

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १५६५/२००७.**

श्री.अब्दुल वहीद शेख जम्मू,
तालाबपूरा, वार्ड नं. ६४,
महानगरपालिका ऊर्दु कन्या शाळेजवळ,
जिल्हा अमरावती.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलिय अधिकारी तथा,
मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद, अमरावती.

जनमाहिती अधिकारी तथा
शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)
जिल्हा परिषद, अमरावती.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २.४.२००७ रोजी (कार्यालयास प्राप्त दिनांक १२.४.२००७) राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता हे हजर आहेत. जनमाहिती अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी यांची प्रकृती ठिक नसल्यामुळे ते सुनावणीस हजर राहू शकत नाही असे पत्र त्यांनी उपशिक्षणाधिकारी यांचेकडे पाठविले आहे. त्यांचे वतीने श्री.एस.जी.वसावे, उपशिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ६.११.२००६ रोजी शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद, अमरावती यांच्याकडे गार्डर्ड लाईन १८ नुसार वेतन चालू असतांना अचानकपणे कोणतीही पुर्वसुचना न देता वेतन बंद कां केले याची कारणे व माहिती मिळण्याबाबत. कालावधी सप्टेंबर २००६ ते आजपर्यंत. सदरची माहिती

... २

व्यक्तिशः घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून त्यांनी दिनांक ९.१.२००७ रोजी प्रथम अपील मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अमरावती यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलात सुध्दा निर्णय न झाल्यामुळे त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले.

३. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ६.११.२००६ च्या अर्जाचे अनुषंगाने जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे असे आहे की, त्यांनी अर्जामध्ये व्यक्तिशः माहिती घेणार असे नमुद केलेले असल्यामुळे त्यांना दिनांक २८.११.२००६ रोजी जा.क्र./शिअ(माध्य)/माअ/४५९९अ/२००६, कार्यालय शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद, अमरावती अन्वये आपला दिनांक ६.११.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे आपण मागितलेली माहिती माहिती अधिकारी अंतर्गत तयार असल्याने माहिती या कार्यालयातून घेऊन जावे असे कळविले होते असे त्यांनी सांगितले. परंतु सदरचे पत्र कोणत्या माध्यमातून पाठविले होते असे विचारले असता जनमाहिती अधिकारी यांनी सांगितले की, टपालाचे मार्फत पाठविले होते. परंतु सदरचे पत्र अपीलकर्ता यांना मिळाले नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे व त्या पत्रावर टपालाचा सुध्दा शेरा दिसून येत नाही. त्याचप्रमाणे जावक क्रमांक हा शिअ(माध्य)/माअ/४५९९अ/२००६ असा आहे व त्यामुळे सदरचे पत्र हे खरोखरच अपीलकर्ता यांना त्यावेळेस पाठविण्यात आले होते याबद्दल संशयास्पद वाटते व यावरून विहित मुदतीत माहिती मात्र त्यांना उपलब्ध करून दिलेली नाही असाच निष्कर्ष काढावा लागतो. अपीलकर्ता यांचे असे म्हणणे आहे की, सदरच्या माहितीकरिता उपशिक्षणाधिकारी, शिक्षणाधिकारी यांचेकडे ते बरेच वेळा गेले होते. परंतु त्याचे म्हणणे कोणीही ऐकून घेतले नाही. दिनांक ३.२.२००७ रोजी मात्र जा.क्र./शिअ(माध्य)/माअ/५०९/२००७ प्रमाणे शिक्षणाधिकारी यांनी अधीक्षक वेतन पथक (माध्यमिक) यांना त्यांच्या दिनांक ९.१.२००७ चे अपीलाचे अनुषंगाने पत्र दिलेले दिसून येते. प्रथम अपीलाची सुध्दा सुनावणी झालेली नाही असे दिसून येते. मुळातच शिक्षणाधिकारी यांनी दिनांक २५.२.२००८ रोजी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना अपीलकर्ता हे माहिती उपलब्ध घेवून गेले नाही असेच कळविलेले दिसून येते. मात्र त्यावर सुध्दा अपीलकर्ता यांनी ते वेळोवेळी माहिती घेण्याकरिता गेले होते व त्या नंतर त्यांनी आयोगाकडे दिनांक १७.३.२००८ रोजी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना दिलेल्या पत्राची प्रत

दाखल केलेली दिसून येते. सदरच्या पत्राचे अनुषंगाने मात्र त्यांना अधीक्षक, वेतन पथक कडील टिपणीचे पत्र त्यांना उपलब्ध करून दिलेले आहे अशा प्रकारे पत्राची पोच अपीलकर्ता यांनी दिलेली दिसून येते. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम ६ प्रमाणे कोणत्याही व्यक्तींनी अर्ज केल्या पासून कलम ७(१) प्रमाणे ३० दिवसात माहिती उपलब्ध करून द्यावयाची असते व त्यानंतर माहिती उपलब्ध झाली नाही तर ३० दिवसात त्याप्रमाणे प्रथम अपील करावयाचे असते व त्यानंतर ९० दिवसाचे आंत द्वितीय अपील याचा अर्थ कमीत कमी हा संपूर्ण प्रकार ६० दिवसात संपली पाहिजे. मात्र अपीलकर्ता यांनी दिनांक ६.११.२००६ रोजी अर्ज केला मागितलेली माहिती दिनांक १७.३.२००८ रोजी मिळाली आहे यावरून अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ६.११.२००६ च्या अर्जास कोणत्याही प्रकारचा प्रतिसाद दिलेला दिसून येत नाही. माहिती तयार आहे ती घेऊन जावी हे पत्र संशयास्पद आहे व त्यामुळे जनमाहिती अधिकारी हे माहिती उपलब्ध करून देण्यास टाळाटाळ केलेली आहे असा निष्कर्ष काढावयास हरकत नाही व त्यामुळे अधिनियमाचे कलम २० प्रमाणे जनमाहिती अधिकारी हे दोषी आढळून येतात व शास्तीस पात्र आहे. सदरच्या माहितीकरिता अपीलकर्ता यांना जनमाहिती अधिकारी म्हणून शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) यांच्याकडे अर्ज केलेला आहे परंतु आज ते हजर नाहीत. परंतु शास्ती लादावयाची झाल्यास कलम २०(१) प्रमाणे त्यांचे म्हणणे ऐकून घेणे आवश्यक आहे. परंतु तत्कालीन शिक्षणाधिकारी हे सेवानिवृत्त झालेले आहेत असे उपस्थित असलेले उपशिक्षणाधिकारी यांनी सांगितले. असे असले तरी अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून संबंधित जनमाहिती अधिकारी हे सेवानिवृत्त झालेले असल्यामुळे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अमरावती यांनी सदरची माहिती मुदतीत उपलब्ध करून दिलेली नाही याबाबत चौकशी करून जबाबदारी निश्चित करून संबंधित अधिकाऱ्यां विरुद्ध अधिनियमाचे कलम २०(१) प्रमाणे रुपये १,०००/- शास्ती लादण्यात येत असून ती वसूल करण्यात यावी व तश्या प्रकारचा अहवाल आयोगाकडे तीन महिन्यात पाठविण्यात यावा.

२) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत स्वतंत्रपणे पुढील कार्यवाहीसाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अमरावती यांच्याकडे पोस्टाने पाठविण्यात यावी.

३) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १५६८/२००७.

श्री.विनोद कृष्णराव पिंपळकर,
द्वारा-गजानन हेअर आर्ट,
धन्वंतरी कॉम्प्लेक्स, बडनेरा रोड,
जिल्हा अमरावती.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
विभागीय सह निबंधक सहकारी संस्था,
कांतानगर, कॅम्प अमरावती.

श्री. पी.पी. जुनघरे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
व्हाईस चेअरमन,
धन्वंतरी सहकारी रुग्णालय,
बडनेरा रोड, अमरावती.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १६.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता यांचे वतीने त्यांचे वडील श्री.कृष्णराव अर्जुनजी पिंपळकर हे हजर आहेत. जनमाहिती अधिकारी हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचे वतीने श्री.आर.एम.शेंडे, सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था, मोर्शी हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १९.१.२००७ रोजी माहिती अधिकारी म्हणून व्हाईस चेअरमन श्री.प्रभाकरराव जुनघरे, धन्वंतरी सहकारी रुग्णालय, अमरावती (र.नं.अम/जन/२७) ता.जि. अमरावती यांना वरच्या माळयावरील दुकान नं. ३३ चे अतिरिक्त घेतलेली रक्कम परत मिळाली नाही. महानगरपालिकेचा

... २

मंजूर नकाशा व मालकी हक्काचे कागदपत्र मिळाले नाही. खालील रक्कम व कागदपत्र मिळण्यात यावे. वरील दुकानाबाबतचे अतिरिक्त घेतलेले रुपये ५५,०००/- व त्यावरील द.मा.द.शे. २०% दराने व्याज रुपये २८४१७/- असे एकंदर रुपये ८३४१७/- या रक्कमेबद्दल आपणास दिनांक १०.४.२००६ ला नोटीस दिली होती. त्याचे उत्तर आपण दिले नाही. तसेच महानगरपालिका मंजूर नकाशा व मालकी हक्काचे कागदपत्र दिले नाही. वरील रक्कम रुपये ८३४१७/- तसेच महानगरपालिकाचा मंजूर नकाशा व मालकी हक्काचे कागदपत्र कां देण्यात आले नाही. ही माहिती हवी आहे. माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते. सदरच्या अर्जाप्रमाणे माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून अपीलकर्ता यांनी दिनांक २१.२.२००७ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या अपीलाचे अनुषंगाने दिनांक ४.५.२००७ रोजी वादी श्री.विनोद कृ. पिंपळकर यांनी माहितीच्या अधिकारांतर्गत मागविलेला महानगरपालिकेचा नकाशा केलेली असल्यास मालकी हक्काचे कागदपत्रे योग्य ते शुल्क आकारून तात्काळ पुरविण्यात यावेत. असा निर्णय दिलेला दिसून येतो व त्याप्रमाणे अपीलकर्ता यांनी दिनांक ९.५.२००७ रोजी सुध्दा व्हाईस चेअरमन/अध्यक्ष, धन्वंतरी सहकारी रुग्णालय, अमरावती यांना आदेशाप्रमाणे मला दुकान बांधकाम मंजूर नकाशा आणि संस्थेच्या मालकी हक्काचे कागदपत्रे कृपया तात्काळ देण्यात यावे असा अर्ज केलेला दिसून येतो. सदरची माहिती उपलब्ध न झाल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी दिनांक ११.५.२००७ रोजी विभागीय सह निबंधक, सहकारी संस्था, अमरावती यांच्याकडे तक्रार केलेली दिसून येते. आयोगाकडे द्वितीय अपीलाचे संदर्भामध्ये खालील प्रमाणे खुलासा अपीलकर्ता यांनी दाखल केलेला आहे. १) मी विनंतीपूर्वक द्वितीय अपीलमध्ये खुलासा करितो की, अपीलकर्ता अर्जदार हा सुशिक्षित बेरोजगार आहे. त्याला लघुउद्योग करिता दुकानाची अत्यंत आवश्यकता होती. म्हणून जनमाहिती अधिकारी यांचेकडे दुकान मिळण्याबाबत संपर्क केला असता, त्यांनी दुकानची डिपॉझिट रक्कम रुपये १,६७,०००/- भरण्यास सांगितले. तेंव्हा मी खामगांव अर्बन को-ऑप.बँकेचे रुपये १,५०,०००/- कर्ज घेऊन दुकानची डिपॉझिट रक्कम रुपये १,६७,०००/- भरलेली आहे. जनमाहिती अधिकारी यांनी पुढील प्रमाणे डिपॉझिट रक्कम घेतलेली आहे. पहिला चेक रुपये १,१२,०००/- चा धन्वंतरी को-ऑप.हॉस्पिटल, अमरावती या नावाने लिहून घेतलेला आहे. या चेकचा नंबर ३३४४१२६ आहे. नंतर दुसरा चेक रुपये ५५,०००/- चा सेल्फ म्हणून लिहीला परंतु वरील दोन्ही चेकच्या बेरजे एवढी रक्कम माझ्या बँक खात्यात जमा नव्हती. म्हणून

तो चेक रद्द केला. त्या चेकचा नंबर ३३४४१२७ आहे. जनमाहिती अधिकारी यांना पूर्ण रक्कम रुपये १,६७,०००/- करून देण्याकरिता माझ्या नावाचे खामगांव अर्बन को-ऑप.बँकेचे आर.डी.खाते मला वेळेवर बंद करावे लागते. त्याची मिळालेली रक्कम आणि तिसरा चेक रुपये ४७,०००/- असे एकंदर रुपये ५५,०००/- जनमाहिती अधिकारी यांना नगदी दिलेले आहे. वरील तिनही चेक जनमाहिती अधिकारी श्री.प्रभाकर जुनघरे यांचे हस्ताक्षरात आहे. वरील तिनही चेक आणि आर.डी.खात्याचे इस्टीमेट यांच्या झेरॉक्सप्रती सोबत जोडलेल्या आहेत. जनमाहिती अधिकारी यांची दुकानची एकंदर डिपॉझिट रक्कम रुपये १,६७,०००/- घेतलेली आहे. परंतु पावती रुपये १,१२,०००/- दिली आहे. या व्यवहारात माझे जवळून रुपये ५५,०००/- अतिरिक्त घेतलेले आहे. हे मला व्याजासह परत मिळण्यात यावे. जनमाहिती अधिकारी यांना अतिरिक्त रक्कम रुपये ५५,०००/- नगदी मिळाल्यामुळे, गडबडीमध्ये त्यांनी दुकानची डिपॉझिट किंमत रुपये १,१२,०००/- भरल्या संबंधी पावतीवर चेक नं. ३३४४१२६ ऐवजी रद्द केलेल्या चेकचा नंबर ३३४४१२७ लिहिलेला आहे. त्या पावतीची झेरॉक्स प्रत सोबत जोडलेली आहे. २) जनमाहिती अधिकारी यांचे जवळ अपीलकर्ता अर्जदार यांनी रुपये १,६७,०००/- दुकानचे डिपॉझिट रक्कम भरलेले आहे. ती डिपॉझिट रक्कम आजही त्यांचे जवळ सुरक्षित जमा नाही. तसेच महानगरपालिकेकडून दुकानांची बांधकाम परवानगी घेतलेली आहे किंवा नाही हे सिध्द करण्याकरिता दुकानाची बांधकाम परवानगी नकाशाची अपीलकर्ता अर्जदाराला आवश्यकता आहे. जर दुकानाची बांधकाम परवानगी घेतलेली नसेल तर महानगरपालिका विनापरवानगी बांधकाम म्हणून केव्हाही दुकाने बुलडोजरने पाडू शकते. म्हणून अपीलकर्ता अर्जदार यांचे डिपॉझिट रक्कम रुपये १,६७,०००/- ही सुरक्षित नाही. त्यामुळे महानगरपालिकेची बांधकाम परवानगी नकाशाची अपीलकर्ता अर्जदाराला आवश्यकता आहे. बांधकाम परवानगी नकाशा न दिल्यास अपीलकर्त्याने भरलेली वरील डिपॉझिट रक्कम जनमाहिती अधिकारी यांनी परत करण्यात यावी. ३) महाराष्ट्र सरकारने नझुल प्लॉट नं. ३ आणि ३/२ शीट नं. ६५ व ७८ ही जमीन धन्वंतरी सहकारी रुग्णालयाकरिता म्हणजेच जनतेच्या सेवेकरिता लिजवर म्हणजे भाडेत्वावर दिलेली आहे. परंतु धन्वंतरी सहकारी संस्थेच्या संचालकांनी अनधिकृतपणे कर्मशियल कॉम्प्लेक्स बांधून जनते जवळून भरमसाठ डिपॉझिट रक्कम घेवून दरमहा दुकानचे भाडे वसूल करीत आहे. असे एकंदर या कर्मशियल कॉम्प्लेक्समध्ये ७१ दुकाने आहेत. कर्मशियल कॉम्प्लेक्सचे बांधकामाकरिता महाराष्ट्र सरकारची परवानगी

घेतलेली आहे किंवा नाही याबद्दल साशंकता आहे. अशा प्रकारे महाराष्ट्र सरकारचा धन्वंतरी सहकारी संस्थेने अटी व शर्तीच्या नियमाचा भंग केलेला आहे. धन्वंतरी सहकारी संस्था ही महाराष्ट्र सरकारची भाडेकरी आहे मालक नाही. भाडेकरी हा पोटभाडेकरी ठेवू शकत नाही. दुकान भाड्याने देण्याकरिता महाराष्ट्र सरकारची परवानगी घेतलेली नाही. म्हणून अपीलकर्ता अर्जदार यांचेकडून भाडेवसूल करणे हे बेकायदेशीर ठरते. जर अपीलकर्ता अर्जदार यांचेकडून भाडे वसूल करावयाचे झाल्यास त्यांना मालकी हक्काचे कागदपत्र जनमाहिती अधिकारी यांनी देणे जरूरीचे आहे. सदरच्या खुलास्याने अपीलकर्ता यांनी त्यांना भाडेतत्वावर धन्वंतरी सहकारी संस्थेचे संचालकांना दिलेल्या दुकानाचे संदर्भामध्ये संस्थेच्या जागेचे मालकी हक्काचे संदर्भात व संस्थेने मालकी हक्काची परवानगी घेतली आहे किंवा नाही याबद्दलची माहिती त्यांनी मागितलेल्या नकाशातून हवी आहे. तसेच त्यांच्या व्यवहारातील करारनाम्याप्रमाणे तपशीलात माहिती हवी आहे. धन्वंतरी सहकारी संस्था ही सहकारी तत्वावर चालवित असल्यामुळे तसेच शासनाकडून भुखंड हा मोफत मिळालेला असल्यामुळे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ हा अधिनियम लागू होतो व त्यामुळेच सदरची सहकारी संस्था भाडेतत्वावर सुरु आहे. जनमाहिती अधिकारी व प्रथम अपीलीय अधिकारी यांची नियुक्ती करणे आवश्यक आहे व माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदीप्रमाणे जर एखाद्या व्यक्तीने माहिती मागितली तर त्या व्यक्तीस ३० दिवसात माहिती उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे. सदरच्या प्रकरणामध्ये अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या दिनांक १९.१.२००७ च्या अर्जाप्रमाणे जी माहिती मागितलेली आहे ती माहिती त्यांना उपलब्ध करून देणे हे संयुक्तिक राहिल. अन्यथा धन्वंतरी सहकारी रुग्णालय, अमरावती यांचे पदाधिकारी यांना माहिती अधिकारी समजून ते अधिनियमाचे कलम २० प्रमाणे शास्तीस पात्र राहतील व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांच्या दिनांक १९.१.२००७ च्या अर्जामध्ये त्यांनी मागितलेले अतिरिक्त घेतलेले रुपये ५५,०००/- व त्यावरील द.मा.द.शे. २०% दराने व्याज रुपये २८,४१७/- असे एकंदर रुपये ८३,४१७/- या रक्कमेबद्दल विवरण तसेच महानगरपालिकेकडून बांधकाम मंजूर नकाशाची प्रत व जागेच्या मालकी हक्काचे कागदपत्रे हा निर्णय मिळाल्यापासून १० दिवसांचे आंत रजिस्टर टपालाद्वारे विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १५७०/२००७.**

श्री.प्रेमदास रेकाजी राठोड,
बी-८, लिबर्टी एनक्लेव्ह, जेपीनगर रोड,
मालवियानगर, खामला,
नागपूर.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
विशेष पोलीस महानिरीक्षक,
महासंचालक, अॅन्टी करप्शन ब्युरो,
मधु इंडस्ट्रियल इस्टेट, पहिला माळा,
पांडुरंग बुधकर मार्ग, लोअर परेल,
मुंबई - ४०० ०३२.

जनमाहिती अधिकारी तथा
पोलीस उपअधिक्षक,
महासंचालक, अॅन्टी करप्शन ब्युरो,
मधु इंडस्ट्रियल इस्टेट, पहिला माळा,
पांडुरंग बुधकर मार्ग, लोअर परेल,
मुंबई - ४०० ०३२.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ३.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १०.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ३.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता यांनी खुलासा दाखल केलेला आहे. उत्तरवादी हजर असून नागपूर कार्यालयातील जनमाहिती अधिकारी श्री.व्ही.एम.देशमुख यांना हजर राहण्याबाबत सूचित केले आहे व ते स्वतः हजर आहेत. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(५) प्रमाणे ज्या माहिती अधिकारी यांना माहिती मागितलेली असते त्याच माहिती अधिकाऱ्यांनी माहिती

... २

उपलब्ध करुन दिली किंवा नाही हे सिध्द करण्याची जबाबदारी असते. अन्यथा कलम २० प्रमाणे त्या माहिती अधिकाऱ्यांस जबाबदार धरले जाते व त्यामुळे सदरच्या प्रकरणामध्ये ज्या माहिती अधिकारी यांना माहिती मागितलेली आहे व त्यांनी माहिती उपलब्ध करुन दिलेली आहे त्या जनमाहिती अधिकाऱ्यास आयोगापुढे सुनावणीस हजर राहणे हे आवश्यक असते. श्री.व्ही.एम.देशमुख हे नागपूर कार्यालयातील जनमाहिती अधिकारी जरी असले तरी त्यांना अपीलकर्ता यांनी माहिती मागितली नसल्यामुळे माहिती उपलब्ध करुन दिली किंवा नाही हे सिध्द करण्याची जबाबदारी त्यांची नाही याबाबतची नोंद महासंचालक, अॅन्टी करप्शन ब्युरो यांनी घेणे आवश्यक आहे व आयोगा पुढील सुनावणी प्रादेशिक कार्यालयातील जनमाहिती अधिकारी यांनी उपस्थित राहण्यास सुचविणे यापुढे बंद करण्यात यावे. संबंधित जनमाहिती अधिकारी उपस्थित असतील किंवा नसतील तरी सुध्दा माहिती उपलब्ध करुन दिलेली नसेल किंवा टाळाटाळ केलेली असेल किंवा विलंबाने उपलब्ध करुन दिलेली असेल तरी सुध्दा संबंधित जनमाहिती अधिकारीच जबाबदार असतात हे पुन्हा एकदा स्पष्ट करुन त्याची नोंद घेण्यात यावी. आयोगापुढील कार्यवाही ही न्यायिकवत असून शासनातील प्रशासकीय कार्यवाही नाही.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ३.८.२००६ रोजी जनमाहिती अधिकारी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग, मधु इंडस्ट्रियल इस्टेट, पहिला माळा, पी.बी.मार्ग, वरळी, मुंबई यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. अ) राज्यात सापळा, अपसंपदा इत्यादी प्रकरणात लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने आरोपी केलेल्या किती सरकारी कर्मचाऱ्यांना गेल्या २० वर्षात विशेष न्यायालयाने दोषी ठरविले याची वर्ष व जिल्हानिहाय आकडेवारी देण्यात यावी. ब) सापळा व अपसंपदा प्रकरणात गुन्हे दाखल झालेले पण सक्षम अधिकाऱ्यांच्या परवानगी अभावी आतापर्यंत विशेष न्यायालयात आरोपपत्र दाखल करता आले नाही अशा सर्व आरोपी कर्मचाऱ्यांची (पूर्ण नांव, पद, विभागाचे नांव, गुन्ह्याचे स्वरूप, गुन्हा दाखल झाल्याचा दिनांक, आरोपपत्र दाखल करण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी व त्यांच्याकडे परवानगी मागितल्याची तारीख आदी तपशीलासह) यादी देण्यात यावी. क) सापळा व अपसंपदा प्रकरणात गुन्हे दाखल झालेले पण सक्षम अधिकाऱ्याने परवानगी नाकारल्यामुळे विशेष न्यायालयात आरोपपत्र दाखल करता आले नाही अशा कर्मचाऱ्यांची नावे, परवानगी नाकारणाऱ्या संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्याची नावे, परवानगी नाकारल्याची कारणे व परवानगी नाकारल्याची तारीख इत्यादी सविस्तर माहिती देण्यात यावी. ड) सापळा व अपसंपदा प्रकरणात

१० पेक्षा जास्त वर्षापेक्षा अधिक काळापासून एसीबीकडे प्रलंबित प्रकरणांची (आरोपपत्र दाखल करण्यासाठी परवानगीही मागितलेली नाही अशी प्रकरणे) माहिती आरोपींची नावे, पद, विभाग, गुन्हा दाखल केल्याची तारीख व परवानगी मागण्यासाठी होत असलेल्या विलंबाची कारणे यासह देण्यात यावी. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक २४.८.२००६ रोजी श्री. राजेंद्र चौधरी, जनमाहिती अधिकारी महासंचालक, ॲन्टी करप्शन ब्यूरो, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी अपीलकर्ता यांना आपण उपरोक्त संदर्भान्वये मागविलेली माहिती विस्तृत व व्यापक स्वरूपाची असल्याने माहिती पुरविण्यास विलंब होण्याची शक्यता आहे असे कळविलेले दिसून येते व सदरचे पत्र हे अपीलकर्ता यांना दिनांक १२.९.२००६ रोजी प्राप्त झाले अशी नोंद दिसून येते. त्यानंतर दिनांक १४.९.२००६ रोजी जनमाहिती अधिकारी यांनी अपीलकर्ता यांना आपण संदर्भांकित अर्जात मागविलेली माहिती उपलब्ध अभिलेखानुसार (मागील पाच वर्षांची) आपल्या माहितीकरिता पाठविण्यात येत आहे असे कळविलेले दिसून येते व सदरची माहिती अपीलकर्ता यांना दिनांक २.१२.२००६ रोजी उपलब्ध झालेली आहे अशी नोंद त्यावर अपीलकर्ता यांनी केलेली दिसून येते. सदरच्या उपलब्ध झालेल्या माहितीमुळे समाधान न झाल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी दिनांक १४.१२.२००६ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते व सदरच्या प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये दिनांक १६.१.२००७ रोजी निर्णय दिलेला दिसून येतो व सदरच्या निर्णयाने सुध्दा समाधान न झाल्यामुळे त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. अपीलकर्ता यांनी द्वितीय अपीलामध्ये अपील करण्याकरिता जी कारणे दिलेली आहेत ती खालील प्रमाणे आहेत. १) २० वर्षांची माहिती उपलब्ध नसल्याने ५ वर्षांची माहिती देण्याचा जनमाहिती अधिकाऱ्याचा निर्णय योग्य ठरविणे चुकीचे आहे. कारण २० वर्षांची माहिती उपलब्ध नसली तर पाचच वर्षांची माहिती द्यावी, असे कोणत्याही कायद्यात म्हटलेले नाही आणि ५ वर्षापेक्षा जास्त कालावधीची माहिती आम्ही सांभाळून ठेवत नसतो, असेही जनमाहिती अधिकाऱ्याने स्पष्ट केलेले नाही. याउलट मला हवी असलेली माहिती पाच वर्षांहून जास्त काळ सांभाळून ठेवली जाते हे ए.सी.बी.ने माहितीत म्हटले आहे. त्याचा पुरावा म्हणून एसीबीच्या १७ मुद्यांवरील माहितीमधील पान १३, १४, १७ व १८ अशी चार पाने यासोबत संलग्न करण्यात येत आहे.

२) दोषी कर्मचारी/अधिकारी यांची नावे व इतर माहिती नाकारण्यासाठी कलम ८(१) चा आधार घेणे चुकीचे

आहे. कारण कलम ८ मध्ये शेवटी जी माहिती संसद वा विधिमंडळाला नाकारली जाऊ शकत नाही, ती माहिती कोणत्याही नागरिकालाही नाकारली जाऊ शकत नाही, असे स्पष्ट करण्यात आले आहे. मला नाकारलेली माहिती खुद्द एसीबीद्वारे संपूर्ण महाराष्ट्रात अधिकृत प्रेसनोट काढून वर्तमानपत्रांना पुरविली जाते व या प्रेसनोटच्याच आधारे आरोपी कर्मचारी/अधिकारी यांची नावे व इतर माहिती वर्तमानपत्रांमध्ये प्रकाशित केली जातात. त्यामुळे कलम ८(१) नुसार नाकारलेली संपूर्ण माहिती मला विनामुल्य देण्यात यावी, अशी विनंती आहे. ३) मला हवी असलेली माहिती विहित कालावधीत (३० दिवसांत) उपलब्ध करून देण्यात जनमाहिती अधिकारी अपयशी ठरल्यास कलम ७(६) नुसार अशी माहिती मला विनामुल्य उपलब्ध करून द्यावयास हवी होती. मला पहिल्यांदा पाठविलेली माहिती (जी अपूर्ण असल्यामुळे मला प्रथम अपील करणे लागले) विलंबाने देण्यात आली आणि त्यासाठी जास्तीचे शुल्क आकारण्यात आले. आता प्रथम अपील अर्जाच्या आदेशानंतर देऊ केलेल्या माहितीसाठी पुन्हा १३२/- रुपयांची मागणी जनमाहिती अधिकाऱ्याने केलेली आहे आणि हे शुल्क एसीबीच्या मुंबई कार्यालयात जमा करण्याविषयी जनमाहिती अधिकाऱ्याने कळविले आहे. कृपया विलंबानंतरची संपूर्ण माहिती कलम ७(६) नुसार मला विनामुल्य देण्याचे आदेश जनमाहिती अधिकाऱ्यास देण्यात यावे, अशी विनंती आहे. अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या द्वितीय अपीलामध्ये वर नमूद केलेली जी कारणे दिलेली आहेत त्यावरून असे दिसून येते की, अपीलकर्ता यांनी २० वर्षांची माहिती मागितली होती. परंतु त्यांना ५ वर्षांची माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे व ५ वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीची माहिती उपलब्ध होऊ शकत नाही याबद्दलचे स्पष्टीकरण दिलेले दिसत नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांना ५ वर्षा पूर्वीची माहिती कां उपलब्ध करून देता येत नाही याबद्दलचे कारण स्पष्टपणे कळविण्यात यावे. वास्तविक अॅन्टी करप्शन ब्युरो यांचेकडील जी प्रकरणे असतात ती प्रकरणे अर्थातच गुन्ह्याचे स्वरूपाची असतात व त्यामुळे अॅन्टी करप्शन ब्युरोने ज्या ज्या प्रकरणाचा तपास केलेला असेल किंवा जी प्रकरणे निकाली निघाले असतील त्या सर्व प्रकरणामध्ये त्या प्रकरणातील आरोपीची पार्श्वभूमी व संपूर्ण माहिती असते व त्यामुळे सदरच्या प्रकरणात माहिती ही कोणत्या ही स्वरूपाची उपलब्ध असलीच पाहिजे व तशी सुरक्षित ठेवावयास सुध्दा पाहिजे. नष्ट केली असल्यास त्या प्रकारची कारणे कळविणे आवश्यक आहे व यापुढे सदरची माहिती जतन करून ठेवणे आवश्यक आहे. सदरची माहिती ही इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातून जतन करून ठेवणे

आवश्यक आहे व तसे ती ठेवणे संयुक्तिक राहिल. दोषी कर्मचारी/अधिकारी यांची नावे व इतर माहिती नाकारण्यासाठी कलम ८(१) चा आधार घेणे चुकीचे आहे असे अपीलकर्ता यांचे म्हणणे आहे. अपीलकर्ता यांचे म्हणणे हे योग्य दिसून येते. जे कर्मचारी/अधिकारी दोषी असतील त्यांची नावे ही माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदीप्रमाणे प्रकट करण्यास कोणत्याही प्रकारचा अपवाद करता येणार नाही. कलम ८(१)(ज) प्रमाणे एखाद्या प्रकरणात तपास सुरु असे पर्यंत किंवा न्यायालयात आरोप दाखल करण्या पर्यंत कलम ८(१)(ज) प्रमाणे माहिती प्रकट करण्यास अपवाद करता येईल. परंतु जे प्रकरण मा.न्यायालयामध्ये सादर झालेले आहे किंवा ज्या प्रकरणी निर्णय झालेला आहे किंवा ज्या प्रकरणाचा तपास करून परवानगी अभावी न्यायालयात दाखल होऊ शकली नाही त्या प्रकरणामध्ये माहिती पुरविण्याचे संदर्भामध्ये मा.न्यायालयाने माहिती प्रकट करण्यास मनाई केली नसल्यास माहिती उपलब्ध करून देणे हे आवश्यक आहे. तसेच अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली नसल्याने ती कलम ७(६) नुसार विनामुल्य उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल व त्याकरिता अपीलकर्ता यांना जी माहिती विलंबाने उपलब्ध करून दिलेली आहे ती त्यांना विनामुल्य पुरविणे हे आवश्यक आहे व त्यामुळे संपूर्ण माहिती उपलब्ध करून ती विनामुल्य पुरविण्यात यावी याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

- १) अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांना त्यांच्या दिनांक ३.८.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे मागितलेली संपूर्ण माहिती हा निर्णय मिळाल्यापासून १५ दिवसाचे आंत विनामुल्य रजिस्टर पोस्टाने उपलब्ध करून देण्यात यावी.
- २) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत महासंचालक, ॲन्टी करप्शन ब्युरो, मधु इंडस्ट्रियल इस्टेट, पहिला माळा, पांडुरंग बुधकर मार्ग, लोअर परेल, मुंबई - ४०० ०३२ यांना स्वतंत्रपणे पोस्टाने पाठविण्यात यावी.
- ३) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ३.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/२१२-२१७/३.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १५७३/२००७.

श्री.किशोर पंजाबराव खरबडे,
रा. भाजीबाजार, जुनी कोतवाली जवळ,
अमरावती - ४४४ ६०१.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
कारागृह उपमहानिरीक्षक,
मध्य विभाग, औरंगाबाद.

श्री. एम. एल. अली,
जनमाहिती अधिकारी तथा
स्वीय सहाय्यक,
कारागृह उपमहानिरीक्षक,
मध्य विभाग, औरंगाबाद.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ३.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १.३.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ३.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २९.११.२००६ रोजी माहिती अधिकारी म्हणून कारागृह उपमहानिरीक्षक, मध्य विभाग, औरंगाबाद यांना खालील माहिती मागितलेली दिसून येते. Copy of Question & Answer paper along with the total marks obtained in the written examination. Period १५th days. Information about copy Question & Answer paper along with total marks obtained in written examination held on २७.७.२००५ for the Post of pharmacist with reference to your letter dated on ४.७.२००५. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने

... २

दिनांक ६.१२.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांना सदरची माहिती ही मिश्रक भरती सन २००५ मधील प्रश्न पत्रिका व उत्तर पत्रिकेची छायांकित प्रतीची केलेली मागणीची विनंती केंद्रीय माहितीचा अधिकार, २००५ नियम पुस्तिका नियम क्रमांक ८(१) मधील (घ) नुसार अमान्य करण्यात येत आहे. असे जावक क्रमांक माहितीअ/२००६/मवि(आस्था-२)/५३१५, औरंगाबाद नुसार संजय कुमार वर्मा, कारागृह उपमहानिरीक्षक, मध्यविभाग, औरंगाबाद यांनी अपीलकर्ता यांना कळविलेले दिसून येते. परंतु अपीलकर्ता यांनी दिनांक २२.१.२००७ रोजी सदरच्या पत्राचा उल्लेख न करता माहिती उपलब्ध करून दिली नाही म्हणून प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपील पुन्हा कारागृह उपमहानिरीक्षक, मध्य विभाग, औरंगाबाद यांच्याकडे दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये दिनांक २६.३.२००७ रोजी या कार्यालयाचे संदर्भीय पत्रान्वये यापूर्वीच आपणास उत्तर पाठविण्यात आलेले आहे. सदरील पत्राची छायांकित प्रत यासोबत पुन्हा पाठविण्यात येत आहे. असे माहिती अधिकारी एम.एल.अली, कारागृह उपमहानिरीक्षणालय, मध्य विभाग, औरंगाबाद यांनी कळविलेले दिसून येते. सदरच्या दोन्ही पत्राचेकरिता उत्तरवादी यांनी जावक क्रमांक ५३१५ असलेले जावक नोंदवहीची छायांकित प्रत दाखल केलेली आहे. अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. सदरच्या द्वितीय अपीलाच्या सुनावणीच्या संदर्भामध्ये दिनांक २६.५.२००८ रोजी श्री.संजय कुमार वर्मा, प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा कारागृह उपमहानिरीक्षक, मध्यविभाग, औरंगाबाद यांनी राज्य माहिती आयोगाचे कार्यालयामध्ये उपरोक्त संदर्भीय विषयाची नोटीस प्रथम अपीलीय अधिकारी म्हणून या कार्यालयास प्राप्त झालेली आहे. त्यानुसार आम्ही संपूर्ण अभिलेख्यासह या कार्यालयाचे स्वीय सहाय्यक श्री.एम.एल.अली यांना आमच्या वतीने सर्व कागदपत्र घेवून पाठवित आहोत. दिनांक ११.१.२००८ रोजी या कार्यालयाचे स्वीय सहाय्यक श्री. एम.एल.अली यांनी श्री.खरबडे यांना त्यांचा मिश्रक पदाचा पेपर दाखविलेला होता व त्यावेळी त्यांचे समाधान झालेले होते. यास्तव प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचे वतीने या कार्यालयाचे जनमाहिती अधिकारी तथा स्वीय सहाय्यक, कारागृह उपमहानिरीक्षक, मध्य विभाग, औरंगाबाद यांना उपस्थित राहण्याबाबत परवानगी मिळावी अशी विनंती केलेली दिसून येते. तसेच दिनांक २२.५.२००८ रोजीचा खालील

प्रमाणे खुलासा दाखल केलेला दिसून येतो. १) उपरोक्त संदर्भीय विषयानुसार सविनय सादर करण्यात येते की, श्री. किशोर पी. खरबडे, भाजी बाजार, जुनी कोतवाली जवळ, अमरावती यांनी त्यांचे दिनांक २९.११.२००६ रोजीच्या विनंती अर्जानुसार दिनांक २७.७.२००५ रोजी मिश्रक या पदासाठी घेण्यात आलेल्या लेखी परिक्षेच्या प्रश्नपत्रिका व उत्तर पत्रिकेची प्रत त्यामध्ये एकूण किती गुण मिळाले याबाबतची माहिती मागितली होती. सदरील माहिती केंद्रीय माहितीचा अधिकार नियम पुस्तिका नियम क्रमांक ८ माहिती उघड करण्यातून सुट (१) मधील (घ) नुसार अर्जदाराची विनंती अमान्य करण्यात आली होती व तसेच उमेदवारास या कार्यालयाचे पत्र क्रमांक माहितीअ/२००६/मवि(आस्था-२)५३१५, दिनांक ६.१२.२००६ अन्वये कळविण्यात आली होती. सोबत छायांकित प्रत सादर केली आहे. श्री.खरबडे यांनी त्यांचे दिनांक २२.१.२००७ च्या अर्जासोबत दिनांक २९.११.२००६ ची छायांकित प्रत जोडली होती. सदरील अर्जावर या कार्यालयाकडून कार्यवाही करून अर्जदारास दिनांक २६.३.२००७ च्या पत्रानुसार दिनांक ६.१२.२००६ च्या पत्राच्या छायांकित प्रतीसह संबंधितास कळविण्यात आले होते. सोबत छायांकितप्रत सादर करण्यात येत आहे. २) कागदपत्रांची क्रमवार यादी सोबत सादर करण्यात येत आहे. ३) अपीलामध्ये सुनावणी घेण्यात आलेली नाही. ४) अपीलामध्ये अर्जदाराने मागणी केलेल्या प्रश्नपत्रिका व उत्तर पत्रिकेची प्रत देण्यात आलेली नाही. ५) अपीलामध्ये निर्णय देण्यात आलेला आहे. ६) अपीलकर्ता यांना साध्या पोस्टाने माहिती पाठविण्यात आलेली आहे. सोबत जावक रजिस्टरची छायांकित प्रत सादर करण्यात येत आहे. श्री. खरबडे यांचे या कार्यालयास आतापर्यंत माहिती अधिकारांतर्गत एकूण ५ अर्ज सादर केलेले आहेत. सदरील अर्जाची उत्तरे या कार्यालयाकडून अर्जदारास वेळोवेळी देण्यात आलेली आहेत. श्री. खरबडे यांनी यापूर्वी सन्माननीय आयोगास सादर केलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने दिनांक १०.१.२००८ रोजी सन्माननीय आयोगासमोर प्रकरण सुनावणी झालेले आहे. त्यावेळी सन्माननीय आयोगासमोर संबंधितास तुम्ही पुन्हा मिश्रक भरती बाबत काही अर्ज सादर केलेले आहेत काय याबाबत विचारणा करण्यात आली होती. त्यावेळी त्यांनी नाही म्हणून उत्तर दिले होते. तसेच दिनांक १०.१.२००८ रोजी सन्माननीय आयोगाच्या कक्षाबाहेर श्री. खरबडे यांना आयोगाने दिलेल्या निर्देशानुसार शासन निर्णयाच्या प्रती देण्यात आल्या होत्या. त्यावेळी त्यांना आयोगाचे अधिकारी तसेच या कार्यालयाचे लिपीक श्री. एम. एस. बिलोरे, लिपीक यांचे समक्ष या कार्यालयाचे स्वीय सहाय्यक श्री. एम. एल.

अली यांनी श्री. खरबडे यांनी मिश्रक पदाचा दिलेला पेपर त्यांना दाखविण्यात आला होता. त्यावेळी श्री. खरबडे यांनी माझे समाधान झाले असल्याबाबत सांगितले होते. या संदर्भात थोडक्यात माहिती अशी की, कारागृह विभागात मिश्रकाची पदे भरणे करिता लेखी परीक्षा मा.कारागृह महानिरिक्षक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या वतीने दिनांक २७.७.२००५ ते २९.७.२००५ या कालावधीमध्ये कै.दौलतराव जाधव, तुरुंग अधिकारी प्रशिक्षण महाविद्यालय, येरवडा, पुणे-६ येथे घेण्यात आली होती. या परीक्षेमध्ये त्यांना १०० पैकी ४६ गुण मिळाले होते. म्हणून त्यांना या परीक्षेत अनुत्तीर्ण घोषित करून त्यांना मौखिक परीक्षेकरिता बोलाविण्यात आले नाही. म्हणून त्यांनी या कार्यालयास माहितीच्या अधिकाराखाली त्यांची निवड का झाली नाही याबाबतची माहिती मागितली असता त्यांना या कार्यालयाकडून माहिती देण्यात आली की ते लेखी परीक्षेत अनुत्तीर्ण झाले म्हणून त्यांना पुढील प्रक्रियेकरिता अपात्र ठरविण्यात आले आहे. त्यानंतर त्यांनी या कार्यालयास माहिती अधिकारांतर्गत वारंवार अर्ज सादर केलेले आहेत आणि संबंधित अर्जाचे उत्तर त्यांना वेळोवेळी देण्यात आलेले आहे. तरीपण त्यांनी राज्य माहिती आयोग यांना अपील अर्ज सादर केलेला आहे. अर्जदार हा मिश्रक पदाकरिता झालेल्या लेखी परीक्षेत अनुत्तीर्ण झालेला आहे हे माहित असून सुध्दा ते या कार्यालयास वेळोवेळी अर्ज करून या कार्यालयाचा तसेच मा. आयोगाचा विनाकारण वेळ वाया घालवित आहेत आणि माहितीच्या अधिकाराचा दुरुपयोग करीत असल्याचे दिसून येते. म्हणून मा.आयोगास विनंती करण्यात येते की, श्री.खरबडे यांना दिनांक १०.१.२००८ रोजी सन्माननीय आयोगाच्या सुनावणीच्या दिवशी पेपर दाखविलेला आहे. तसेच श्री.खरबडे यांचे समाधान त्यावेळी झालेले होते. यास्तव श्री.खरबडे यांनी केलेले अपील अर्ज दप्तरी दाखल करण्यात यावा अशी सन्माननीय आयोगास विनंती आहे. उत्तरवादी यांनी अपीलकर्ता यांना केलेला निर्णय व आयोगाकडे सादर केलेला खुलासा याबाबत विचार केला असता उत्तरवादी यांनी अधिनियमाचे कलम ८(१)(घ) प्रमाणे अर्जदाराची विनंती मान्य केलेली आहे त्याकरिता अर्जदार हा दिनांक २७.७.२००५ रोजी मिश्रक या पदासाठी घेण्यात आलेल्या लेखी परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिका व उत्तरपत्रिकेची प्रत त्यामध्ये एकूण किती गुण मिळाले याबाबतची माहिती मागितली होती. सदरील माहिती केंद्रीय माहितीचा अधिकार नियम पुस्तिका नियम क्रमांक ८ माहिती उघड करण्यातून सूट (१) मधील (घ) नुसार अर्जदाराची विनंती अमान्य करण्यात आली होती. त्याकरिता कलम ८(१)(घ) तपासणे आवश्यक आहे. "(घ) वाणिज्य क्षेत्रातील विश्वासाहता,

व्यावसायिक गुपिते किंवा बौद्धिक संपदा यांचा समावेश असलेली जी माहिती प्रकट करणे व्यापक लोकहिताच्या दृष्टीने आवश्यक आहे, अशी सक्षम प्राधिकाऱ्यांची खात्री पटली असेल त्याखेरीज, जी माहिती प्रकट केल्याने त्रयस्थ पक्षाच्या स्पर्धात्मक स्थानाला हानी पोहोचेल, अशी माहिती" अशी तरतुद आहे. व त्यामुळे उत्तरपत्रिकेच्या छायांकित प्रती दिल्यास व्यावसायिक गुपिते या संदर्भामध्ये त्यांचा समावेश होतो असा निष्कर्ष काढावयास हरकत नाही. उत्तरपत्रिका तपासून परिक्षक एका विश्वासाने उत्तरपत्रिका तपासतो व त्यामुळे उत्तरपत्रिकेची छायांकित प्रत किंवा उत्तरपत्रिका उपलब्ध करून दिल्यास व त्यातून तपासणीबाबत प्रश्नचिन्ह उपस्थित केल्यास परिक्षकाची विश्वासाहता धोक्यात येवू शकते व त्यामुळे जनमाहिती अधिकारी यांनी जी माहिती उपलब्ध करून दिली आहे ती योग्य आहे व त्यावरून प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी सुध्दा जो निर्णय दिलेला आहे तो सुध्दा योग्य आहे. यावरून केलेल्या खुलाश्यामधून असे दिसून येते की, अपीलकर्ता हे सदरच्या परिक्षेत अनुत्तीर्ण घोषित झाल्यानंतर व त्यांना मौखिक परिक्षेस बोलाविले नाही म्हणून त्यांनी या कार्यालयास माहितीच्या अधिकाराखाली त्यांची परिक्षेत निवड का झाली नाही याबाबतची माहिती मागितली असता त्यांना या कार्यालयाकडून माहिती देण्यात आली की ते लेखी परीक्षेत अनुत्तीर्ण झाले म्हणून त्यांना लेखी परिक्षेकरिता अपात्र केले आहे. त्यानंतर त्यांनी या कार्यालयास माहिती अधिकारांतर्गत वारंवार अर्ज सादर केलेले आहेत आणि संबंधित अर्जाचे उत्तर त्यांना वेळोवेळी दिलेले आहे. अर्जदार हा मिश्रक पदाकरिता झालेल्या लेखी परीक्षेत अनुत्तीर्ण झालेला आहे हे माहित असून सुध्दा ते या कार्यालयास वेळोवेळी अर्ज करून या कार्यालयाचा तसेच आयोगाचा विनाकारण वेळ वाया घालवित आहेत आणि माहितीच्या अधिकाराचा दुरुपयोग करीत आहेत. श्री. खरबडे यांना दिनांक १०.१.२००८ रोजी सन्माननीय आयोगाच्या सुनावणीच्या दिवशी पेपर दाखविलेला आहे व त्यांचे समाधान झाले होते. यावरून असे दिसून येते की, श्री.खरबडे हे अनेक अर्ज करून जनमाहिती अधिकारी किंवा कार्यालयास वेठीस धरत आहेत असा निष्कर्ष काढावा लागतो. लेखी परीक्षेमध्ये अनुत्तीर्ण झाल्यावर माहित असून सुध्दा पुन्हा पुन्हा अर्ज करून माहिती मागत असेल यावरून जरी अपीलकर्ता यांना असे वाटत असेल की, त्यांना उत्तीर्ण केले जाईल तर असे कदापी शक्य होत नाही. त्यामुळे त्यांनी सदरच्या अधिनियमाचा गैरवापर करणे थांबविणे आवश्यक आहे व त्यांना उपलब्ध करून दिलेली माहिती व दिलेला निर्णय हा योग्य असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

... ६ ...

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना त्यांच्या दिनांक २९.११.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे दिनांक ६.१२.२००६ रोजी व दिनांक २२.१.२००७ च्या प्रमाणे प्रथम अपीलात दिनांक २६.३.२००७ रोजी निर्णय दिलेला असल्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ३.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १५९०/२००७.**

श्री.राजेंद्र भास्कर शेळके,
मु.पो. पेठ, ता. चिखली,
जिल्हा बुलढाणा.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद, बुलढाणा.

श्री. अशोक राऊत,
जनमाहिती अधिकारी तथा
गट विकास अधिकारी,
पंचायत समिती, चिखली,
जिल्हा बुलढाणा.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ६.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २४.३.२००७ रोजी (कार्यालयास प्राप्त दिनांक २९.३.२००७) राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ६.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचे तर्फे श्री. राजेंद्र पाटील, उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १९.१२.२००६ रोजी शासकीय जनमाहिती अधिकारी तथा गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, चिखली यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली आहे. १) दिनांक ८.११.२००६ ला दिलेल्या तक्रार निवेदनाबाबत पंचायत समिती, चिखली स्तरावरून केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल मिळणे बाबत. २) ग्राम पंचायत ठराव खोडाखोड प्रकरणी ग्रामसेवकास स्पष्टीकरणाबाबत दिलेल्या

... २

नोटीसची छायांकित प्रत मिळणेबाबत. ३) ग्रामपंचायत ठराव खाडाखोड प्रकरणी ग्रामसेवक श्री.डी.एस.सुरोशे यांनी दिलेल्या स्पष्टीकरणाची छायांकित सत्यप्रत मिळणेबाबत. ४) ग्रामपंचायत हिशोबाचे जवाहर ग्रामसमृद्धी निधीचे सन १९९९ ते सन २००३ चे लेखापरिक्षण आक्षेपांची अनुपालन अहवालाच्या छायांकित सत्यप्रती मिळणेबाबत. सदरची माहिती रजिस्टर पोस्टाने घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने अपीलकर्ता यांना दिनांक ११.१.२००७ रोजी माहिती उपलब्ध झाली असे त्यांचे म्हणणे आहे. परंतु सदरची माहिती ही अपूर्ण व दिशाभूल करणारी आहे. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २३.२.२००७ रोजी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाची सुनावणी व निर्णय सुध्दा देण्यात आलेला नाही असे अपीलकर्ता यांनी सांगितले व प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा प्रभारी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी खुलाश्यात नमुद केलेले आहे व त्यामुळे अपीलकर्ता यांनी द्वितीय अपील राज्य माहिती आयोगाकडे दाखल केले आहे.

३. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १९.१२.२००६ रोजी जी माहिती मागितलेली आहे त्यापैकी मुद्या क्रमांक २ व ४ ची माहिती अद्याप पर्यंत त्यांना उपलब्ध झाली नाही असे अपीलकर्ता यांनी सांगितले. त्यावर जनमाहिती अधिकारी यांनी मुद्या क्रमांक २ व ४ च्या संदर्भात तोंडी स्पष्टीकरण केले असून सदरच्या स्पष्टीकरणामध्ये ग्राम पंचायत ठराव खोडाखाड प्रकरणी ग्रामसेवकास दिलेल्या नोटीसची छायांकित प्रत मागितली आहे. परंतु तशा प्रकारची नोटीस ही दिलेलीच नव्हती तर तक्रारीवरून विस्तार अधिकार यांनी चौकशी केली असता ग्रामसेवक यांचे स्पष्टीकरण नोंदवून घेतले आहे असे जनमाहिती अधिकारी यांनी सांगितले व त्यामुळेच नोटीसची प्रत उपलब्ध करून देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे. तसेच मुद्या क्रमांक ४ च्या संदर्भामध्ये ग्रामपंचायत हिशोबाचे जवाहर ग्रामसमृद्धी निधीचे सन १९९९ ते सन २००३ चे लेखापरिक्षण आक्षेपांची अनुपालन अहवालाच्या छायांकित सत्यप्रती मिळणेबाबत माहिती मागितली होती. परंतु सदरची माहिती त्यांना उपलब्ध झाली नाही व त्याबाबत दिनांक ११.१.२००७ रोजी संबंधित माहिती ग्रामपंचायत स्तरावरील असल्यामुळे सचिव, ग्रामपंचायत, पेठ यांनी सन १९९९ ते सन २००३ चे लेखापरिक्षण आक्षेपांची अनुपालन अहवालाच्या छायांकित सत्यप्रती दिनांक १८.१.२००७ चे आंत संबंधितास देण्यात येईल तसा

अहवाल या कार्यालयास सादर करण्यात यावा असे कळविलेले दिसून येते. परंतु सदरच्या मुद्द्यांच्या संदर्भात अपीलकर्ता यांना कोणत्याही प्रकारची माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे व त्याबाबत कळविले सुध्दा नाही. त्याबाबत पुन्हा जनमाहिती अधिकारी यांनी असे सांगितले की, जवाहर ग्रामसमृद्धी निधीचे सन १९९९ ते सन २००३ चे लेखापरिक्षण अहवाल सुध्दा आता पर्यंत मिळालेला नाही व त्याबाबत ज्या ज्या ग्रामपंचायतीचे लेखा परिक्षण झाले नाही किंवा अहवाल प्राप्त झाला नाही त्याबद्दल कारवाई सुरु आहे. परंतु ही बाब सुध्दा त्यांनी अपीलकर्ता यांना कळविलेले नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, पेठ ग्रामपंचायतीचे लेखा परिक्षण झालेले असून लेखा परिक्षण झाल्यावर अंकेक्षण अहवाल हा तीन प्रतीत असतो व एक प्रत ही गट विकास अधिकारी यांच्याकडे पण असते त्यावर विस्तार अधिकारी यांनी असे सांगितले की, सदरचे लेखा परिक्षण झालेले आहे पण अंकेक्षण नोट ग्रामपंचायत किंवा गटविकास अधिकारी यांना मिळाली नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे. त्यावर अंकेक्षण अहवालाची छायांकित प्रत अपीलकर्ता यांनी आयोगाचे निदर्शनास आणली व ती त्यांच्या कार्यालयातून उपलब्ध करून घेतली आहे असे त्यांनी सांगितले व यावरून अपीलकर्ता यांच्या दिनांक १९.१२.२००६ च्या माहितीच्या अर्जाचे संदर्भामध्ये अपूर्ण माहिती दिलेली आहे हे अपीलकर्ता यांचे म्हणणे खरे असून त्याकरिता जनमाहिती अधिकारी तथा गटविकास अधिकारी हे दोषी आढळून येतात व अधिनियमाचे कलम २० प्रमाणे शास्तीस पात्र आहेत. सदरच्या शास्तीच्या संदर्भामध्ये गटविकास अधिकारी यांचे म्हणणे ऐकून घेतले. परंतु त्यावरूनही त्यांचे म्हणणे असे आहे की, सदरची प्रत त्यांच्या कार्यालयात दिलेली नाही. परंतु गटविकास अधिकारी यांचे म्हणणे हे मान्य करता येत नसल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांना हा निर्णय मिळाल्यापासून १० दिवसांचे आंत त्यांच्या दिनांक १९.१२.२००६ च्या अर्जात मुद्या क्रमांक ४ ची माहिती रजिस्टर पोष्टाने विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२) अपीलकर्ता यांच्या दिनांक १९.१२.२००६ च्या अर्जा मधील मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भामध्ये अपूर्ण माहिती उपलब्ध करून दिलेली असल्यामुळे जनमाहिती अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी हे दोषी आढळून येत असल्यामुळे त्यांच्या विरुद्ध कलम २०(१) प्रमाणे रुपये ५,०००/- शास्ती लादण्यात येत असून सदरची शास्ती ही मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांनी त्यांचे वेतनातून वसूल करून लेखा परिक्षण आक्षेपांचा अनुपालन अहवाल व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल आयोगाकडे तीन महिन्यात सादर करावा.

३) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत संबंधितांना मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांचेकडे पुढील कार्यवाहीसाठी पोष्टाने पाठविण्यात यावी.

४) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ६.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक ९९३/२००७.**

श्री.ताराचंद सागरमल चौबे,
रा.मारवाडी मोहल्ला,
सराफा लाईन, वर्धा - ४४२ ००१.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
अप्पर जिल्हाधिकारी,
वर्धा.

श्री. ए.जी.लटारे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
उपविभागीय अधिकारी,
वर्धा.

श्री. डी. व्ही. जोशी,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा
अधिक्षक भूमी अभिलेख, वर्धा.

श्री.एस.एस.पवार,
जनमाहिती अधिकारी तथा
तालुका निरीक्षक, भूमी अभिलेख,
वर्धा.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ६.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २८.११.२००६ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ६.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा अप्पर जिल्हाधिकारी यांचे तर्फे श्री. सी. आर. नंदेश्वर, तहसीलदार, वर्धा हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १४.६.२००६ रोजी उपविभागीय अधिकारी (महसूल), जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. १) Order passed by T.L.R., S.L.R. and S.D.O. from time to time in Aarya Samaj Case No. SDO/२३-BND-५४-२००५-२००६ २) Copy of pages No. Namuna १२ and page No. १, ३, ४, ५, ६, ७ (Map), ८-(Waslewar Map), २२, २३ and २७-(Map of Measurement) ३) List of appeal cases pertaining to land Records Department decided by S.D.O.Wardha during the period from १५.३.२००५ to १५.६.२००६ ४) Number of appeal cases (Land Record Department) received by S.D.O.Wardha from S.L.R. during the period १५.७.२००५ to १५.६.२००६ and out of above how many are still pending for decision. Note- All copies are required as Xerox copies since the above are the ungoing cases in the S.D.Os court, the information may be given by S.D.Os office only. The applicant is realy to deposit the amount on receipt of intimation about the required charges. सदरची माहिती व्यक्तिशः घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते.

३. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक १९.७.२००६ रोजी उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांनी अपीलकर्ता यांना उपरोक्त विषयांकित बाबी संबंधी आपण संदर्भीय पत्रान्वये माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ अन्वये आर्य समाज मंदीर अपील केस नं. SDO/२३ BND ५४-२००५-२००६ मधील माहिती मागितलेली आहे. परंतु सदरहु प्रकरण इकडील महसूल रेकॉर्ड पासबुक मध्ये दिनांक ११.७.२००६ ला क्रमांक १ मौजा वर्धा (शहर) शिट क्रमांक १६ अ, भुखंड क्रमांक २२६५, क्षेत्र आराजी क्रमांक एसआर-२/एसआर-८९/०४.०५, SDO case No.२४/१२३/BND ५४/२००५-२००६ याप्रमाणे अधिक्षक भूमि अभिलेख, वर्धा यांचेकडे मुळ प्रकरण परत पाठविण्यात आले आहे. त्याकरिता सदर प्रकरणी माहिती संबंधित कार्यालयाकडून घ्यावी असे अपीलकर्ता यांना कळविलेले दिसून येते व सदरच्या पत्राची प्रतिलिपी १) अधिक्षक, भूमि अभिलेख, वर्धा २) तालुका निरिक्षक भूमि अभिलेख, वर्धा यांना माहितीस्तव व त्यांनी संबंधितास मागितलेली माहिती पुरवावी याकरिता अर्जासह पाठविलेली आहे असे नमुद केलेले दिसून येते. त्यानंतर दिनांक

२५.७.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांनी उपविभागीय अधिकारी यांच्याकडे पत्र दिलेले दिसते. पुन्हा दिनांक २५.७.२००६ रोजी तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख यांना सुध्दा एक पत्र दिलेले आहे व दिनांक २५.७.२००६ रोजी अधिक्षक भूमि अभिलेख यांना सुध्दा पत्र दिलेले आहे. त्यावर दिनांक २६.७.२००६ रोजी तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख, वर्धा यांनी आपले माहिती अधिकाराखाली चालू असलेल्या अपील अर्जांमधील क्रमांक २ मधील माहिती आपणास पाहिजे असल्यास इकडील कार्यालयाकडून तसा अर्ज करुन नियमाप्रमाणे फी भरुन प्राप्त करुन घेता येईल असे कळविलेले दिसून येते. पुन्हा दिनांक २७.७.२००६ रोजी अधिक्षक भूमि अभिलेख वर्धा यांनी उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांना आपले कडील संदर्भीय पत्र या कार्यालयास प्राप्त झालेले आहे. माहितीचा अधिकार अर्ज अर्जदाराने आपले नांवानी केलेला आहे. अर्जदाराने या कार्यालयाकडून माहिती मागितलेली नाही. त्यामुळे नियमान्वये विषयांकित माहिती या कार्यालयाकडून अर्जदारास पुरविता येणार नाही. माहिती व कार्यवाहीकरिता मुळ प्रकरण आपणाकडे सादर करण्यात येत आहे. सहपत्र मुळ प्रकरणाची धारीका-१ व सदरच्या पत्राची प्रत अपीलकर्ता यांना दिलेली दिसून येते. दिनांक २८.७.२००६ रोजी तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख यांनी अपीलकर्ता यांना वरील विषयांकित माहितीचा अधिकार खाली दिनांक २५.७.२००६ चे पत्राद्वारे मागणी केली होती. तसेच मा.उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांचे पत्र दिनांक १९.७.२००६ चे पत्र आपणास माहितीचा अधिकाराखाली माहिती देण्याचे पत्र दिले होते. त्यानुसार आपणास पत्र देवून इकडील कार्यालयाकडून माहिती पाहिजे असल्यास नेण्यास कळविले होते. परंतु दिनांक २७.७.२००६ आपण कार्यालयात येऊन इकडील कार्यालयाकडील कोणतीच माहितीची आवश्यकता नाही. असे सांगून आपण मा.उपविभागीय अधिकारी वर्धा यांचेकडे चालू असलेल्या माहितीच्या अधिकाराखाली अपील चालू आहे. त्या अपीलमध्ये मा.उपविभागीय अधिकारी यांचेकडून माहिती पाहिजे आहे. करिता आपणास कळविण्यांत येते मा.उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांचेकडील अपील फाईल इकडील कार्यालयाकडे उपलब्ध नसलेमुळे आपण मागणी केलेली माहिती आपणास पुरवू शकत नाही. करिता मा.उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांचेकडून माहिती अधिकाराची माहिती प्राप्त करुन घ्यावी करिता सादर. पुन्हा दिनांक २८.७.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांना उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांनी अपीलकर्ता यांच्या दिनांक २६.७.२००६ च्या अर्जाचे संदर्भामध्ये आपण आर्य समाज मंदिर अपील केस नं. SDO/२३ BND ५४-२००५-२००६

प्रकरणातील माहिती माहितीचा अधिकाराखाली मागणी केली आहे. सदरहु प्रकरण अधीक्षक भूमि अभिलेख, वर्धा यांचेकडे दिनांक ११.७.२००६ ला परत पाठविण्यात आले आहे व त्याप्रमाणे आपणास या कार्यालयातून दिनांक ११.७.२००६ चे पत्रान्वये कळविले आहे. वरील संदर्भीय पत्र क्रमांक २ अन्वये तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख, वर्धा यांनी आपणास माहिती अधिकाराखाली चालू असलेल्या अपील अर्जामधील क्रमांक २ मधील माहिती आपणास पाहिजे असल्यास इकडील कार्यालयाकडून तसा अर्ज करुन नियमाप्रमाणे फी भरुन प्राप्त करुन घेता येईल असे कळविले आहे. त्याप्रमाणे माहिती तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख, वर्धा यांचेकडून प्राप्त करुन घ्यावी. असे कळविलेले दिसून येते. सदरचे पत्र अपीलकर्ता यांना दिनांक ७.८.२००६ रोजी प्राप्त झाले अशी त्यांची नोंद दिसून येते. त्यावर पुन्हा दिनांक १०.८.२००६ रोजी तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख, वर्धा यांनी दिनांक २.८.२००६ प्राप्त दिनांक ५.८.२००६ चे पत्र सदरहु पत्राचे इकडील कार्यालयाचे पत्र दिनांक २८.७.२००६ ला पाठवून आपणास कळविण्यात आले की, इकडील कार्यालयाकडे अपील फाईल नसून माहितीचा अधिकाराखाली श्री.ताराचंद चौबे यांचा अर्ज आपलेकडे असलेमुळे आपलेच स्तरावरुन त्यांना माहिती पुरविण्यात यावी असे कळविले. दिनांक २७.७.२००६ ला श्री.चौबे समक्ष भेटून सांगितले की, माझा अर्ज मा.उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांचेकडे आहे. माहिती मा.उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांचेकडूनच घ्यावयाचे आहे. कारण अपील मा.उपविभागीय अधिकारी, वर्धा यांचेकडे आहे. करिता श्री. ताराचंद चौबे यांना आपले स्तरावरुन माहितीचा अधिकाराखाली माहिती पुरविण्यात यावे. सदरच्या पत्राची प्रत अपीलकर्ता यांना दिलेली असून ती त्यांना दिनांक १०.८.२००६ रोजी प्राप्त झाली अशी नोंद दिसून येते व त्यानंतर त्यांनी माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून त्यांनी दिनांक ३१.८.२००६ रोजी जिल्हाधिकारी, वर्धा यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाची सुनावणी झालेली दिसून येत नाही व निर्णय दिलेला दिसून येत नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये जिल्हाधिकारी, वर्धा करिता दिनांक १२.२.२००८ रोजी सदर अपील प्रकरणाचा कार्यालयीन अभिलेख्यात पडताळा घेतला असता सदरचे प्रकरण सद्या सापडत नाही. सदर प्रकरणाचा शोध घेणे सुरु आहे. सदर प्रकरण सापडल्यावर आपणास सविस्तर अहवाल सादर करण्यात येईल.

कृपया सदर प्रकरणी एक महिन्याची मुदत देण्यात यावी ही विनंती. तसेच उपविभागीय अधिकारी व माहिती अधिकारी यांनी खालील प्रमाणे खुलासा दाखल केलेला दिसून येतो. अर्जदार श्री.ताराचंद सागरमल चौबे, रा.मारवाडी मोहल्ला, वर्धा यांनी या कार्यालयाला दिनांक १४.७.२००६ रोजी माहिती अधिकार अधिनियम, २००५ अन्वये माहिती अधिकारा अंतर्गत अर्ज दाखल केला. सदर अर्ज या कार्यालयाला त्याच दिवशी दिनांक १४.७.२००६ रोजी प्राप्त झाला व त्यावर तातडीने कार्यवाही करण्यात आली. अर्जदाराने अर्ज सादर करण्यापूर्वीच ३ दिवस अगोदर दिनांक ११.७.२००६ ला सदर मूळ प्रकरण क्रमांक २३/बीएनडी-५४/२००५-०६ या कार्यालयाने काही बाबींचे पूर्ततेसाठी अधिक्षक भूमि अभिलेख कार्यालयाकडे पाठविले होते. (सदर प्रकरण पाठविल्याची पोच जोडली आहे.) सहपत्र पान क्रमांक १. अर्जदाराचा माहिती अधिकारांतर्गत अर्ज प्राप्त होताच ५ दिवसात अर्जदाराला सदर प्रकरण अधिक्षक भूमि अभिलेख कार्यालयाकडे पाठविण्यात आले असून आपण आवश्यक सर्व कागदपत्रे त्यांचेकडून घ्यावीत म्हणून दिनांक १९.७.२००६ चे पत्रानुसार कळविण्यात आले आहे. (प्रत जोडली आहे) सहपत्र पान क्रमांक ५. अर्जदाराला अधिक्षक भूमि अभिलेख कार्यालयाने दिलेले पत्र तसेच सदर प्रकरण या कार्यालयाला पाठविलेल्या पत्रावर (मुळ प्रकरणात जोडलेल्या) उपविभागीय अधिकारी कार्यालयाला प्राप्त झाल्याबाबत कसलीही नोंद नाही. उलट त्यावर अधिक्षक भूमि अभिलेख कार्यालयाचा शिक्का आहे. त्यामुळे सदर प्रकरणात अधिक्षक भूमि अभिलेख कार्यालयाने परस्पर अर्जदाराला पत्राद्वारे कळविले असले तरी या कार्यालयाला प्रकरण प्राप्त झाले नव्हते. (प्रत जोडली आहे) सहपत्र पान क्रमांक ७ व ९. अर्जदाराने पुनश्च या कार्यालयाला दिनांक २५.७.२००६ चे अर्जान्वये उपविभागीय अधिकारी यांनी माहिती उपलब्ध करून द्यावी असे कळविल्यावरून या कार्यालयाने दिनांक २.८.२००६ रोजी अर्जदाराला सदर प्रती व माहिती अधिक्षक भूमि अभिलेख व तालुका निरिक्षक भूमि अभिलेख कार्यालयाकडून प्राप्त करून घ्यावी असे कळविले आहे. (प्रत जोडली आहे) सहपत्र पान क्रमांक ११ व १३. तालुका निरिक्षक भूमि अभिलेख कार्यालयाने अर्जदाराला व या कार्यालयाला दिनांक १९.७.२००६ चे माहिती पुरविण्याचे या कार्यालयाचे पत्रासंदर्भाने कळविले की, अर्जदाराने तालुका निरिक्षक भूमि अभिलेख कार्यालयाला उपलब्ध असलेली माहिती अर्ज करून प्राप्त करून घ्यावी. (दोन्ही पत्र जोडले आहे.) सहपत्र पान क्रमांक १५ व १७. प्रकरणात अर्जदार यांनी मागितलेली माहिती ही जरी क्षेत्र दुरुस्ती प्रकरणातील असली तरी

मागितलेला अभिलेख (वस्लेवार बुक, मोजणी नकाशा व इतर या बाबी) हा तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख या कार्यालयाशीच संबंधित आहेत. सदर क्षेत्र दुरुस्तीचे प्रकरण या कार्यालयाला दिनांक १८.८.२००६ ला प्राप्त झाले. त्यानंतर सदर प्रकरणात कार्यवाही सुरु करण्यात आली. सदर दिनांकास त्याचवेळी अधिक्षक भूमि अभिलेख यांनी दिनांक २८.७ व २७.७ चे पत्रावर स्वाक्षरी केलेली नसल्याचे नमुद केले आहे व प्रकरण प्राप्त झाले म्हणून कार्यवाही सुरु केली आहे. (आदेशपत्र जोडले आहे.) सहपत्र पान क्रमांक १९. याशिवाय अर्जदार मा.महोदयांचे असे निदर्शनास आणू इच्छितो की, अर्जदार यांनी अधिक्षक भूमि अभिलेख, वर्धा यांचेकडे दिनांक १६.१०.२००६ ला माहिती अधिकारांतर्गत अर्ज करुन जनमाहिती अधिकाऱ्याकडे मागणी केलेल्या मुद्या क्रमांक ३ व ४ ची माहिती संबंधाने मागणी केलेली आहे. ज्यात उपविभागीय अधिकारी यांचेकडे अधिक्षक भूमि अभिलेखने दिनांक १.१०.२००५ ते दिनांक १५.१०.२००६ या कालावधीतील प्रकरणांचा तपशील व संबंधित प्रकरणाचा (आर्य समाज मंदिर क्षेत्र दुरुस्ती प्रकरण) गोषवारा मागितला होता. यासंदर्भाने अर्जदारास प्रथम मुदत मागण्यात आल्याचे व त्यानंतर उपविभागीय अधिकारी यांचेकडील प्रकरणांचा दोन पानांचा तपशील अर्जदाराला पुरविण्यात आलेला आहे. (वरील दोन्ही पत्रांची व माहिती अधिकाराची प्रत व पोच जोडली आहे) सहपत्र पान क्रमांक २१ ते ३२. सबब आपणास हे बयान सविनय पूर्वक सादर करुन पुनश्च विनंती करण्यात येते की, या कार्यालयाने केलेली कार्यवाही योग्य व विहित कालावधीत पार पाडली असल्याने व अर्जदाराला आवश्यक सर्व माहिती प्राप्त झालेली असल्याने कलम २० नुसार शास्ती लावण्यात येवू नये. माहिती अधिकारी यांचे बयान आज दिनांक ३.३.२००८ रोजी सविनय सादर.

४. वरील प्रकरणातील क्रमशः अपीलकर्ता यांचा अर्ज हा त्यावेळी उपविभागीय अधिकारी, तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख, अधिक्षक भूमि अभिलेख यांच्या पत्रव्यवहारावरुन असे दिसून येते की, यापैकी कोणत्याही अधिकाऱ्यांनी अपीलकर्ता यांचा अर्ज वाचलेला दिसत नाही. तसेच कोणत्याही अधिकाऱ्यास माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कोणत्याही अधिनियमाचे व नियमांचे माहिती दिसून येत नाही. अधिनियमाचे कलम ६(१) प्रमाणे अर्जदारानी अर्ज केल्यानंतर सदरची माहिती ही अपीलकर्ता यांना संपूर्ण प्रक्रिया पूर्ण करुन ३० दिवसामध्ये उपलब्ध करुन द्यावयाची असते. माहिती जरी त्या कार्यालयात उपलब्ध

नसेल तर ज्या सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे किंवा माहिती अधिकाऱ्यांकडे उपलब्ध असेल त्यांच्याकडे अर्ज ५ दिवसाचे आंत हस्तांतरण करावयाचा असतो. माहिती अधिकारी म्हणून उपविभागीय अधिकारी यांना माहिती मागितली असता त्यांनी अर्जाचे हस्तांतरण जरी ५ दिवसात केलेले असले तरी सदरच्या अर्जामध्ये जी इतर ३ मुद्यांची माहिती मागितली होती ती माहिती त्यांच्याच कार्यालयातील दिसून येते व त्यामुळेच तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख यांनी अपीलकर्ता यांना मुद्या क्रमांक २ च्या संदर्भामध्ये माहिती पाहिजे असल्यास पुन्हा अर्ज करावा व नियमाप्रमाणे फी भरून माहिती उपलब्ध करून घ्यावी असे कळविलेले दिसून येते. म्हणजेच तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख यांना सुध्दा अधिनियमाचे तरतुदीचे कोणत्याही प्रकारची कल्पना दिसून येत नाही. मुद्या क्रमांक १, ३ व ४ ची काळजी उपविभागीय अधिकारी यांनी घेतली नाही व तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख यांनी सुध्दा घेतली नाही. त्यातही तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख यांनी उपविभागीय अधिकारी यांना माहिती मागितली आहे असे पत्र दिलेले आहे. यावरून माहिती उपलब्ध करून देण्यापेक्षा जबाबदारी टाळणे या प्रकरणी जास्त दिसून येते. अपीलकर्ता यांनी जी माहिती मागितली आहे त्या माहितीचे अवलोकन केले असता सदरची माहिती ही अतिशय साध्या व सोप्या भाषेत मागितली आहे. परंतु त्याबाबत सुध्दा दिनांक १९.७.२००६ व १०.८.२००६ पर्यंत पत्रव्यवहार पलिकडे आता काहीच निष्पन्न झालेले दिसून येत नाही. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी सुध्दा दिनांक ३१.८.२००६ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले असले तरी त्या अपीलाची दखल घेतली नाही व पुन्हा आयोगाकडे सदरचे अपील प्रकरण सापडत नाही म्हणून खुलासा केलेला आहे. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी सुध्दा अधिनियमाचे तरतुदीचे उल्लंघन केलेले आहे. एखादे आवक झालेले प्रकरण सापडत नाही अर्थात ही जबाबदारी जिल्हाधिकारी यांची आहे. सदरच्या अपील प्रकरणामध्ये राज्य माहिती आयोगाकडे सुनावणीकरिता सुमारे ४ तारखा झालेल्या आहेत. परंतु आजही माहिती अधिकारी तथा तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख हे माहिती उपलब्ध करून देवू शकले नाही व एकमेकांवर जबाबदारी टाकण्याचा प्रयत्न करतांना दिसत आहेत व त्यामुळे सदरच्या प्रकरणामध्ये विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही म्हणून माहिती अधिकारी हे दोषी आढळून येतात. माहिती अधिकारी यांनी माहिती उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे. तसेच माहिती उपलब्ध करून घेण्याकरिता ज्या अधिकाऱ्यांचे/कर्मचाऱ्यांचे सहाय्य घेतले असले त्यांना सुध्दा अधिनियमाचे कलम ५(५) प्रमाणे माहिती अधिकारी समजले जाते व

त्यामुळे सदरच्या प्रकरणामध्ये तालुका निरीक्षक भूमि अभिलेख हे सुध्दा दोषी आढळून येतात. यावरून चारही अधिकाऱ्यांनी कोणत्याही प्रकारे माहिती उपलब्ध करून देण्याकरिता गांभीर्याने घेतलेले दिसून येत नाही. हा सर्व पत्रव्यवहार करण्यापेक्षा नस्तीतील पत्रव्यवहार देणे ही बाब १० मिनिटात झाली असती. परंतु आज त्याकरिता सुमारे २ वर्षांचा काळ झाला आहे व तरीही अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध झालेली नाही. त्यांनी खुलासा करतांना दिनांक १६.१०.२००६ रोजीच्या अर्जामध्ये त्यांना हिच माहिती त्यांना उपलब्ध करून दिलेली आहे असे नमुद केलेले आहे. परंतु माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ प्रमाणे कलम ६(१) खालील अर्ज हा प्रत्येक अर्ज हा स्वतंत्र अर्ज असतो व त्या स्वतंत्र अर्जाची प्रक्रिया सुध्दा वेगळी असते. दिनांक १४.७.२००६ व पुन्हा दिनांक १६.७.२००६ रोजी पुन्हा अर्ज केलेला असेल त्यामुळे त्यांना माहिती उपलब्ध झाली आहे असा निष्कर्ष काढण्यात येत नाही. प्रकरणातील सर्व पत्रव्यवहार हा अतिशय बेजबाबदारपणाचा आहे असा निष्कर्ष काढावा लागतो व त्यामुळे या प्रकरणी माहिती उपलब्ध करून देण्यास जे माहिती अधिकारी म्हणून जबाबदार असतील ते दोषी आढळून येतात व शास्तीस पात्र आहेत व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे. शास्तीस पात्र अधिकाऱ्यास अधिनियमाचे कलम २०(१) परंतुकाप्रमाणे त्यांचे म्हणणे ऐकून घ्यावे लागते. सुनावणीस सर्व अधिकारी हजर आहेत. सुनावणी त्या संबंधाने झालेली आहे खुलासा त्यांचा सादर केलेला आहे व खुलासा करतांना दिलेल्या पत्रव्यवहाराच्या फक्त आधार घेतलेला आहे. पुन्हा शास्तीचे संदर्भात जनमाहिती अधिकारी यांना विचारले असता त्यांनी चुक झालेली मान्य करीत आहेत. परंतु सदरचा खुलासा हा स्विकारता येत नाही.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांच्या दिनांक १४.६.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे हा निर्णय मिळाल्यापासून १५ दिवसांचे आंत मुद्दे निहाय छायांकित प्रतीसह विनामुल्य माहिती उपलब्ध करून द्यावी.

२) जनमाहिती अधिकारी तसेच या प्रकरणामध्ये माहिती उपलब्ध करून देण्यास ज्यांचे सहाय्य घेतले असले ते दोषी आढळून येत असल्यामुळे अधिनियमाचे कलम २०(१) प्रमाणे रुपये ५०००/- शास्ती लादण्यात येत असून सदरची शास्तीची वसुली ही जिल्हाधिकारी, वर्धा यांनी त्यांचे दरमहाचे वेतनातून वसूल करून लेखाशिर्ष "००७०-इतर प्रशासनिक सेवा, ६०, इतर सेवा, ८००, इतर जमा रकमा, (१८) माहितीचा अधिकार (००७०-१६-१)" मध्ये जमा करून तसा अहवाल तीन महिन्यामध्ये आयोगाकडे पाठवावा.

३) प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी सुनावणी घेतली नाही व निर्णय दिलेला नाही व अधिनियमाचे तरतुदीचे उल्लंघन केलेले असल्यामुळे त्यांना ताकीद देण्यात येत आहे.

४) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत जिल्हाधिकारी, वर्धा यांच्याकडे पुढील कार्यवाहीसाठी स्वतंत्रपणे पोष्टाने पाठविण्यात यावी.

५) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ६.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/२२८-२३६/६.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १५९८/२००७.

श्री.सुरेश शेषराव पारस्कर,
रा.भोटा, ता.नांदूरा,
जिल्हा बुलढाणा.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. बी. टी. मापारी,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
गट विकास अधिकारी,
पंचायत समिती, नांदूरा,
जिल्हा बुलढाणा.

श्री. व्ही.टी. निंबाळकर,
जनमाहिती अधिकारी तथा
ग्रामसेवक,
ग्रामपंचायत भोटा,
ता.नादुरा, जिल्हा बुलढाणा.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ७.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २६.३.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ७.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १२.१.२००७ रोजी सचिव/ग्रामसेवक शासकीय माहिती अधिकारी, ग्रामपंचायत कार्यालय भोटा यांच्याकडे खालील प्रमाणे ६ मुद्द्यांमध्ये माहिती मागितलेली दिसून येते. १) विद्यमान सरपंच जनार्दन श्रीकृष्ण धुळे हे कोणत्या तारखे पासून सरपंच झाले व त्यांनी कार्यभार स्विकारला ? २) भोटा ग्रामपंचायत अंतर्गत असलेल्या अभिलेखातील मकान (निवासस्थान) कर आकारणी नोंद रजिस्टर

... २

मध्ये जागा (मालमत्ता) बाबत फेरफार नोंद घेण्याचा अधिकार सरपंच यांना आहेत काय ? नसल्यास अशा प्रकारच्या फेरफार नोंदी घेण्यात आल्या असतील तर त्यांचा उद्देश काय होता ? भोटा ग्रामपंचायत अंतर्गत अशा बेकायदेशीर नोंदी रजिस्टर मध्ये घेण्यात आलेल्या आहेत काय ? असल्यास या बेकायदेशीर कृत्याबाबत आपण आपल्या वरिष्ठांना कळविलेले आहे काय ? याबाबत सविस्तर माहिती पुरविण्यात यावी. ३) विद्यमान सरपंच जनार्दन श्रीकृष्ण धुळे यांचे कार्यकाळात एकूण किती नागरिकांचे मकान (निवासस्थान/प्लॉट) बाबत फेरफार नोंदी घेण्यात आल्या ? संबंधित फेरफार नोंद बाबत मालमत्ता धारकांनी फेरफार नोंद घेण्याबाबत विनंती अर्ज केलेले आहेत काय ? अर्जासोबत कोणकोणते कागदपत्रे जोडलेली होती? याबाबत संपूर्ण सत्यप्रतीसह माहिती पुरविण्यात यावी. ४) वरील फेरफार बाबतच्या नोंदची ज्या ग्रामपंचायतचे सभेत ठराव घेण्यात आले होते त्या त्या सभेचे इतिवृत्त (प्रोसेडींग) ची सत्यप्रती पुरविण्यात याव्या. ५) भोटा ग्रामपंचायतचे विद्यमान सदस्यांकडे सद्यःस्थितीत कोणकोणते कर थकित आहेत याबाबत सविस्तर माहिती पुरविण्यात यावी. ६) भोटा ग्रामपंचायत अंतर्गत पुर्नवसन समिती गठीत करण्याबाबत शासनाचे काय निर्देश आहेत ? त्यानुसार कार्यवाही करण्यात आली काय ? याबाबत माहिती पुरविण्यात यावी. सदरची माहिती ही नोंदणीकृत टपालाद्वारे किंवा व्यक्तिशः घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून त्यांनी दिनांक २१.२.२००७ रोजी प्रथम अपीलीय अधिकारी म्हणून गट विकास अधिकारी यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले. सदरच्या प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये सुध्दा कोणत्याही प्रकारचा निर्णय दिलेला दिसत नाही. त्यामुळे अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. सदरच्या अपीलाचे सुनावणीचे वेळेस उत्तरवादी यांनी खालील प्रमाणे खुलासा दाखल केलेला आहे.

१) श्री. सुरेश शेषराव पारसकर यांची अपील या कार्यालयाकडे दिनांक २१.२.२००७ ला प्राप्त झाली. सदर अपीलाबाबत जनमाहिती अधिकारी तथा सचिव ग्रामपंचायत भोटा यांना या कार्यालयाचे पत्र क्रमांक पसना/माअ/५७२/२००७, दिनांक २३.२.२००७ नुसार सुचना दिलेली आहे. कृपया सहपत्र क्रमांक १, २ व ३ चे अवलोकन व्हावे. २) तत्कालीन सचिव श्री. ए. यु. काकडे यांनी माहितीच्या अधिकारातील अर्ज

स्विकारलेला आहे व अपीलाची सुचना सुध्दा त्यांनीच स्विकारलेली आहे. त्याच काळात म्हणजे दिनांक १६.३.२००८ रोजी त्यांनी ग्रामसेवक पदाचा राजीनामा दिला. आपला प्रभार श्री. व्ही. टि. निंबाळकर यांना दिनांक २.४.२००८ रोजी दिला परंतु प्रभारात माहितीच्या अधिकाराचे फाईल न दिल्यामुळे अपीलात माहिती उपलब्ध करणे व संबंधितास पुरविण्यास विलंब झालेला आहे. कृपया सहपत्र ४, ५ व ६ चे अवलोकन व्हावे.

३) सदर प्रकरणात माहिती पुरविण्यास झालेल्या विलंबास आजचे ग्रामपंचायत सचिव जबाबदार नसून तत्कालीन सचिव जबाबदार आहेत म्हणून माहितीचा अधिकार २००५ मधील कलम २० नुसार सध्याचे जनमाहिती अधिकारी व अपीलीय अधिकारी जबाबदार नसल्यामुळे शास्ती लादण्यात येवू नये हि विनंती. तसेच उत्तरवादी यांनी असे सांगितले की, अपीलकर्ता यांना दिनांक ८.८.२००७ रोजी माहिती उपलब्ध करून दिलेली असून चौकशी अहवाल सुध्दा त्यांना उपलब्ध करून दिलेला आहे व दिनांक १८.९.२००७ रोजीच्या अर्जाप्रमाणे माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे व ही बाब अपीलकर्ता यांनी सुध्दा मान्य केलेली आहे. परंतु अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, ती त्यांनी विलंबाने उपलब्ध करून दिलेली आहे. विलंबाचे संदर्भामध्ये वर नमुद केल्याप्रमाणे प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी यांनी खुलासा सादर केलेला आहे. सदरच्या खुलाश्यामध्ये अपीलकर्ता यांना दिनांक १२.१.२००७ रोजी अर्ज केला त्यावेळेस श्री. ए. यु. काकडे हे तत्कालीन सचिव होते व त्यांनी हा अर्ज स्विकारला होता व अपीलाची सुचना सुध्दा त्यांनीच स्विकारलेली होती. त्याच काळात त्यांनी ग्रामसेवक पदाचा राजीनामा दिला व आपला प्रभार श्री.व्ही.टी.निंबाळकर यांना दिला व त्या प्रभारात माहितीच्या अधिकाराची माहिती उपलब्ध न करून दिल्यामुळे सदरची माहिती पुरविण्यास विलंब झालेला आहे. प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये दिनांक २३.२.२००७ रोजी गट विकास अधिकारी यांनी सचिव, ग्रामपंचायत, भोटा यांना माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसून येते व त्यावरून श्री. ए. यु. काकडे यांनी विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही हे स्पष्ट होते. तसेच आजचे ग्रामपंचायत सचिव जबाबदार नसून तत्कालीन ग्रामसचिव जबाबदार आहेत असाच त्यांनी खुलासा दाखल केला व त्यावरील उत्तर दाखल केले आहे. माहितीच्या अर्जात माहिती अधिकारी यांनी ३० दिवसांत माहिती उपलब्ध करून द्यावयाची असते. त्यामुळे संबंधित माहिती अधिकारी हे दोषी आढळून येतात. परंतु त्यांनी राजीनामा दिलेला आहे व आता सध्या कृषीसेवक या पदावर कार्यरत आहेत असे गट विकास अधिकारी यांनी सांगितले व त्यामुळे त्यांचे विरुद्ध

अधिनियमाचे कलम २० प्रमाणे शास्ती लादणे आवश्यक राहिल. परंतु कलम २०(१) प्रमाणे शास्ती लादावयाची असल्यास संबंधित जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे ऐकून घेणे बंधनकारक आहे. परंतु ग्रामसेवक हे सेवेत नसल्यामुळे आज उपस्थित राहिले नाही. परंतु माहिती विलंबाने उपलब्ध करून दिलेली असल्यामुळे श्री. ए. यु. काकडे हे वर नमुद केल्याप्रमाणे दोषी आढळून येत असल्यामुळे सदरचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून संबंधित तत्कालीन ग्रामसचिव श्री. ए. यु. काकडे आताचे कृषिसेवक यांनी विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही. त्या कारणास्तव दोषी आढळून येत असल्यामुळे त्यांचे विरुद्ध रुपये १०००/- ची शास्ती लादण्यात येत आहे. सदरच्या शास्ती बद्दल गट विकास अधिकारी यांनी श्री.ए.यु.काकडे यांना अवगत करावे व त्याबाबतचा खुलासा आयोगाकडे हा निर्णय मिळाल्यापासून १० दिवसाचे आंत सादर करावा.

२) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत पुढील कार्यवाहीकरिता जिल्हा कृषि अधिकारी, बुलढाणा व तालुका कृषि अधिकारी, नांदूरा, जि. बुलढाणा यांचेकडे स्वतंत्रपणे पोष्टाने पाठविण्यात यावी.

३) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ७.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १५९९/२००७.

श्री. विजय तुळशीराम सिरसाट,
मु.पो. कान्हेरी (गवळी)
ता.बाळापूर, जि. अकोला.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. सेवकराम महादेवराव ताथोड,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
अध्यक्ष,
श्री दत्त दिगंबर शिक्षण प्रसारक मंडळ,
श्री दत्त महाराज विद्यालय, कसूरा,
ता. बाळापूर, जि. अकोला.

श्री. डी.एस. सरप,
जनमाहिती अधिकारी तथा
मुख्याध्यापक,
श्री दत्त महाराज विद्यालय, कसूरा,
ता. बाळापूर, जि. अकोला.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ७.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १६.३.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ७.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १३.११.२००६ रोजी सन २००६ ते २००७ या शैक्षणिक सत्रातील माहे मे २००६ पासूनचे पगाराचा तपशील व पगाराचे प्रमाणपत्र देणेबाबत (दोन प्रतीमध्ये). तसेच माहे डिसेंबर २००६ व जानेवारी २००७ चे पगार प्रमाणपत्र. (दोन प्रतीमध्ये) माहिती व्यक्तिशः हातोहात मिळावी असे अर्जात नमुद केलेले आहे. विहित मुदतीत माहिती मिळाली नाही म्हणून दिनांक १२.१.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांनी प्रथम

... २

अपील दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये दिनांक २४.३.२००७ रोजी श्री.व्ही. टि. सिरसाट यांनी दिनांक १३.११.२००६ ला त्यांचे वैयक्तिक पगारासंबंधी माहिती मागितली होती. ते आपल्या विद्यालयातच कार्यरत असून त्यांना दिनांक १२.१२.२००६ ला रुपये ६/- भरून माहिती देण्यास तयार असल्याबद्दल लेखी सुचविले. परंतु त्यांचेकडून रुपये ६/- मनिऑर्डरने दिनांक १९.१२.२००६ ला प्राप्त झाले. तद्नंतर ते व्यक्तिशः माहिती मागविली असल्याने दिनांक २६.१२.२००६ रोजी उपलब्ध झाले व त्यांना माहिती मागितली असलेली पुरविली. त्यांच्या मते माहिती चुकीची, दिशाहीन व खोटी पुरविली हे आपल्या वरील संदर्भीय पत्रावरून समजले. हयाबाबत खुलासा व सुधारित माहिती हया पत्रासोबत सादर करित आहे. परंतु द्वितीय अपीलामध्ये अपीलकर्ता यांना दिनांक १३.११.२००६ रोजी दिलेल्या अर्जाची माहिती न मिळाल्यामुळे दिनांक १२.१.२००७ रोजी पहिले अपील बाबत कोणतीही सुनावणी घेतली नाही. सदरच्या संस्थेचे सचिव यांनी सुनावणी न घेतल्यामुळे सदरचे अपील केले आहे. त्यातही सहपत्र प्रपत्र अ सत्यप्रत मिळालेली व मागितलेली माहिती तपशील विवरण, अपीलेट फॉर्म प्रपत्र ब सत्यप्रत पुराव्याच्या सांक्षांकित प्रती दाखल केलेल्या दिसून येते. सदरचे द्वितीय अपील दिनांक १६.३.२००७ रोजी दाखल केलेले आहे व त्यापूर्वीच दिनांक २६.१२.२००६ ला अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध झालेली आहे ही बाब त्यांना सुध्दा मान्य आहे. त्यांच्या अपील मेमोमध्ये दोन्ही विसंगती दिसून येते. विलंबाने माहिती उपलब्ध करून दिली याबद्दल जनमाहिती अधिकारी यांनी सांगितले की हे रजेवर निघून गेले होते व त्यांच्या रजेच्या अर्जाची प्रत दाखल केलेली आहे. सदरचा रजेचा अर्ज दिनांक १३.१२.२००६ असून माझी तब्बेत दिनांक १३.१२.२००६ पासून व्यवस्थित नाही उपचार चालू असून तब्बेत व्यवस्थित झाल्यास शाळेमध्ये हजर होईल. करिता मला आजारी रजा मंजूर करून उपकृत कराल ही विनंती. व त्यावरून स्पष्ट होते की, माहिती उपलब्ध न होण्यासाठी अपीलकर्ता हे सुध्दा जबाबदार आहेत. तसेच अपीलकर्ता यांना चुकीची माहिती दिलेली आहे असे जे म्हणणे आहे त्या संदर्भामध्ये जी माहिती अस्तित्वात नाही ती भविष्यात पुढील वर्षातील महिन्यातील माहिती त्यांनी मागितली व त्यामुळे सदरची माहिती त्यांना जी उपलब्ध करून दिलेली आहे ती माहिती चुकीची आहे असे त्यांना म्हणता येणार नाही. अर्जाच्या तारखेपर्यंतच माहिती सार्वजनिक प्राधिकरणात उपलब्ध असते तीच माहिती उपलब्ध करून देणे आवश्यक असते. अपीलकर्ता यांनी तोंडी असे सांगितले की आता माहिती मिळून उपयोग काय. जेंव्हा पगारपत्रकाची

... ३ ...

आवश्यकता होती. परंतु त्या आधीच त्यांनी दिनांक ५.१०.२००५ रोजी भारतीय स्टेट बँकेकडून १,००,०००/- रुपये हे कर्जाचे घेतलेले दिसून येते व एकच बँक एक अर्जदारास एकाच पगार पत्रकाचे आधारे दोन वेळा कर्ज वाटप करित नाही व त्यावरूनच अपीलकर्ता यांना जी माहिती हवी होती ती माहिती भविष्यातील मागून माहिती अधिकारी कसे अडचणीत येतील असा विचार केलेला दिसतो. त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपीलात त्यांना माहिती उपलब्ध झाली असल्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ७.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक ५६१/२००७.**

श्री. देवेंद्र गंगाधर फडणवीस,
२७६, रावसाहेब फडणवीस पार्क,
धरमपेठ, नागपूर - ४४० ०१०

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
उपाध्यक्ष,
महाराष्ट्र एअरपोर्ट डेव्हलपमेंट कार्पोरेशन (मिहान)
सिव्हील लाईन, नागपूर.

जनमाहिती अधिकारी तथा
अधिक्षक अभियंता,
महाराष्ट्र एअरपोर्ट डेव्हलपमेंट कार्पोरेशन (मिहान)
सिव्हील लाईन, नागपूर.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ३०.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १६.७.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ५.५.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ४.४.२००७ रोजी संचालक, महाराष्ट्र एअरपोर्ट डेव्हलपमेंट कार्पोरेशन (मिहान), नागपूर यांना माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ अन्वये खालील प्रमाणे माहिती मागण्यासाठी अर्ज केलेला दिसून येतो. माहितीचा विषय मिहान प्रोजेक्ट अंतर्गत अधिग्रहित केलेल्या विविध ठिकाणच्या जमिनी कोणत्या दराने अधिग्रहित केल्या व कोणत्या कंपन्यासोबत आपले करार झालेले आहेत. माहितीच्या संबंधित कालावधी नागपूर येथे कार्गोहब जाहिर झाल्यापासून ते आजपर्यंत. आवश्यक असलेल्या माहितीचे वर्णन १) प्रकल्पाच्या जमिनी अधिग्रहणाकरिता चुकता करण्यात आलेला निधी कंपनीने दिला की राज्य

... २

शासनाने. २) उपरोक्त निधी राज्य शासनाने कंपनीच्या वतीने दिला असल्यास अथवा कंपनीने स्वतः दिला असल्यास एकूण किती निधी देण्यात आला. ३) आतापर्यंत जमिनी अधिग्रहण/वाटपा संबंधात ज्या कंपन्याशी करार करण्यात आले ते कोणत्या दराने करण्यात आले. ४) कोणत्या कंपनीला किती जमीन देण्याबाबत करार झाले (त्या जमीनीचे खसरा क्रमांक व आराजी) याची माहिती देण्यात यावी. ५) उपरोक्त जमिनी देतांना किव्हा करार करतांना भाव किंवा जमीन मोबदला ठरविण्याची पध्दती कोणती ? ६) उपरोक्त जमिनी लीजवर देण्यात आल्या आल्यास लीजमधील अटी व शर्ती कोणत्या होत्या. ७) जमीन वाटप करार करतांना कोणती पध्दती अवलंबविण्यात आली ? लीलाव पध्दती/प्रथम आवो प्रथम पाओ पध्दती अथवा कोणती पध्दती ? ८) अधिग्रहित जमीन विकसीत करण्यासाठी प्रति चौरस फुट सरासरी विकास खर्च किती करण्यात येतो आहे वा येणार आहे ? माहिती व्यक्तिशः घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते.

३. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक १९.४.२००७ रोजी चंद्रशेखर गुप्ता, सार्वजनिक माहिती अधिकारी यांनी अपीलकर्ता यांना पत्राद्वारे आपल्या वरील संदर्भाधीन अर्जा विषयी खालील माहिती देण्यात येत आहे, "आपणाकडून आवश्यक शुल्क रुपये २०००/- प्राप्त झाले. (पावती क्र. ०००६, दिनांक १९.४.२००७) खालील प्रमाणे मुद्दे निहाय उत्तर दिलेले आहे. "१) निधी शासनाने व कंपनीने दिला आहे. २) आता पावेतो सुमारे रुपये ११५ कोटीचा निधी देण्यात आला आहे. ३) जमिनी वाटपाबाबत ज्या कंपन्याशी करार करण्यात आलेले आहेत त्याचा तपशील माहिती पत्रकात दिलेला आहे. परंतु त्यांना दिलेल्या दराबद्दलची माहिती व्यावसायिक तत्त्व स्वरूपाशी संबंधित असल्याने देऊ शकत नाही. ४) सदरहू माहिती मुद्दा क्रमांक ३ मध्ये देण्यात आलेली आहे. ५) विशेष आर्थिक क्षेत्रातील (SEZ) प्रक्रिया क्षेत्रातील (Processing Zone) जमिनीचा भाव कंपनीच्या संचालक मंडळाने प्रथम येणाऱ्याला प्राधान्य या तत्त्वानुसार ठरविली आहे. अप्रक्रिया क्षेत्रातील (Non-Processing Zone) जमिनीचा भाव स्पर्धात्मक निविदा किंवा करार व समझोता करून ठरविण्यात येतो. ६) विशेष आर्थिक क्षेत्रातील तत्त्वानुसार ठरविण्यात आलेल्या अटीनुसार जमिनी लीजवर देण्यात आल्या. ७) जमिनीचे वाटपासंबंधी अवलंबलेली पध्दती मुद्दा क्रमांक ५ मध्ये नमुद केली आहे. ८) अधिग्रहित जमीन विकसीत करण्यासाठी सुमारे रुपये ९७/- प्रति चौरस फुट अधिक इतर वाढ

(escalation) किती होईल हयाचा अंदाज आताच करता येणार नाही. सोबत माहिती परिपत्रक उपलब्ध करून देण्यात आलेले दिसून येते." असे कळविलेले दिसून येते. सदरच्या उपलब्ध झालेल्या माहितीमुळे समाधान न झाल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी दिनांक १६.५.२००७ रोजी प्रथम अपील उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र एयरपोर्ट डेव्हलपमेंट कार्पोरेशन (मिहान), मुंबई यांच्याकडे केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलामध्ये माहितीचा अधिकार २००५ कलम १९(१) अन्वये माहिती मिळण्याकरिता अपीलाची कारणे (अ) मिहान प्रोजेक्ट अंतर्गत अधिग्रहित केलेल्या विविध ठिकाणच्या जमिनी विविध कंपन्यांना कराराद्वारे कोणत्या दराने देण्यात आल्या. (ब) माहितीचा संबंधित कालावधी नागपूर येथे कार्गोहब (मिहान) प्रकल्प जाहीर झाल्यापासून ते आज पावेतो. अर्जदारानं विचारलेली माहिती राज्यशासनाच्या मिहान प्रकल्पाकरिता ज्या जमीनी अधिग्रहित केल्या त्याचे वाटपा संबंधात ज्या कंपन्याशी करार करण्यात आले ते कोणत्या दराने करण्यात आले ? सार्वजनिक माहिती अधिकाऱ्यांने पुरविलेली माहिती जमिनी वाटपाबाबत ज्या कंपन्यांशी करार करण्यात आलेले आहेत त्यांचा तपशील माहिती पत्रकात दिलेला आहे. परंतु त्यांना दिलेल्या दराबद्दलची माहिती व्यवसायिक तत्त्व स्वरूपाशी संबंधित असल्याने देऊ शकत नाही. वरील उत्तर हे माहितीचा अधिकार २००५ प्रमाणे अर्जदारास प्राप्त अधिकारांचे उल्लंघन करणारे आहे व त्याची कारणे खालील प्रमाणे आहेत. १) उपरोक्त एमएडीसी हे सार्वजनिक प्राधिकरण असून महाराष्ट्र शासनाचा सार्वजनिक उपक्रम असल्याने त्याचे सर्व व्यवहार पारदर्शी असणे आवश्यक आहेत. २) उपरोक्त जमिनीचे अधिग्रहण करण्याकरिता महाराष्ट्र शासनाने राज्याचा एकत्रित निधीतून, निधी उपलब्ध करून दिला आहे. ३) राज्याच्या सार्वजनिक निधीतून भुगतान करून ज्या जमिनी अधिग्रहित झाल्यात त्याचे वाटप कोणत्या प्रकारे व कोणत्या दराने झाले हे जाणून घेणे हा नागरिकांचा अधिकार आहे. ४) सार्वजनिक निधीतून भुगतान करून अधिग्रहित केलेल्या जमिनीचे वाटप हे पारदर्शीपणे होण्याकरिता त्यांचे वाटप नेमक्या कोणत्या दराने झाले याची माहिती देणे याने व्यवसायिक तत्त्व स्वरूपाला कोणतीही बाधा पोचते असे म्हणणे विसंगतच नाही तर हास्यास्पद आहे. ५) सार्वजनिक उपक्रमांना आपले लेखे मा.महालेखाकार यांचेकडून तपासून घेणे बंधनकारक असून त्यांनी केलेले करार किंवा संविदा योग्य दरावर झाली किंवा कसे ? हे तपासण्याचे अधिकार मा.महालेखाकारास आहे तसेच या लेख्यांच्या संदर्भात महालेखाकारांची टिपणी ही विधानमंडळाच्या सार्वजनिक उपक्रम समिती समोर मांडण्यात येत असते त्यामुळे

उपरोक्त माहिती प्रस्तुत अधिनियमांच्या कलम ८(१) च्या परंतुकान्वये मिळविण्याचा अर्जदाराचा अधिकार आहे. ६) प्रस्तुत अधिनियमांच्या पोट कलम ८ च्या तरतुदींचे वाचन केल्यास स्पष्ट होते की, अशा प्रकारची माहिती दिल्याने त्रयस्थ पक्षाच्या स्पर्धात्मक स्थानाला हानी पोचत नाही. उलटपक्षी ती न पुरविल्याने सार्वजनिक निधीतील मत्तेच्या विक्री बाबतच्या नियमावलीचे उल्लंघन होऊन काही विविक्षीत घटकांकरिता इतरांना स्पर्धेतून बाद केल्याची परिस्थिती तयार होते. करिता आपणास विनम्र प्रार्थना आहे की, आपण संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणास माहिती देण्याचे आदेश द्यावेत. तसेच उपरोक्त माहिती जाणीवपूर्वक दडविण्याचा प्रयत्न केला हे स्पष्ट होत असल्याने उपरोक्त माहिती अधिकाऱ्यास किव्हा यथास्थिती जबाबदार अधिकाऱ्यास माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम २० अन्वये जास्तीत जास्त दंड करण्यात यावा ही विनंती केलेली आहे.

४. सदरच्या प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक यांनी दिनांक १६.७.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांनी उपस्थित केलेले मुद्दे तपासून पाहिले व त्याचा खुलासा खालील प्रमाणे दिलेला आहे. १) होय. एमएडीसी महाराष्ट्र शासनाचा सार्वजनिक उपक्रम असून त्या सर्व व्यवहारात पारदर्शकपणा आहे आणि त्यांना महाराष्ट्र शासना द्वारा प्रस्थापित केलेल्या खालील संचालक मंडळाची मान्यता आहे. (१) श्री.विलासरावजी देशमुख (मा.मुख्यमंत्री), (२) श्री.आर.सी.सिन्हा (उपाध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक), (३) श्री.अरुण बोंगीरवार, (४) श्री.व्ही. के. जयरथ, (५) श्री. राजीव जलोटा, (६) श्री.एस्. एस्. कोहली, (७) श्री. संजय जी. उबाळे, (८) श्री. व्ही.डी.गुप्ता, (९) श्री.सतिश गवई, (१०) श्री.व्ही.के.कानडे, (११) श्री.ओ.पी.लोहिया, (१२) श्री.एन.रामाराव, (१३) श्री. शाम तागडे, (१४) श्री. संजय सेठी. २) महाराष्ट्र शासनाने काही प्रमाणात भूमीसंपादनाकरिता निधी उपलब्ध करून दिला आहे व इतर निधी एमएडीसीने बँकाद्वारे कर्ज काढून स्वतः उभारला आहे. ३) जमिनीचे वाटप त्यासंबंधीतील अटी त्यांचे दर संचालक मंडळाच्या मान्यतेनुसार धोरण ठरवून केलेले आहे आणि त्यात पारदर्शकपणा आहे (प्रत सोबत जोडली आहे). ज्या दराने जमिनीचे वाटप विविध कंपन्यांना करण्यात आले आहे त्यांना भारतातील इतर आर्थिक विशेष क्षेत्राशी स्पर्धा करावयाची असल्यामुळे व रोजगार निर्मितीकरिता त्यांच्या व्यावसायिक तत्त्वाला बाधा पोहचू शकते. विविध कंपन्यांना जमिन वाटप करतांनाचा दर ठरविताना मिहान प्रकल्पाला इतर विशेष आर्थिक

क्षेत्राशी स्पर्धा करावी लागते जसे आंध्र प्रदेश सरकारने माहिती तंत्र ज्ञानाच्या विकासाकरिता व रोजगार निर्मिती करण्यासाठी जमिनीचे वाटप केले आहे. ४) वरील ३ नंबरच्या मुद्यांत स्पष्ट केल्याप्रमाणे जमिनीच्या वाटपाचे दर उघड केल्याने एमएडीसी वर त्याचा काहीही परिणाम होणार नाही परंतु ज्या कंपन्यांना जमिनीचे वाटप केलेले आहे त्यांच्याच स्पर्धात्मक बाबींमुळे तशी मागणी त्या कंपन्यांनी करार करतांना केली आहे आणि एमएडीसीने ती मान्य केली आहे. ५) सार्वजनिक उपक्रमांचे लेखे मा.महालेखाकार यांचेकडून तपासून घेत असतातच व केलेले करार हे किंवा संविदा योग्य दरावर झाली किंवा कसे हे तपासण्याचे अधिकार त्यांना आहेतच परंतु त्यासाठीच महालेखाकार ज्या दराने व्यवहार झाला आहे ते उघड करित नाहीत. तथापि माहितीच्या अधिकार कायद्यान्वये कलम ८(१) (डी) अन्वये एमएडीसीला व्यावसायिक बाबींची माहिती न देण्याचा अधिकार आहे. वरील मुद्याचे स्पष्टीकरण केल्यामुळे प्रस्तुत अधिनियम पोट कलम ८ च्या अन्वये स्पर्धात्मक स्थानाला हानी न पोचवण्यात कोणतेही उल्लंघन होत नाही. माहितीच्या अधिकार कायद्यान्वये तथापि वरील सर्व बाबींचा विचारपूर्वक तपासणी केल्यानंतर मी एमएडीसीच्या माहिती अधिकाऱ्यांचा निर्णय हा बरोबर आहे व तो पूर्णतः कायद्याच्या ८(१)(डी) कलमाच्या आधारे घेतलेला आहे असा निर्णय दिलेला असून ते अपीलकर्ता यांना कळविण्यात आलेले दिसते. सदरच्या निर्णयाने व्यथित होवून अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

५. द्वितीय अपीलामध्ये उपरोक्त अर्जाप्रमाणे अपीलकर्ता यांनी अपीलाचे निर्णयातील मुद्या क्रमांक ३ च्या संदर्भामध्ये १) जमीनी या शासनाच्या एकत्रीत निधीतून दिलेल्या निधीच्या माध्यमातून शासनाच्याच सार्वजनिक उपक्रमाने अधिग्रहीत केल्या त्यामुळे त्या जमिनीचे वाटप कोणत्या दराने झाले हे जाणुन घेण्याचा अधिकार नागरिकांचा आहे. २) ज्या दराने जमीनीचे वाटप विविध कंपन्यांना करण्यात आले आहे. त्यांना भारतातील इतर विशेष आर्थिक क्षेत्राशी स्पर्धा करावयाची असल्यामुळे रोजगार निर्मितीकरिता त्यांच्या व्यवसायिक तत्त्वाला बाधा पोहचू शकते असे नमुद केले. तरी अशी बाधा कशा प्रकारे पोहचू शकते याचे कोणतेही कारण अपीलीय अधिकाऱ्यांनी दिले नाही. त्यामुळे माहिती नाकारण्यासाठी कारण सबळ तर नाहीच पण दिशाभूल करणारे देखील आहे व जाणून बुजून माहिती दडविण्याच्या प्रयत्नाला पाठिंबा देणारे आहे करिता ते फेटाळण्यात यावे. निर्णयातील मुद्या क्रमांक ४ च्या संदर्भामध्ये १) उपरोक्त उत्तर दिशाभूल करणारे आहे.

कारण स्पर्धात्मक बाबी म्हणजे नेमके काय याचे कारण देणे आवश्यक आहे. २) तसेच कंपन्यांनी कोणतीही विनंती केली तरी एमएडीसी हा सार्वजनिक उपक्रम असल्याने नियमबाह्य विनंती त्यांना स्विकारता येत नाही. करिता उत्तर फेटाळण्यात यावे. उपरोक्त निर्णयातील मुद्द्या क्रमांक ५ बद्दल उत्तरात संपूर्णपणे दिशाभूल केली आहे. मा. महालेखाकारास केवळ संविदा तपासण्याचा अधिकार नाही तर एखाद्या कंपनीशी झालेला करार किती दराने झाला व ते दर योग्य आहेत किंवा अयोग्य आहेत हे नमुद करण्याच्या अधिकार आहे. कृपया सोबत जोडलेले सहपत्र क्रमांक ४ बघावे त्यात दिनांक २१ मार्च २००६ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता महालेखाकारांच्या वाणिज्य अहवालातील दाखले बघावे. विविध सार्वजनिक उपक्रमाबाबत महालेखाकारांनी त्यांच्या अहवालात करार/ संविदांचे दर देखील दिले आहेत हे स्पष्ट आहे व उपरोक्त अहवाल विधान मंडळासमोर मांडण्यात आला असून आता तो सार्वजनिक उपक्रम समिती समोर चर्चेला हि येणार आहे. याच प्रकारची माहिती अर्जदाराने मागितली असल्याने कायद्याच्या ८(१) च्या परंतुकान्वये ती माहिती देणे बंधनकारक आहे. हे या सहपत्रानी स्पष्ट होत आहे. त्यामुळे प्रथम अपील अधिकाऱ्यांचे उत्तर फेटाळण्यात यावे. उपरोक्त निर्णयातील मुद्द्या क्रमांक ६ च्या दिलेल्या उत्तराचे संदर्भामध्ये उपस्थित केलेल्या मुद्द्या पेक्षा संपूर्ण विसंगत उत्तर देण्यात आले आहे. करिता सार्वजनिक माहिती अधिकाऱ्यांनी माहिती लपविण्याचा प्रयत्न केला हे स्पष्ट आहे. ही माहिती लपविण्यामागे हेतु शुध्द नसून मनमानी व बेकायदेशीर व्यवहार लपविण्याचा प्रयत्न आहे असे दिसून येते. प्रथम अपील अधिकाऱ्यांनी कोणतेही सबळ कारण न देता व कायद्याचा अभ्यास न करता हा निर्णय दिला असल्याने आपण तो फेटाळून माझी द्वितीय अपील स्विकृत करावी व उपरोक्त माहिती मला देण्याबाबतचे निर्देश एमएडीसीला द्यावेत ही विनंती. त्याचप्रमाणे माहिती जाणूनबुजून न दिल्याबाबत जो काही अधिकतम दंड लावणे शक्य आहे तो गैर अर्जदारावर लावण्यात यावा.

६. सदरच्या द्वितीय अपीलाचे सोबत अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या उपरोक्त म्हणण्याप्रमाणे स्पष्टीकरणार्थ पुरावा म्हणून महालेखाकारांनी दिनांक ३१.३.२००६ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता विधानमंडळासमोर सादर केलेल्या वाणिज्य अहवालातील उताऱ्याची छायांकित प्रत दाखल केलेली आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलामध्ये उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांच्या संदर्भामध्ये उत्तरवादी यांनी खालील प्रमाणे खुलासा केलेला आहे. १) कंपन्याशी केलेला कोणताही करार हा गोपनीय असतो व तो व्यावसायिक तत्त्वानुसार त्यातील माहिती व ठरविलेले दर

उघड न करणे बंधनकारक असते तरी तसे केल्यास करार रद्द होऊ शकतो. हया संदर्भात येथे नमुद करण्यात येते की, बाईंग कंपनी बरोबर झालेल्या करारात माहिती उघड न करण्याचा करार झाला आहे. (Non-Disclosure Agreement). आमच्या उपक्रमात नेहमीच पारदर्शकता असते. ३) कोणत्या कंपन्याशी करार झालेत त्याची माहिती देण्यात आली आहे. परंतु त्यांचे दर आम्ही स्पर्धात्मक बाबींमुळे देऊ शकत नाही. परंतु सरासरी रुपये ३८ लाख प्रती एकर दराने जमिनीचे वाटप झाले आहे. विशेष आर्थिक क्षेत्रांना आपआपसात स्पर्धा करायची असल्यामुळे व मिहान विशेष आर्थिक क्षेत्रांमध्ये गुंतवणूक केलेल्या कंपन्यांनी त्यांना आकारलेल्या दरांबद्दल माहिती न देण्यासंबंधी दर्शविले आहे. वस्तुतः विविध शासनांनी असे निर्देशच दिलेले आहेत की, रोजगारभिमुख कंपन्यांनाच जागेचे वाटप करण्यात यावे. ४) जर आम्ही गुंतवणुकदारांचे करार उघड केले तर त्यामुळे त्याचा परिणाम विदर्भातील मिहान सारख्या प्रकल्पावर होऊ शकतो. ५) वरील खुलासा ४, ५ व माहितीच्या अधिकार कायद्यान्वये कलम ८(१)(डी) अन्वये करण्यात येत आहे. सार्वजनिक उपक्रमांचे लेखे मा. महालेखाकार यांचेकडून तपासून घेत असतातच व केलेले करार हे किंवा संविदा योग्य दरावर झाली किंवा कसे हे तपासण्याचे अधिकार त्यांना आहेतच. परंतु महालेखाकार ज्या दराने व्यवहार झाला आहे ते सार्वजनिकरित्या दरांबद्दलची माहिती देत नाहीत. ६) वरील खुलासा ४, ५ व माहितीच्या अधिकार कायद्यान्वये कलम ८(१)(डी) अन्वये करण्यात येत आहे.

७. अपीलालाचे सुनावणीस अपीलकर्ता यांनी द्वितीय अपीलामध्ये नमुद केल्याप्रमाणे युक्तिवाद केला. तसे वरिष्ठ उपाध्यक्ष, श्री. हर्षवर्धन गजभिये यांनी सुध्दा दाखल केलेल्या खुलाश्याप्रमाणे युक्तिवाद केला. उपरोक्त खुलासा व युक्तिवादाप्रमाणे आयोगा समोर विचार करण्याकरिता व निर्णयाकरिता खालील २ मुद्दे उपस्थित होतात.

१) मिहान प्रकल्पात ज्या दराने जमिनीचे वाटप विविध कंपन्यांना करण्यात आलेले आहे ते जमिनीचे वाटपाचा दर उघड न करण्याबाबत ज्या कंपन्यांना जमिनी वाटप केल्या आहेत त्यांची स्पर्धात्मक बाबींमुळे तशी मागणी त्या कंपन्यांनी करार करतांना केलेली आहे व ती तशी उघड केल्यास करार रद्द होऊ शकतात काय ? व सदरच्या करारास माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ चे कलम २२ अन्वये अधिभावी परिणाम देता येईल काय ?

२) विविध कंपन्यांना जमिनी वाटप करतांनाचा ठरविलेला दर त्यांना भारतातील इतर विशेष आर्थिक क्षेत्राशी स्पर्धा करावी लागते व त्यामुळे रोजगार निर्मितीकरिता त्यांच्या व्यावसायिक तत्त्वाला बाधा पोहचू शकते काय ?

८. अपीलकर्ता यांच्या माहितीच्या अर्जाचे संदर्भामध्ये उपाध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक यांनी दिनांक १९.१०.२००७ रोजी मा.सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग (नागरी उडडायन), महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई यांना पत्राने एमएडीसीच्या ज्या कंपन्यांना जमिनीचे वाटप केलेले आहे त्यांच्या जमिनीच्या वाटपाचा दर उघड करणे हे माहितीच्या अधिकाराचा कायदा २००५ च्या कलम ८(१)(ड) नुसार माहिती पुरविल्यापासून सुट आहे ही धारणा पक्की करण्यासाठी पत्र दिलेले दिसून येते. सदरच्या पत्रामध्ये महाराष्ट्र विमानतळ विकास कंपनीला (एमएडीसी) शासनाने त्यांच्या दिनांक ४.१.२००२ च्या शासन आदेशान्वये मिहान प्रकल्प आंतरराष्ट्रीय कार्गो हब आणि विशेष आर्थिक क्षेत्रासाठी विकसित करण्याची जबाबदारी दिलेली दिसत आहे. सदर शासन आदेशाद्वारे राज्य शासनाने सदर प्रकल्पासाठी जमिन अधिग्रहीत करण्यासाठी रुपये २०० कोटी खर्चास मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार कार्यवाही प्रगतीपथावर असून विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) हे सद्यःस्थितीत १५११.५७ हेक्टर जमिनीवर केंद्र शासनाद्वारे नोटीफिकेशन सुध्दा करण्यात आलेले आहे. सदर क्षेत्र हे विशेष आर्थिक क्षेत्र कायद्याखाली (SEZ Act) (Deemed Foreign Territory) मानीव विदेशी क्षेत्र असे आहे. सदर क्षेत्रांतर्गत विशेष आर्थिक क्षेत्र कायद्यानुसार (SEZ Act) उद्योजकांना जमिनी विविध उद्योगांसाठी एमएडीसीच्या बोर्डाच्या मान्यतेने देण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. त्यानुसार ज्या कंपन्यांना जमिनीचे वाटप केलेले आहे त्यांच्याच स्पर्धात्मक बाबींमुळे त्या कंपन्यांनी एमएडीसीशी करार केला व सदर दर उघड न करण्याबाबत कंपनीची मागणी असते आणि अशा परिस्थितीत गुंतवणुकदाराचे करार उघड केले तर त्याचा परिणाम विदर्भातील मिहान प्रकल्पावर होऊ शकतो यादृष्टिने देता येणार नाही अशी भूमिका घेतलेली आहे. याबाबतच्या स्पष्टिकरणार्थ यासोबत बोईंग विमान कंपनीचे MOU ची प्रत सोबत जोडली आहे. त्यामधील परिच्छेद ६ "Recipient shall have the right to disclose Proprietary Information which Recipient is required to disclose by court order or pursuant to the published rules and regulations of a governmental agency or body in either

case having jurisdiction over Recipient, to the extent so required by the court order or the orders, rules and regulations of the government agency or body; provides that prior to any disclosure Recipient shall notify the disclosing party promptly in writing of any order, request or intention by Recipient to make a disclosure and of the facts and circumstances surrounding the order request or intention so that the disclosing Party may seek an appropriate protective order or otherwise take action to prevent the disclosure. Recipient shall take all reasonable steps requested by the disclosing Party to oppose, at the disclosing party's expense any proposed disclosure under this section.

९. यावरून बोईंग विमान कंपनीचे मिहान बरोबर केलेल्या करारातील परिच्छेद ६ मध्ये सदरची माहिती एखाद्या प्राधिकरणाच्या आदेशाप्रमाणे प्रकट करणे आवश्यक असल्यास असे प्रकट करणाऱ्या पक्षकारास वाटल्यास दुसऱ्या पक्षकाराला तात्काळ तसे कळविणे आवश्यक आहे. परंतु या कलमाचे बाबत जनमाहिती अधिकारी तथा वरिष्ठ उपाध्यक्ष श्री. हर्षवर्धन गजभिये यांनी फारसा प्रकाश टाकला नाही किंवा अशा प्रकारे करार रद्द होतील असा आयोगाकडे युक्तिवाद करून आयोगाचे निदर्शनास आणले नाही. त्यामुळे अधिनियमाचे तरतुदीचे कलम २२ च्या तरतुदीचा सुध्दा विचार करणे आवश्यक आहे. "अधिनियमाचा अधिभावी परिणाम असणे. २२ या अधिनियमाच्या तरतुदी या शासकीय गुप्तते अधिनियम, १९२३ (१९२३ चा १९) यामध्ये, त्या त्या वेळी अमलात असलेल्या अन्य कोणत्याही कायद्यामध्ये किंवा या अधिनियमाखेरीज कोणत्याही अन्य कायद्याच्या आधारे अमलात असणाऱ्या कोणत्याही संलेखामध्ये त्याच्याशी विसंगत असे काहीही अंतर्भूत असले तरी अमलात येतील". अशी तरतुद असल्यामुळे त्याबाबत बोईंग कंपनीशी झालेला करारातील उपरोक्त कलम ६ बाबत विधि विषयक असा कोणताही युक्तिवाद किंवा अभिमत वरिष्ठ उपाध्यक्ष यांनी आयोगापुढे सादर केलेले नाही व त्यामुळे अधिनियमाचे कलम २२ मधील तरतुदीशी विसंगत तरतुदीच्या व अधिनियमांच्या तरतुदी ह्या अधिभावी ठरतात.

१०. जनमाहिती अधिकारी यांनी प्रामुख्याने विविध कंपन्यांना जमीन वाटप करतांनाचा दर प्रकट करण्याच्या संदर्भामध्ये त्यांना भारतातील इतर आर्थिक विशेष क्षेत्राशी स्पर्धा करावी लागते व त्यामुळे रोजगार निर्मितीकरिता त्यांच्या व्यावसायिक तत्वाला बाधा पोहचू शकते. याकरिता अधिनियमाचे कलम ८(१)(डी) चा आधार घेवून माहिती प्रकट करण्यास नकार दिला. अधिनियमाचे कलम ८(१) हा खालील प्रमाणे आहे. "या अधिनियमात काहीही अंतर्भूत असले, तरी कोणत्याही नागरिकाला पुढील माहिती पुरवण्याचे आ-बंधन असणार नाही. (डी) (घ) वाणिज्य क्षेत्रातील विश्वासाहता, व्यावसायिक गुपिते किंवा बौद्धिक संपदा यांचा समावेश असलेली जी माहिती प्रकट करणे व्यापक लोकहिताच्या दृष्टिने आवश्यक आहे, अशी सक्षम प्राधिकाऱ्यांची खात्री पटली असेल त्याखेरीज, जी माहिती प्रकट केल्याने त्रयस्थ पक्षाच्या स्पर्धात्मक स्थानाला हानी पोहोचेल," हाच मुद्याबाबत उत्तरवादी यांनी प्रामुख्याने युक्तिवाद सादर केला त्याकरिता त्यांनी खुलाश्यामध्ये सुद्धा देशामध्ये ज्या ज्या राज्यात विशेष आर्थिक क्षेत्र उपलब्ध झाले आहे त्या त्या राज्यात सोयी सवलती त्या कमी जास्त असल्यामुळे त्याप्रमाणे कंपन्यांना त्याबद्दलची माहिती कळविण्यास किंवा इतर राज्यांना त्याबद्दलची माहिती कळल्यास त्या सोयी सवलतीमध्ये बदल होऊ शकतो. त्यामुळे त्रयस्थ पक्षाच्या स्पर्धात्मक स्थानास हानी पोहचू शकते हा निष्कर्ष त्यांनी आयोगाकडे सादर केला. परंतु ती कशा प्रकारे हानी पोहचू शकते याबद्दल मात्र तपशीलात खुलासा केलेला नाही. माहिती उपलब्ध करून देतांना प्रथम येतील त्यांना प्राधान्य पध्दतीने कंपनीना जमीनीचे वाटप करण्यात आले आहे असे माहिती अधिकारी यांनी नमुद केलेले आहे. परंतु एखाद्या कंपनीशी करार पूर्ण झाल्यानंतर ती माहिती प्रकट केली तर त्याबाबत कोणती हानी पोहचू शकते हयाबाबत स्पष्टीकरण केलेले नाही. त्याकरिता मा.उच्च न्यायालय, झारखंड यांच्या पुढील State of Jharkhand & Anr.V. Navin Kumar Shinha या खटल्यामध्ये मा.उच्च न्यायालयाने कलम ८(१)(डी) च्या संबधामध्ये खालील प्रमाणे विवेचन केलेले आहे.

26. Section 8 (1) (d) is relevant so far instant case is concerned which inter alia provides that the authority may refuse to give information relating to commercial confidence, trade secret or intellectual property, disclosure of which would harm the competitive position of a third party, unless the competent authority is satisfied that larger public interest warrants the disclosure of such information. The question, therefore, that falls for

consideration is as to whether disclosure of various documents submitted by the bidders is a trade secret or commercial confidence or intellectual property. Prima facia, we are of the view that once a decision is taken in the matter of grant of tender, there is no justification to keep it secret. People have a right to know the basis on which the decision has been taken. If tenders are invited by the public authority and on the basis of tender documents, the eligibility of a tender or a bidder is decided, then those tender documents cannot be kept secret, that too, after the tender is decided and work order is issued on the ground that it will amount to disclosure of the authorities of Government refuse to disclose the document, the very purpose of the Act will be frustrated. Moreover, disclosure of information, sought for by the petitioner, cannot and shall not be a trade secret or commercial confidence rather disclosure of such information shall be in public interest, inasmuch as it will show the transparency in the activities of the Government.

27. As stated in the supplementary counter affidavit, the documents were provided to the Legislative Assembly as per the reports submitted by one M.L.A., Chairman of Jharkhand Vidhan Sabha Committee. The document, disclosure of which sought for, is the experience certificate issued by one company in favour of successful bidder and also the document related to turn over and profit of the limited company. Since the tender process is completed and contract has been awarded, it will not influence the contract. Besides the above, a citizen has a right to know the genuineness of a document submitted by the tenderer in the matter of grant of tender for consultancy work or for any other work. As noticed above, the tender process is completed and the contract has been awarded, therefore, it will not influence the contract. In any view of the matter, the document in question cannot be treated as trade secret or commercial confidence. In our considered opinion a contract entered into by the public authority with a private person cannot be treated as confidential after completion of contract.

११. यावरुनही ज्या कंपन्यांनी करार पूर्ण केलेला आहे त्या कंपनीशी जमीन खरेदीचा करार पूर्ण झालेला असल्याने सदरचा दराबद्दलची माहिती प्रकट करण्यास अधिक पारदर्शकता येण्याचे दृष्टिने कोणत्याही प्रकारची हरकत असता कामा नये असा निष्कर्ष काढावा लागतो. अपीलकर्ता यांनी सुध्दा मा.महालेखाकार यांच्याकडे कंपनीचे अभिलेखे हे तपासणीकरिता जातीलच व मा.महालेखाकार हे प्रत्येक कराराचे संदर्भामध्ये लेखा परिक्षण करुन शेरे देत असतात असे सांगितले व प्रत्येक करार तपासतांना त्यातील दर हा वाजवी होता की नाही हे लेखापरिक्षक तपासतात व मा.महालेखाकार यांनी दिनांक ३१.३.२००६ रोजी संपलेल्या वर्षाचा वाणिज्यिक अहवालाची प्रत आयोगापुढे पुरावा म्हणून सादर केली आहे. सदरच्या अहवालामध्ये महाराष्ट्र शहर व औद्योगिक विकास महामंडळ मर्यादित (कंपनी) अंतर्गत भूखंडाचे विक्रीच्या संदर्भात केलेल्या कराराचे संदर्भामध्ये किंवा वाटपाचे संदर्भामध्ये प्रती चौरस मीटरच्या दराची तुलनात्मक दृष्ट्या विश्लेषण करुन बाजार भावापेक्षा किंवा कमी किंमतीला नियतवाटप केलेले आहे व शासनाचे महामंडळाचे नुकसान केलेले आहे असा निष्कर्ष काढलेला आहे असे स्पष्ट शेरे दिलेले दिसून येतात व सदरचा अहवाल हा विधान मंडळास सादर करावा लागतो व तो सादर केल्यानंतर विधान मंडळाचे सार्वजनिक उपक्रम समितीकडे छाननीकरिता सादर होतो व त्यावरुन शासकीय जमिन वाटप किंवा शासनाच्या कंपनीने जमीनीचे वाटप कोणत्या दराने झाले ही बाब विधान मंडळास प्रकट केली जाते म्हणजे ती सर्वाकरिता प्रकट होते. त्यावरुन महाराष्ट्र एअरपोर्ट डेव्हलपमेंट कार्पोरेशन (मिहान) ही शासकीय कंपनी असल्यामुळे त्या कंपनीचे व्यवहार हे लेखा परिक्षणार्थ भारताचे नियंत्रक व लेखा परिक्षक यांच्याकडे सादर करावे लागतील व त्यावेळेस मिहान कंपनीने इतर कंपन्यांशी केलेले करारांमधून जमिनी वाटपाचे दर विधान मंडळाचे सदस्यांस व जनतेला ज्ञात होतील. अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, ते स्वतः आमदार असल्यामुळे त्यांना ही माहिती विधान मंडळास सादर केलेल्या अहवालातून मिळेलच व त्यामुळे अधिनियमाचे कलम ८ च्या परंतुकाप्रमाणे जी माहिती संसदेला किंवा राज्य विधान मंडळाला देण्यास नकार देता येणार नाही ती माहिती कोणत्याही व्यक्तिला देण्यासही नकार देता येणार नाही व त्यामुळे ती त्यांना नागरिक म्हणून मिळावी हा त्यांचा युक्तिवाद योग्य दिसून येतो. माहितीचा अधिकार २००५ हा अधिनियम प्रशासनांत पारदर्शकता यावी व सर्व व्यवहार हे जनेतस माहिती झाल्यास कोणत्याही प्रकारे त्यांत संदिग्धतेमुळे संशयास जागा राहणार नाही हा उद्देश असल्यामुळे माहिती प्रकट करणेच सुसंगत होईल. यावरील सर्व कारणांवरुन ज्या कंपनीचे जमीन खरेदीचे करार पूर्ण झाले असतील त्या कंपनीच्या संदर्भामध्ये

माहिती प्रकट करण्यास कोणत्याही प्रकारची हरकत असता कामा नये हा निष्कर्ष काढावा लागतो व त्यामुळे अधिक पारदर्शकता येईल व त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे.

१२. अपीलकर्ता यांनी जनमाहिती अधिकारी यांनी माहिती उपलब्ध करून दिली नाही म्हणून त्यांचे विरुद्ध अधिनियमाचे कलम २० प्रमाणे शास्ती लादण्याची विनंती केलेली आहे. परंतु जनमाहिती अधिकारी यांनी नागपूरच्या पर्यायाने विदर्भाच्या औद्योगिक विकासामध्ये मिहान प्रकल्पामुळे वेग येणार असल्याने व एकूणच जागतिकीकरणाच्या पार्श्वभूमीवर व भारताच्या सर्वच राज्यातील औद्योगिक विकासाची चढाओढ असल्याने प्रत्येक राज्य अनेक सवलती उद्योजकांना जाहिर करत असल्याने मिहान मध्ये भविष्यात येणाऱ्या कंपन्यावर त्याचा विपरित परिणाम होऊ नये, तसेच करार केलेल्या कंपन्यांनीच माहिती प्रकट करू नये अशी अट घातली असल्यानेच सद्भावनेनेच माहिती प्रकट करण्यास अधिनियमाच्याच कलम ८(१) मधील माहिती प्रकट करण्यास अपवाद आधार घेतला आहे असा युक्तिवाद केला. इतर सर्व मुद्द्यांची माहिती ही दिलेलीच आहे. त्यावर अपीलकर्ता यांनी सुद्धा माहिती उपलब्ध होत असेल तर शास्ती लादण्या विषयीचा त्यांचा आग्रह नाही असे आयोगास तोंडी सांगितले.

१३. जनमाहिती अधिकारी यांनी केलेला युक्तिवाद हा संयुक्तिक वाटत असल्याने त्यांनी जाणूनबुजून माहितीच्या अर्जातील मुद्द्या क्रमांक ३ ची माहिती देण्याची टाळाटाळ केली आहे असे आयोगाचे मत झाले नसल्याने त्यांचे विरुद्ध शास्ती लादण्याची आवश्यकता वाटत नाही.

आ दे श

१) प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकिय संचालक, एम.ए.डी.सी. यांचा प्रथम अपील क्रमांक नं. एमएडीसी/मिहा/०५६/५३० मधील दिनांक १६.६.२००७ चा निर्णय हा रद्द करण्यांत येत असून अपीलकर्ता यांचे दिनांक ४.४.२००७ चे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ चे कलम ६(१) प्रमाणे केलेल्या अर्जामधील मुद्द्या क्रमांक ३ प्रमाणे मागितलेली माहिती हा निर्णय मिळाल्यापासून ३० दिवसांचे आंत अपीलकर्ता यांना रजिस्टर पोष्टाने विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ३०.६.२००८

HIREKHAN/BHUI/२४४-२५६/३०.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६७३/२००७.**

श्री. देवराव नत्थूजी चटप,
२०, ओंकार नगर, पो. भगवाननगर,
नागपूर - ४४० ०२७.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक),
जिल्हा परिषद, नागपूर.

श्री. शा. रा. कुकडे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
उपशिक्षणाधिकारी (प्राथमिक),
जिल्हा परिषद, नागपूर.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ९.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ३०.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ९.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता हजर आहेत. जनमाहिती अधिकारी हजर आहेत व प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी कागदपत्रे दाखल केलेली आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ६.२.२००७ रोजी श्री.पी.पी.निकास तथा उपशिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) यांना माहिती अधिकारी म्हणून दिनांक १७.७.१९९५ रोजी झालेल्या केंद्र प्रमुखांच्या पदोन्नतीची वेतन निश्चिती करणेबाबत माहिती मागितली १) दिनांक १७.७.१९९५ ला वेतन निश्चिती करणे ती कशी केली याचा खुलासा करावा. २) दिनांक १.१.१९९६ ला पाचवे वेतन आयोगात बेसिक पगार किती होईल. ३) याच आयोगात जोडपत्र १ महाराष्ट्र नागरी सेवा सुधारित वेतन नियम, १९९८ अन्वये अनुक्रमांक १३ नुसार सुधारित वित्तलब्धी

... २

विशेष वेतन नियम ७(१)(क) प्रमाणे असुधारित दरानुसार एकूण वित्तलब्धी किती होईल (बेसिक पगार) पुढील वेतन वाढीचा दिनांक कोणता राहिल. वरील बाबींचा विचार करुन थकबाकी देण्याची कृपा करावी अशी माहिती मागितलेली दिसून येते. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने अपीलकर्ता यांना दिनांक २६.२.२००७ रोजी श्री.पी.पी.निकास, माहिती अधिकारी तथा उपशिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) यांनी उपरोक्त विषयान्वये आपणांस कळविण्यांत येते की, आपण संदर्भाकित अर्जान्वये विचारलेल्या प्रश्नांचा खुलासा/स्पष्टीकरण माहितीच्या अधिकारात देता येत नाही. सदरहु मुद्दे कार्यालयाशी संबंधित असल्याने आपण आपल्या समाधानाकरिता कार्यालयात संपर्क साधावा. आपले समाधान न झाल्यास अपीलीय अधिकारी श्री.एम.के.करजगांवकर, शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, नागपूर यांचेकडे अपील करावे असे कळविलेले दिसून येते. परंतु सदरचे पत्र अपीलकर्ता यांना मिळाले नाही असे अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असल्यामुळे त्यांनी दिनांक १०.३.२००७ रोजी श्री.एम.के.करजगांवकर, प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये दिनांक २८.३.२००७ रोजी उपरोक्त विषयान्वये आपणांस कळविण्यांत येते की, आपण संदर्भाकित पत्रामध्ये नमुद करुन मागविलेली माहिती ही एखाद्या व्यक्तीचे वेतन निश्चिती संबंदात मार्गदर्शन देणे/निर्देश देणे किंवा निर्णय देणे या कार्यवाहीत मोडत असल्यामुळे व माहितीचे अधिकारात कोणत्याही विषयावर मार्गदर्शन/निर्देश किंवा निर्णय देता येत नाही तरी आपल्या माहितीकरिता अप्रेषित असे अपीलीय अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) यांनी अपीलकर्ता यांना कळविलेले दिसून येते. परंतु सदरचे पत्र सुध्दा अपीलकर्ता यांना मिळाले नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे व त्यामुळे अपीलकर्ता यांनी द्वितीय अपील दाखल केले आहे.

३. अपीलकर्ता यांच्या माहितीच्या अर्जाचे अनुषंगाने व प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये वर नमुद केल्याप्रमाणे दिनांक २६.२.२००७ व दिनांक २८.३.२००७ रोजी त्यांना पत्र दिलेले दिसून येते. सदरच्या पत्रामधील उत्तराचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या माहितीच्या अर्जामध्ये जी माहिती मागितली आहे ती माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदीप्रमाणे नाही व म्हणून त्याप्रमाणे त्यांना कळविलेले आहे असे जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे आहे. सदरचे दोन्ही पत्र

अपीलकर्ता यांना मिळाले नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे. परंतु जनमाहिती अधिकारी यांनी जावक नोंदवहीमध्ये सदरच्या पत्राची नोंद आहे असे दाखविले व जावक क्रमांक १२८४/२००७ व जावक क्रमांक २०१६/२००७ हे क्रमशः आहे असे दिसून येते. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ६.२.२००७ च्या अर्जाचे सुध्दा अवलोकन केले असता त्यांनी १९९५ मध्ये केंद्र प्रमुखाच्या पदोन्नतीची वेतननिश्चिती करून मागितली आहे. त्याकरिता त्यांनी तक्रार अर्ज केला होता काय असे विचारल्यास त्यांनी तक्रार अर्ज केला नव्हता व तोंडी त्यांनी वेतननिश्चिती करा असे त्यांचे म्हणणे आहे व त्याबाबत त्यांनी त्यांचे म्हणणे ऐकले नाही. अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या बरोबरीचे सहकारी श्री.दिवाकर यादवराव डांगे व श्री. कृष्णा गोविंदा हनवते यांची वेतन निश्चिती दिनांक ८.१२.२००३ व दिनांक १४.९.२००४ रोजी झालेली आहे याबाबतच्या आदेशाच्या प्रति दाखल केलेल्या आहेत. परंतु श्री.कृष्णा गोविंदा हनवते यांनी तक्रार केली होती असा संदर्भ सदरच्या आदेशामध्ये आहे व त्यामुळेच त्यांची वेतन निश्चिती झालेली दिसून येते. तसेच श्री.दिवाकर यादवराव डांगे यांच्या संदर्भामध्ये जे आदेश दाखल केलेले आहेत ते आदेश वेतन निश्चिती चुकीची केली होती व ती सुधारित करून प्रकरण निकाली काढण्यात यावे असे आदेश दिलेले दिसून येतात. ती दरमहा रुपये २०६०/- केली होती व त्यानंतर रुपये १९४०/- करण्यात आली असून रुपये १२५/- विशेष वेतन देवून सुधारित आदेश काढावे असे यावरून श्री. दिवाकर यादवराव डांगे यांची पूर्वीच वेतन निश्चिती झाली होती. अर्थातच वेतन निश्चित करण्याचे काम हे त्या वेळेच्या अधिकाऱ्यांचे होते. परंतु त्यांनी केलेली वेतन निश्चिती त्यावेळेसच्या अधिकाऱ्यांनी करावयास पाहिजे होती. ती तक्रार मात्र अपीलकर्ता यांनी केली नाही असे अपीलकर्ता यांचे म्हणणे आहे व आता माहितीच्या अधिकारात वेतन निश्चिती करावी व थकबाकी मिळावी अशी त्यांची मागणी आहे. परंतु माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदीप्रमाणे माहिती ही सार्वजनिक प्राधिकरणामध्ये ज्या स्वरूपात उपलब्ध असेल उदा.:- अभिलेख, दस्तऐवज यांच्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून देणे अपेक्षित असते. कोणत्याही प्रकरणामध्ये निर्णय प्रक्रियेच्या संदर्भात गुणवत्तेच्या बाबत निर्णय घेवून माहिती उपलब्ध करून देणे अपेक्षित नसल्यामुळे माहितीच्या अधिनियमाच्या तरतुदी प्रमाणे वेतन निश्चिती करून देणे व थकबाकी उपलब्ध करून देणे हे अपेक्षित नसल्यामुळे व अपीलकर्ता यांनी त्याप्रमाणे जी उत्तरे पाठविली होती ती योग्य असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे. मात्र अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या पदोन्नतीचे संदर्भात वेतन निश्चिती करून

ध्यावयाची असल्यास त्यांनी संबंधित कार्यालयाकडे स्वतंत्रपणे रितसर अर्ज करून किंवा तक्रार करून वेतन निश्चिती करून घेणे हा मार्ग आहे व त्याप्रमाणे त्यांनी स्वतंत्रपणे तक्रार किंवा अर्ज करणे संयुक्तिक राहिल.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली असल्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६०३/२००७.**

श्री. मुरलीधर गोविंद मापारी,
मु.पो. खैरा, ता. नांदूरा,
जिल्हा बुलढाणा.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
जिल्हाधिकारी,
बुलढाणा.

श्री. आर. टी. मोरे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
उपविभागीय अधिकारी (महसूल),
ता. मलकापूर, जिल्हा बुलढाणा.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १०.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २३.३.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १०.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता विना अनुमतीने गैरहजर आहेत. उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २२.१.२००७ रोजी (प्राप्त दिनांक ३१.१.२००७) राज्य जनमाहिती अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी (महसूल), मलकापूर यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितली आहे. रा.मा.क्र. एलएआर. ३/७७-७८ मध्ये शेत सर्व्हे नं.३ (गट ६८) मधून २ हेक्टर जमीन मौजा खैरा येथे नविन गावठाण करिता घेण्यात आली. त्यावेळेस एन.ए.करून किती प्लॉट पाडण्यांत आले. त्या प्लॉटची किंमत किती ठरविण्यांत आली. रस्त्ये तयार करतांना किती रुंदीचे ठेवण्यात, रस्त्ये तयार करण्याकरिता किती खर्च

... २

झाला. सन २००३ मध्ये किती प्लॉटाची हन्हाशी करण्यांत आली व किती प्लॉट शिल्लक आहेत. त्या हन्हास पट्टीची आदेशासह नक्कल झेरॉक्स मिळण्यात यावी. तसेच त्या पैशाचा कोषागारात किती भरणा केला त्याचे विवरणासह माहिती मिळावी. सदरची माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते. परंतु सदरची माहिती विहित मुदतीत उपलब्ध झाली नाही म्हणून अपीलकर्ता यांनी दिनांक २१.२.२००७ रोजी जिल्हाधिकारी, बुलढाणा यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले आहे. त्यानंतरही माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. सदरच्या अपीलकर्ता यांच्या दिनांक २२.१.२००७ च्या अर्जाचे संदर्भामध्ये जनमाहिती अधिकारी यांनी असा खुलासा केलेला आहे की, अपीलकर्ता यांनी दाखल केलेल्या दिनांक २५.१.२००७ रोजीचा अर्ज दिनांक ३१.१.२००७ रोजी पोष्टाद्वारे कार्यालयास प्राप्त झाला. सदर अर्जानुसारची माहिती ही तहसीलदार, नांदुरा यांचे कार्यालयाशी संबंधित असल्यामुळे या कार्यालयाने सदर माहिती तहसिलदार, नांदुरा यांचेकडून मागविली. शासकीय माहिती अधिकारी यांना आवेदीत माहिती किती पृष्ठाची असल्यामुळे माहिती उपलब्ध होई पर्यंत पृष्ठांकरिता किती खर्च येईल वगैरे सांगता येणार नव्हते. शासकीय माहिती अधिकारी यांना आवेदीत माहिती तहसीलदार, नांदुरा यांच्याकडे दिनांक २६.२.२००७ रोजी माहिती प्राप्त झाली. जनमाहिती अधिकारी यांना प्राप्त झालेली माहिती १९५ पृष्ठाची असल्यामुळे विहित माहिती शुल्काचा रुपये ३९०/- चा भरणा करण्यास अर्जदार यांना दिनांक २८.२.२००७ रोजी लेखी कळविले. त्याप्रमाणे अर्जदार यांनी दिनांक ६.३.२००७ रोजी माहिती शुल्काचा भरणा केला व त्याप्रमाणे त्यांना माहिती उपलब्ध करून देण्यात आली. सोबत तसेच सदरची माहिती उपलब्ध करून देण्याचे संदर्भामध्ये जे आदेश पत्र उपविभागीय अधिकारी, मलकापूर यांनी दिलेले आहे त्याबाबतची छायांकित प्रत दाखल केलेली आहे. तसेच दिनांक १५.२.२००७ रोजी नांदुरा तहसीलदार यांना पाठविलेल्या पत्राची छायांकित प्रत दाखल केलेली आहे. दिनांक २८.२.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांनी माहितीचे शुल्क भरण्याकरिता कळविण्यात आले आहे त्या पत्राची प्रत दाखल केलेली आहे. तसेच चलानची प्रत सुध्दा दाखल केलेली आहे व दिनांक ६.३.२००७ रोजी उपलब्ध करून दिलेल्या माहितीच्या संदर्भातील पत्राची प्रत दाखल केलेली आहे. त्यावरून अपीलकर्ता यांनी त्यांना माहितीकरिता जे

... ३ ...

शुल्क भरल्या नंतर त्यांना सदरची माहिती विहित मुदतीत मिळाली आहे हा निष्कर्ष काढावयास हरकत नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १०.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १३९८/२००७.

श्री. प्रकाश दत्तलाल अग्रवाल,
द्वारा - कदम हॉस्पिटल, दुसरा माळा,
देवी प्लाजा मार्केट समोर, गोरक्षण रोड,
जिल्हा अकोला.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
प्राचार्य,
आर. एल. टी. विज्ञान महाविद्यालय,
अकोला.

जनमाहिती अधिकारी तथा
आर. एल. टी. विज्ञान महाविद्यालय,
अकोला.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १०.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २८.१०.२००६ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १०.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता यांचे तर्फे श्री. शरद गांधी, वकील हे हजर आहेत. उत्तरवादी तर्फे श्री.एस.एस.काळे हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १.८.२००६ रोजी माहिती अधिकारी म्हणून श्री.आर.एल.टी.कॉलेज ऑफ सायन्स, अकोला यांचेकडे Appointment, Promotion, record of the Non-Teaching Staff. Enclosed details of information १.१.१९८०. Copies of following documents required- १) Total service Record of the concerned employees, appointment orders, all promotion orders, copies of service books, joining reports, concerned resolutions passed by the competent bodies.

... २

२) Office notes, recommendations of Principal/Superintendent regarding promotion given w.e.f. १.१.१९८०. ३) Payment of cash allowing during १९८० to २००४ and beneficiary of the allowance. ४) All pay fixation forms of the concerned employees approved by competent authority. ५) Copy of letter/approval issued by the Director Education (H.E.) Pune, in respect of promotion of the concerned employees. ६) Seniority list of Non-Teaching staff of १.१.१९८०. सदरची माहिती व्यक्तिशः घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून दिनांक ५.९.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांनी श्री.डी.व्ही.राजवाडे, प्राचार्य तथा अपीलीय अधिकारी यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपीलाचा निर्णय झालेला नसल्यामुळे त्यांनी दिनांक २८.१०.२००६ रोजी द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक १.८.२००६ च्या अर्जाचे संदर्भात व द्वितीय अपीलाचे संदर्भात अपीलकर्ता यांनी खुलासा दाखल केलेला आहे. तसेच अपीलकर्ता यांचे वकील श्री. शरद गांधी यांनी युक्तिवाद सुद्धा केलेला आहे. सदरच्या खुलाश्यामध्ये व युक्तीवादामध्ये अपीलकाराने दिनांक २८.१०.२००६ रोजी द्वितीय अपील प्रेषित केल्यानंतर दिनांक ३१.१०.२००६ रोजी अपीलकर्त्याला पोष्टाचा दाखला घेऊन प्रेषित करण्यात आलेला लिफाफा प्राप्त झाला. या लिफाफ्यातून श्री.रा.ल.तो.विज्ञान महाविद्यालयाचे माहिती अधिकारी श्री.एस.जे.वाघमारे यांचे दिनांक ३१.८.२००६ रोजीचे पत्र क्रमांक १३८७ मधून अपीलकाराला त्याने दिनांक १.८.२००६ अर्जातून मागणी केलेल्या माहिती संदर्भात माहितीचा अधिकार कायदा २००५ अंतर्गत कलम ११ नुसार शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना याबद्दल सूचना देवून याबद्दल विचारणा करण्यात आली होती व त्यांनी आम्हास त्यांच्या बाबत कोणतीही वैयक्तिक अथवा सेवेबद्दलची माहिती देण्याबाबत लेखी आक्षेप घेतला आहे त्यामुळे ही माहिती आम्ही आपणांस पुरवू शकत नाही असे कळविले. वास्तविक पाहता कोणत्याही एक अथवा विशिष्ट कर्मचाऱ्यांच्या संबंधातील व्यक्तिगत माहितीची मागणी केलेली नसून अपीलकाराने उपरोक्त प्रमाणे महाविद्यालयाचे व्यवस्थापनाने दिनांक १.१.१९८० पासून शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या पदोन्नती संदर्भातील धोरणात्मक निर्णयांची तसेच सदरचा निर्णय ज्या दस्तावेज आणि कार्यालयीन टिपणी व शिफारशीच्या आधारे घेतला त्या निर्णयाची आणि निर्णयाशी संबंधित तपशिलाची माहिती मागितलेली आहे.

माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ चे कलम ४ मधील तरतुदीनुसार सक्षम प्राधिकारी व्यवस्थापनाने सदरची माहिती सार्वजनिक करणे अपेक्षित आहे. परंतु सदरची माहिती कलम ११ न्वये त्रयस्थ पक्षाची माहिती असल्याचा सोयीस्कर अर्थ लावून जनमाहिती अधिकाऱ्यांनी अपीलकाराची मागणी दृष्ट हेतूने फेटाळून लावली आहे या निष्कर्षाप्रत येणे क्रमप्राप्त ठरते. सबब अपीलकाराचे अपील मंजूर करून त्याने दिनांक १.८.२००६ रोजीच्या अर्जाद्वारे मागणी केलेली माहिती उपलब्ध करून देण्याचे आदेश आणि माहिती उपलब्ध करून देण्यासाठी लावलेल्या विलंबासाठी माहिती अधिकारी श्री.सुरेश वाघमारे यांचे विरुद्ध अधिनियमाचे कलम २०(१) अन्वये शास्ती लादण्याचे आदेश पारित करण्याची विनंती केलेली आहे असा खुलासा दाखल केलेला आहे व खुलाश्यावर श्री.शरद गांधी, वकील यांनी युक्तिवाद केला आहे. सदरचा खुलासा दाखल केल्यानंतर उत्तरवादी यांनी लेखी युक्तिवाद दाखल केलेला आहे. उत्तरवादी यांनी दिनांक १६.४.२००८ रोजी खुलासा दाखल केला होता व सदरच्या खुलाश्यामध्ये त्यांनी त्रयस्थ पक्षाची माहिती असल्यामुळे त्या सर्व त्रयस्थ पक्षातील व्यक्तींना पत्र देऊन कलम ११ प्रमाणे विचारणा केली असून त्यांना माहिती उपलब्ध करून देण्यास हरकत घेतली आहे. तसेच त्या सर्व १४ शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची नावे व त्यांना दिलेले पत्र व त्यांनी दिलेले उत्तर याबद्दलची माहिती दाखल केलेली आहे. सर्व पत्राच्या छायांकित प्रती दाखल केलेल्या आहेत. आज दाखल केलेल्या युक्तीवादामध्ये अपीलकर्ता यांचे वकीलांनी आज असे निदर्शनास आणले की, अपीलकर्ता यांचा कोणत्याही प्रकारचा नवीन मुद्दा नाही. तसेच त्रयस्थ पक्षाची माहिती मागण्यात आलेली आहे. त्यासंदर्भात दिनांक ३१.८.२००६ रोजी मागण्यात आलेली माहिती त्यांना त्यांच्या माहितीच्या अर्जामध्ये वैयक्तिकरित्या पुरवावी असे लिहिले होते. संबंधित कालावधीमध्ये अपीलकर्ता हे बेरार जनरल एज्युकेशन सोसायटी, अकोला ह्या संस्थेमधील विज्ञान महाविद्यालयाचे लगतच्या महाविद्यालयात नोकरीवर असल्यामुळे (सिताबाई कला महाविद्यालय) त्यास माहिती वैयक्तिकरित्या व पोष्टाद्वारे कळविण्यात यावी. प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये प्रत्यक्षात अपीलकर्ता यांनी माहिती त्रयस्थ पक्षाची असल्यामुळे पुरविता येत नाही असे कळविले होते. त्याची सत्यप्रत उत्तरवादी ह्यांचे दिनांक १६.४.२००८ चे खुलासा पान क्रमांक १९ प्रमाणे दाखल केलेली आहे व त्यामुळे अपील मेमोमधील उल्लेख खोटा आहे. अपील नामंजूर करून निर्णय यु.पी.सी.द्वारा पाठविला त्याकरिता प्रमाणपत्रे, झेरॉक्स प्रती, यु.पी.सी. व जावक रजिस्टरची प्रत, सोबत अ व ब प्रमाणे जोडली आहे.

तसेच पुन्हा अपील मेमोमध्ये मुद्दे मांडलेली नाहीत किंवा हरकतवजामध्ये म्हटले आहे त्रयस्थ पक्षाची माहिती असल्यामुळे माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही व माहिती अधिकाराचा मुद्दा हा योग्य आहे. दुसरे अपील दाखल केल्यानंतर सुध्दा युक्तिवाद दाखल केलेला आहे. अपीलकर्ता यांचे दुसरे अपील न्याय प्रविष्ट असतांना सेवानिवृत्त झाले आहेत व माहिती अधिकार अर्ज अपीलामध्ये माहिती कशासाठी पाहिजे आहे ह्याचा अर्ज व अपीलामध्ये उल्लेख नाही व कोणते जनहित अपीलार्थी ह्यास साधावयाचे आहे ह्याचा सुध्दा कोठेही उल्लेख नाही. तसेच अपीलकर्ता यांनी दिनांक १४.५.२००८ रोजी पुन्हा तिच माहिती पुरविण्याकरिता माहिती अधिकारी यांचेकडे अर्ज केलेला आहे व तो अर्ज न्यायप्रविष्ट व विचाराधीन आहे. अशा परिस्थितीमध्ये वादातील अपील हे चालू शकत नाही व ते Infructious झाले अशा प्रकारे अपील खारीज करावी असे नमुद केले आहे.

४. उत्तरवादी यांनी अपीलकर्ता यांच्या अपील मेमोमध्ये कोणत्याही प्रकारे मुद्दे उपस्थित केलेले नाही या म्हणण्याचे करिता अपीलकर्ता यांचे वकीलांनी असा युक्तिवाद केला की, माहिती अधिकारी यांनी पाठविलेले पत्र हे त्यांनी द्वितीय अपील दाखल केल्यानंतर मिळालेली आहे व त्यामुळेच त्यासंदर्भात कोणत्याही प्रकारचा उल्लेख हा प्रथम अपीलातून द्वितीय अपील मेमोमध्ये नाही व त्यामुळे या संबंधातील उत्तरवादी यांचा हा मुद्दा निकाली निघतो. उत्तरवादी यांनी त्रयस्थ पक्षाची माहिती विचारली आहे व त्यामुळे त्रयस्थ पक्षाची अनुमती घेण्याकरिता कलम ११ प्रमाणे कार्यवाही केलेली आहे. याबद्दल अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, पदोन्नती व नियुक्ती संबंधातील माहिती ही त्रयस्थ पक्षाची माहिती होऊ शकत नाही. त्यावर पुन्हा उत्तरवादी यांचे वकीलांनी असे सांगितले की, ती त्यांच्या संबंधातील माहिती असल्यामुळे त्यांना विचारणा करणे आवश्यक होते व हरकत घेतली होती व तसेच उत्तरवादी यांनी जनहिताकरिता माहिती मागितली नाही असे ही आक्षेप घेतला आहे व असा आक्षेप आयोगा पुढे युक्तिवाद करतांना घेतला. अपीलकर्ता यांनी कलम ८(१)(जे) प्रमाणे त्यांना त्याप्रमाणे कळविता आले असते परंतु तसे त्यांना कळविलेले दिसून येत नाही. त्रयस्थ पक्षाची माहिती मागितली असली तरी अधिनियमाचे कलम ११(१) प्रमाणे त्रयस्थ पक्षाची माहिती उपलब्ध करून द्यावी किंवा नाही हे विचारणे आवश्यक असते. परंतु त्रयस्थ पक्षाची माहिती ही दोन प्रकारची असते व त्याबाबत जी माहिती विचारली आहे त्या माहितीच्या संदर्भामध्ये अपीलकर्ता यांचे वकीलांनी अधिनियमाचे कलम ४(१) च्या

(१०) या उपखंडाकडे आयोगाचे लक्ष वेधले त्यामध्ये प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाने आपल्या प्रत्येक अधिकारी व कर्मचाऱ्यांचे महिन्याचे मासिक वेतन इत्यादी बाबत माहिती ही उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे असे निदर्शनास आणले व त्यामुळे कर्मचाऱ्यांचे संदर्भातील ही माहिती आहे ती पदोन्नती किंवा मासिक वेतन म्हणजे त्यांच्या सेवा संबंधातील माहिती आहे व ज्या सेवेच्या संबंधामध्ये नियमाप्रमाणे आदेश करावे लागतात ती संपूर्ण माहिती वैयक्तिक स्वरूपाची माहिती म्हणता येत नाही. कोणत्याही कर्मचाऱ्यांचे सेवा संबंधातील माहिती ही सार्वजनिक माहिती असते. कोणत्याही त्रयस्थ पक्षाची वैयक्तिक माहिती याचा अर्थ त्या त्रयस्थ पक्षाची त्याची स्वतःची वैयक्तिक माहिती ही सार्वजनिक प्राधिकरणाला विश्वासाने उपलब्ध करून दिलेली असली तर ती प्रकट करण्यास अपवाद आहे व त्यामुळेच अशा प्रकारची माहिती मागितली असली तरी सदर कलम ११ प्रमाणे कार्यवाही करणे संयुक्तिक ठरते व त्यामुळे माहिती अधिकारी यांनी जी कार्यवाही केलेली आहे त्या कार्यवाहीच्या संदर्भामध्ये कोणत्याही प्रकारच्या अधिनियमाच्या तरतुदी प्रमाणे विचार करता येत नाही म्हणून उत्तरवादी यांचा सदरचा मुद्दा हा निकाली निघतो. अपीलकर्ता यांनी पुन्हा दिनांक १४.५.२००८ रोजी तशाच प्रकारचा अर्ज केलेला आहे व त्यामुळे अपील हे Infructious चालू शकत नाही या संदर्भामध्ये माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम ६(१) प्रमाणे कोणतीही व्यक्तिगत माहिती मागण्याचा अर्ज करता येतो व प्रत्येक अर्ज हा स्वतंत्र अर्ज असतो व त्यामुळे एखाद्या अर्जदाराने एकापेक्षा जास्त अर्ज केले असले तरी इतर त्यांचे पूर्वीचे अर्ज हे नामंजूर होत नाहीत. आता प्रश्न हां की, तेच कारण होते व माहिती तीच मागितली असा आहे. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १.८.२००६ च्या अर्जामध्ये त्यांनी दिनांक १.१.१९८० पासून माहिती मागितली असल्यामुळे ती अर्जाचे तारखेपर्यंत म्हणजे ती दिनांक १.८.२००६ पर्यंत मागितली आहे व दिनांक १४.५.२००८ च्या अर्जामध्ये जी माहिती मागितली आहे ती दिनांक १७.२.२००६ ची मागितली आहे. त्यामुळे जर सदरची माहिती ही २००६ ची तीच असेल तर दिनांक १४.५.२००६ ची माहिती देण्याची आवश्यकता राहणार नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांच्या राज्य माहिती आयोगाकडील अपील किंवा दिनांक १.८.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे माहिती उपलब्ध देणे मात्र संयुक्तिक राहिल व तसेच अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, त्यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली नसल्यामुळे व त्रयस्थ पक्षाची माहिती आहे हे कारण दिलेले असल्यामुळे उत्तरवादी यांना शास्ती करण्यात यावी अशी विनंती केलेली आहे.

परंतु जनमाहिती अधिकारी यांनी जी कलम ११ प्रमाणे जी कार्यवाही केलेली आहे ती कार्यवाही कलम ११ प्रमाणे बंधनकारक असल्यामुळे ती कार्यवाही सद्भावनेने केलेली आहे असा निष्कर्ष काढावा लागतो व त्यामुळे माहिती अधिकारी यांनी सादरची माहिती उपलब्ध करून देण्यास टाळाटाळ केलेली आहे हा निष्कर्ष काढता येणार नाही व त्यामुळे जनमाहिती अधिकारी यांचे विरुद्ध शास्ती लादण्याची आवश्यकता दिसत नाही. मात्र माहिती उपलब्ध करून देणे हा प्रमुख उद्देश असल्यामुळे व ती विलंबाने उपलब्ध झाली असल्यामुळे ती अपीलकर्ता यांना विनामुल्य उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांच्या दिनांक १.८.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे संपूर्ण माहिती ही छायांकित प्रतीच्या स्वरूपामध्ये हा निर्णय मिळाल्यापासून ३० दिवसाचे आंत रजिस्टर पोष्टाने विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १०.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६०४/२००७, अपील क्रमांक १६०५/२००७, अपील
क्रमांक १६०६/२००७ व अपील क्रमांक १६१५/२००७.

श्री. साहेबराव सखाराम गायकवाड,
मु. पो. ता. चिखली, वार्ड नं. १७,
गजानन नगर, जिल्हा बुलढाणा.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद, बुलढाणा.

जनमाहिती अधिकारी तथा
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक)
जिल्हा परिषद, बुलढाणा.

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक)
जिल्हा परिषद, बुलढाणा.

श्री. एम.बी.ढोळणे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
गटशिक्षणाधिकारी,
पंचायत समिती, देऊळगांव राजा,
जिल्हा बुलढाणा.

श्री.एस.टी.चव्हाण,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा
संवर्ग विकास अधिकारी,
पंचायत समिती, देऊळगांव राजा,
जिल्हा बुलढाणा.

श्री.डि.ए.राऊत,
सचिव, ग्रामपंचायत बायगांव (बु.)
ता. देऊळगांव राजा, जि. बुलढाणा.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १०.६.२००८)

निर्णय

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २९.३.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये चार द्वितीय अपीले दाखल केलेली आहेत. सदरच्या चारही द्वितीय अपीलांची सुनावणी आज दिनांक १०.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी गैरहजर असून जनमाहिती अधिकारी यांचे तर्फे श्री. ए.डी.शिंदे, उपशिक्षणाधिकारी हे हजर आहेत.

२. अपील क्रमांक १६०४/२००७ मध्ये अपीलकर्ता यांनी दिनांक २६.१२.२००६ रोजी जनमाहिती अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांचेकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते व माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले आहे. १) क्रमांक बुजिप/शि/प्रा.स्था/८५१४/२००६ बुलढाणा जिल्हा परिषद, बुलढाणा शिक्षण विभाग (प्राथमिक), दिनांक ६.१२.२००६ रोजीच्या पत्रावर केलेल्या कार्यवाही अहवाल प्रत. २) क्रमांक बुजिप/शि./प्रा.स्था./८७४१/२००६ बुलढाणा जिल्हा परिषद, बुलढाणा शिक्षण विभाग (प्राथमिक) दिनांक १४.१२.२००६ पत्रावर केलेल्या कार्यवाही अहवाल वरीलप्रमाणे. सदरचा अर्ज कार्यालयात दिनांक ३.१.२००७ रोजी प्राप्त झालेला दिसून येतो. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून अपीलकर्ता यांनी दिनांक ३१.१.२००७ रोजी प्रथम अपील हे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांच्याकडे दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या अपीलाची सुनावणी व निर्णय दिनांक २८.३.२००७ रोजी देण्यात आलेला असून अपीलकर्ता मागितलेला चौकशी अहवाल कार्यालयाकडे उपलब्ध आहे परंतु सदर चौकशी अहवाल श्री.गायकवाड यांनी नकार दिला असल्याचे सांगितल्यामुळे विभागाने नियमानुसार संबंधितांकडून फी आकारून माहिती उपलब्ध करून देण्यात यावी व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल तात्काळ या कार्यालयास सादर करावा असा निर्णय देऊन प्रथम अपील खारीज केलेले दिसून येते. दिनांक १२.२.२००७ च्या निर्णयाप्रमाणे दिनांक १२.३.२००७ रोजी यु.पी.सी.द्वारा श्री.गायकवाड यांना माहिती पुरविली आहे असे खुलाश्यात म्हटले आहे. दिनांक १२.३.२००७ च्या पत्रामध्ये गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, देऊळगांव राजा यांनी शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) यांना पाठविलेला

अहवाल हा दिनांक ६.१२.२००६ च्या अर्जाचे संदर्भात आहे व सदरच्या अहवालाची प्रत सौ. सरिता अंकुश वायाळ यांना सुध्दा पाठविण्यात आलेली दिसून येते. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने माहिती उपलब्ध झालेली असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

३. अपील क्रमांक १६०५/२००७ मध्ये अपीलकर्ता यांनी दिनांक १४.१२.२००६ रोजी गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, देऊळगांव राजा तथा जनमाहिती अधिकारी यांना खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. सौ.सरिता अंकुश वायाळ, वार्ड नं. १७, गजानन नगर, चिखली यांच्या तक्रारीच्या चौकशी अहवालाची प्रत मिळणेबाबत. क्रमांक बुजिप/शि./एक स्थापना/८५१४/२००६ बुलढाणा, जिल्हा परिषद, बुलढाणा शिक्षण विभाग (प्राथमिक) दिनांक ६.१२.२००६ प्रकरणाचा चौकशी अहवाल. सदरची माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरचा अर्ज कार्यालयात दिनांक २०.१२.२००६ ला प्राप्त झाला असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने पत्र क्रमांक ५७/०७, दिनांक ६.१.२००७ नुसार शुल्क अधिक टपाल खर्च भरून चौकशी अहवाल प्राप्त करून घेण्याबाबत अर्जदारास अवगत करूनही रकमेचा भरणा केलेला नाही. त्यामुळे संबंधितास माहिती पुरविता आलेली नाही. त्यामुळे संबंधित प्रकरणी विलंब झालेला नाही. त्यानंतर अपीलकर्ता यांनी दिनांक १५.१.२००७ रोजी प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये माहिती अधिकारी यांनी असे सांगितले की, अपीलकर्ता यांना दिनांक १२.२.२००७ रोजी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचेकडे अपील दाखल केलेले दिसून येते. परंतु अपीलाचे निर्णयानंतर पत्र क्रमांक ३००/०७, दिनांक १२.३.२००७ नुसार अर्जदारास दिनांक २९.३.२००७ ला माहिती देण्यात आली आहे. अपीलकर्ता यांनी एकच माहिती मागण्याकरिता २ अर्ज केलेले दिसून येतात. त्या अर्जाचे संदर्भात अपील क्रमांक १६०४/२००७ मध्ये सुध्दा निर्णय झालेला आहे व माहिती दिलेली आहे व तीच माहिती या अर्जात सुध्दा मागून याच अपीलात ती माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसून येते व त्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

४. अपील क्रमांक १६०६/२००७ मध्ये अपीलकर्ता यांनी दिनांक २६.१२.२००६ रोजी माहिती अधिकारी

तथा संवर्ग विकास अधिकारी यांच्याकडे श्री.शेषराव विठोबा वायाळ, बायगांव (बु.) तालुका देऊळगांव राजा गट नं. १२, गट नं. १२३, १.१८ गट नं. ९७, ०.५९ चा जमिनीबाबत किमान वेतन कायद्याने केलेल्या कार्यवाहीचा तपशील सालदार, महिनेदार, मजूर सन २००२ ते २००५ सालदार, महिनेदार मजूर झोन २ व त प्रमाणे केलेल्या कार्यवाही बाबत ग्राम पातळीवरील व जिल्हा पातळीवरील अधिकाऱ्याने तपासणीसह व शेऱ्यांसह रेकॉर्डची माहिती मिळणे. माहितीचा कालावधी सन २००२ ते २००५ अशी माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद करुन मागितलेली दिसून येते. सदरच्या अर्जाप्रमाणे अपीलकर्ता यांना दिनांक ६.१२.२००६ रोजी जनमाहिती अधिकारी तथा ग्राम सचिव, बायगांव (बु.) यांना तीच माहिती मागितलेली दिसून येते व त्यामुळे दिनांक २६.१२.२००६ व दिनांक ६.१२.२००६ या अर्जाचे अनुषंगाने विहित मुदतीत माहिती मिळाली नाही म्हणून दिनांक ९.१.२००७ रोजी पुन्हा संवर्ग विकास अधिकारी, पंचायत समिती देऊळगांव राजा यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या तिनही अर्जाचे संदर्भामध्ये दिनांक १५.१.२००७ रोजी गट विकास अधिकारी यांनी ग्राम सचिव तथा माहिती अधिकारी यांना पत्र देऊन अपीलकर्ता यांना दिनांक ६.१२.२००६ च्या अर्जानुसार माहिती उपलब्ध देण्याकरिता पत्र दिलेले दिसून येते व त्या पत्राची प्रत अपीलकर्ता यांना सुध्दा दिलेली दिसून येते. पुन्हा दिनांक ९.१.२००७ रोजी गट विकास अधिकारी यांनी अपीलकर्ता यांना सदर मागितलेली माहिती ही या कार्यालयाशी संबंधित नाही म्हणून कळविलेले दिसते. त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, त्यांनी मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भामध्ये शासन निर्णयाची प्रत संबंधित गट विकास अधिकारी यांचेकडे दिलेली होती व त्याप्रमाणे माहिती उपलब्ध करुन द्यावी असे सांगितले होते. परंतु गट विकास अधिकारी यांच्या नस्तीमध्ये सदरच्या शासन निर्णयाची प्रत उपलब्ध नाही असे विद्यमान गट विकास अधिकारी यांचे म्हणणे आहे. पुन्हा दिनांक १६.२.२००७ रोजी ग्राम विकास अधिकारी तथा माहिती अधिकारी यांना गट विकास अधिकारी यांनी माहितीच्या संदर्भामध्ये पत्र दिलेले दिसून येते. पुन्हा दिनांक १४.३.२००७ रोजी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पं.) जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांनी गट विकास अधिकारी यांना माहिती उपलब्ध करुन द्यावी म्हणून आदेश दिलेले दिसून येतात व त्याची प्रत अपीलकर्ता यांना दिलेली दिसून येते. दिनांक २१.३.२००७ रोजी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, देऊळगांव राजा यांनी अपीलकर्ता यांना सचिव ग्रामपंचायत यांचेकडून प्राप्त झालेली आहे व सदरची माहिती आपणाकडे पाठविण्यात

येत असून सदर प्रकरण खारीज करण्यात येत आहे. सदरची माहिती मिळालेली पोच पावती या कार्यालयास पाठविण्याची विनंती आहे असे कळविलेले दिसून येते. सोबत दिनांक १८.३.२००७ चे सचिव, ग्राम पंचायत यांनी गट विकास अधिकारी यांनी मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भामध्ये चौकशी करून पाठविलेल्या अहवालाची प्रत ती अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करून दिलेली दिसून येते. त्यावर अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, शासन निर्णयाप्रमाणे किमान वेतन कायद्याच्या संदर्भामध्ये, शेतीच्या संदर्भामध्ये नोंदवही ठेवणे ही संबंधित अधिकाऱ्यांची जबाबदारी आहे व ती त्यांनी पालन केलेले नाही असे त्यांची तक्रार आहे. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदीप्रमाणे कोणत्याही सार्वजनिक प्राधिकरणामध्ये जी माहिती साहित्याचे स्वरूपात उदा.:- अभिलेख, दस्तऐवज, परिपत्रके इत्यादी स्वरूपात छायिकित प्रती उपलब्ध करून देणे असा आहे. ज्या वेळेस अर्जदार अर्ज करतो त्या वेळेस जी वस्तुस्थिती कागदपत्रांच्या स्वरूपात असेल त्या वस्तुस्थितीची माहिती उपलब्ध करून देणे हे अपेक्षित आहे. कोणत्याही प्रकरणामध्ये निर्णय प्रक्रियेच्या संदर्भामध्ये, गुणवत्तेच्या संदर्भामध्ये कारवाई करणेबाबत आदेश देण्याचा अधिकार राज्य माहिती आयोगास नाही. उपलब्ध झालेल्या माहितीच्या आधारे अर्जदार यांनी सक्षम अधिकाऱ्यांकडे तक्रार करून न्याय मिळवून घेता येतो व त्यामुळे किमान वेतन कायद्याप्रमाणे जर अपीलकर्ता यांच्या म्हणण्याप्रमाणे शासन निर्णयाप्रमाणे नोंदवह्या ह्या ठेवल्या जात नसल्यास ती तक्रार त्या सक्षम अधिकाऱ्यास केली जाते व अशा प्रकारची नोंदवही ठेवली जात नाही ती माहिती आता त्यांना उपलब्ध झालेली आहे. तसेच कलम ६(१) प्रमाणे एक अर्ज व त्या अर्जाचे संदर्भामध्ये समाधान न झाल्यास एक प्रथम अपील व त्यानंतर द्वितीय अपील अशी कार्यपध्दती आहे. अपीलकर्ता हे एकच एक माहिती अनेक माहिती अधिकाऱ्यांस मागतात व तसेच प्रथम अपील सुध्दा त्यांनी २ वेळ केले आहे. ज्या स्तरावर माहिती उपलब्ध असेल त्या माहिती अधिकाऱ्यांकडे अर्ज करून प्रथम अपीलीय अधिकारी असतील त्यांचेकडे प्रथम अपील करून त्यानंतर राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील करणे असा आहे. अपीलकर्ता यांनी ग्राम विकास अधिकारी, गट विकास अधिकारी पुन्हा ग्राम विकास अधिकारी यांचेकडे अपील करून तसेच मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचेकडे प्रथम अपील केले त्यामुळेच अधिनियमाच्या तरतुदीचे कोणतेही पालन हे अपीलकर्ता सुध्दा करित नाही असे दिसून येते व त्यातूनच संभ्रमाची परिस्थिती निर्माण होऊन त्यावर कोणतीही कार्यवाही होत नाही अशी त्यांची समज तयार होते. पूर्वी अनेक अर्ज अनेक अधिकाऱ्यांकडे करून त्यामुळे

कोणत्याही अर्जाचे निर्णय मिळाला नव्हते म्हणून माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ ह्या अधिनियमाद्वारे नागरिकांना हक्क मिळाला तरी सुध्दा त्या कायद्याच्या तरतुदीप्रमाणे अर्ज किंवा अपील न करता पूर्वीची अर्ज किंवा अपील करण्याची सवय तशीच आहे व त्यामुळे अधिनियमाच्या तरतुदीमध्ये असलेल्या मुदती संबंधी सुध्दा माहिती उपलब्ध करून देणे हे बऱ्याच वेळी शक्य होत नाही व पर्यायाने अपीलकर्ता यांना सुध्दा न्याय मिळाला नाही असे वाटते. अपीलकर्ता यांनी आता अपील क्रमांक १६०४/२००७, अपील क्रमांक १६०५/२००७, अपील क्रमांक १६०६/२००७ व अपील क्रमांक १६१५/२००७ हे आयोगाकडे दाखल केलेले आहे व त्यात सर्व साधारण एकच एक माहिती आहे व त्यातही माहिती व्यापक जनहिताकरिता मागितली नाही. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ हा मुळत व्यापक जनहिताकरिता पारित करण्यात आला. परंतु वैयक्तिक कारणाकरिता माहिती मागण्याचा कल हा दिसून येतो. अर्थातच त्यामुळे सदरच्या माहितीच्या अधिकाराचा प्रभाव हा कमी होईल. कोणत्याही प्रकारच्या तक्रारीची कार्यवाही करून घेण्याकरिता हा अधिकार दिलेला नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांची अपेक्षा आहे की कार्यवाही झाली नाही हे त्यांचे म्हणणे संयुक्तिक असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

५. अपील क्रमांक १६१५/२००७ मध्ये अपीलकर्ता यांनी दिनांक ५.४.२००७ रोजी (प्राप्त दिनांक १२.४.२००७) राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील केलेले आहे. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २१.११.२००६ रोजी एकूण तीन मुद्द्यांतील खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. मुख्याध्यापक, मराठी पुर्व माध्यमिक शाळा, पाडळी शिंदे, श्री.एस.एम.मिसाळ, शिक्षक मुख्यालयी राहत नसल्याबाबत अहवालाच्या सत्यप्रती खालील प्रमाणे मिळणेबाबत. पत्र क्रमांक मु.का.अ. यांचे आदेश क्रमांक १०२२/०५, दिनांक ८.९.२००६ तसेच ग्रामसेवक व इतर कर्मचारी मुख्यालयी राहणे बाबतचे अवर सचिव, ग्राम विकास जलसंधारण मंत्रालय, मुंबई यांच्या आदेशाप्रमाणे. माहे सप्टेंबर २००६ ते नोव्हेंबर २००६ पर्यंत मासिक सभेत मुख्यालयी राहत नसल्याबाबतचे मासिक सभेचे वेळी दाखल केलेल्या मुख्यालयी राहत असल्याबाबतच्या अहवालाची सत्यप्रत मिळणेबाबत. माहितीचा कालावधी माहे सप्टेंबर २००६ ते नोव्हेंबर २००६ अशी आहे. सदरची माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले आहे. माहिती विहित मुदतीत मिळाली नाही म्हणून दिनांक २६.१२.२००६

रोजी प्रथम अपील केले. अपीलकर्ता यांना दिनांक २२.१२.२००६ रोजी माहिती देण्याकरिता शुल्काचा आवश्यक रक्कमेच्या भरणा करण्याबाबत पत्र देऊन सुध्दा संबंधिताने त्याची दखल घेतली नाही. व त्यामुळे माहिती उपलब्ध करून देता आली नाही. तसेच पुन्हा दिनांक १७.१.२००७ अन्वये पोष्टाने माहिती देण्यात आलेले असून पोष्टाची पावती व जावक छायांकित सोबत जोडलेली आहे असा खुलासा दाखल केला असून त्या संदर्भामध्ये अपीलकर्ता यांना विचारले असता सदरची माहिती अपूर्ण असल्यामुळे ती घेतली नाही व त्याबाबत सदरच्या माहितीच्या संदर्भामध्ये मुख्याध्यापक मराठी पुर्व माध्यमिक शाळा पाडळी शिंदे यांना पत्र क्रमांक २६१३/०६, दिनांक ३०.११.२००६ नुसार तत्काळ कारवाई करिता पत्र दिले असून जावक नोंदवहीची छायांकित प्रत सोबत जोडण्यात आली आहे. १) श्री.एस.एम.मिसाळ, मुख्याध्यापक, पाडळी शिंदे हे मुख्यालयी राहत नसल्याबाबत अहवाल. २) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांचे आदेश क्रमांक १०२२/०५, दिनांक ८.९.२००५ चे पत्राची सत्यप्रत मिळणेबाबत व अवर सचिव, ग्राम विकास जलसंधारण, मंत्रालय, मुंबई यांच्या आदेशाची प्रत मिळणेबाबत. त्यापैकी अहवालाची सत्यप्रत उपलब्ध आहे. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांच्या दिनांक ८.९.२००५ ची सत्यप्रत उपलब्ध आहे. परंतु अवर सचिव, ग्राम विकास जलसंधारण, मुंबई यांची प्रत मात्र उपलब्ध नाही असे माहिती अधिकारी तथा गटशिक्षणाधिकारी यांचे म्हणणे आहे व त्यामुळेच अपीलकर्ता यांनी अपूर्ण माहिती असल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी घेतली नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे. त्याकरिता अपीलकर्ता यांना सदरच्या आदेशाची प्रत ही अवर सचिव, ग्राम विकास जलसंधारण, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडून उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना अपील क्रमांक १६०४/२००७, अपील क्रमांक १६०५/२००७ व अपील क्रमांक १६०६/२००७ मध्ये माहिती उपलब्ध झालेली असल्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपील क्रमांक १६१५/२००७ मध्ये अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांना त्यांच्या दिनांक २१.११.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे मागितलेली माहिती ही हा निर्णय मिळाल्यापासून ३० दिवसाचे आंत विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावी.

३) अवर सचिव, ग्राम विकास जलसंधारण, मंत्रालय, मुंबई यांच्या आदेशाची प्रत त्यांच्याकडे संपर्क साधून अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करून देण्यात यावी.

४) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १०.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६०७/२००७.

श्री. प्रभाकर अमृता डोंगरे,
मु. पो. बाभूळगांव (जहॉ.)
ता. जिल्हा अकोला.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
गट विकास अधिकारी,
पंचायत समिती, अकोला.

सौ. शिला संभाजी हटकरे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
मुख्याध्यापिका,
जिल्हा परिषद मराठी प्राथमिक शाळा, शिवणी,
ता.जि. अकोला.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ११.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १०.३.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ११.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १०.६.२००८ रोजी आयोगा पुढे जनमाहिती अधिकारी तथा मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद मराठी प्राथमिक शाळा, शिवणी, तालुका जिल्हा अकोला यांनी दिनांक १०.३.२००७ नंतर माहिती दिली व या माहितीचे आधारे आम्ही दिवाणी कोर्टातील (अकोला) प्रकरण जिंकलो. त्यामुळे मला जनमाहिती अधिकारी यांचेकडून मिळालेल्या माहिती बाबत माझे समाधान झाले म्हणून माझी दिनांक १०.३.२००७ ला केलेल्या द्वितीय अपील क्रमांक १६०७/२००७ बाबत कोणतीही हरकत नाही असे लेखी लिहून दिलेले आहे. तसेच अधिक्षक, पंचायत समिती, अकोला यांनी सुध्दा अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध करून दिलेली असल्यामुळे व त्यांचे पूर्ण समाधान झाल्याने भविष्यात त्यांनी कोणता आरोप घेतल्यास मी संपूर्णतः जबाबदार राहिल असे लेखी लिहून दिलेले असल्यामुळे सदरचे अपील हे निकाली काढण्यात येत आहे.

नागपूर

(विलास पाटील)

दिनांक :- १०.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/२७८१०.६.२००८

राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६०८/२००७.**

श्री. सुनिल तेजुसिंग राठोड,
मु. शेवती, पो. वाई,
ता. कारंजा, जि. वाशिम.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. विठ्ठल बेलखेडे,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
गट विकास अधिकारी,
पंचायत समिती, कारंजा,
जिल्हा वाशिम.

श्री. डी. जी. मोरे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
सचिव, ग्राम पंचायत, शेवती,
ता.कारंजा, जि. वाशिम.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ११.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २८.२.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ११.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १०.६.२००८ रोजी आयोगा पुढे मी ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत, शेवती यांच्याकडे माहितीच्या अधिकारात दिनांक २८.१२.२००६ ला मागितलेली माहिती मुदतीत न मिळाल्याने मी दिनांक २८.२.२००७ ला द्वितीय अपील आपणाकडे सादर केले होते. परंतु मला माहिती अधिकारी व अपीलीय अधिकारी यांच्याकडे मी मागणी केलेले दस्तऐवज इंदिरा आवास योजना अंतर्गत लाभार्थी निवड निकषाची माहिती व मॉस्टर प्लॉन तसेच ठरावाची नक्कल मला हि दिनांक ६.३.२००७ ला पोस्टाद्वारे यु.पी.सी. मिळाले आहे. माझे समाधान झालेले आहे असे लेखी लिहून दिलेले आहे. तसेच गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, कारंजा यांनी सुध्दा अपीलकर्ता यांना सचिव, ग्राम पंचायत, शेवती यांनी सदर माहिती दिनांक ६.३.२००७ रोजी संबंधितास दिल्यामुळे माझी काही तक्रार राहिली नाही व माझे समाधान झाले असा अर्ज दिला आहे. अर्जदाराचे पूर्ण समाधान झाल्यामुळे भविष्यात त्यांनी कोणताही आरोप घेतल्यास मी संपूर्णतः जबाबदार राहिल असे लेखी लिहून दिलेले असल्यामुळे सदरचे अपील हे निकाली काढण्यात येत आहे.

नागपूर

(विलास पाटील)

दिनांक :- १०.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/२७९/१०.६.२००८

**राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.**

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६१७/२००७.**

श्री. ओमप्रकाश यशवंत सुरवाडे,
मु.पो. बटवाडी, ता. बाळापूर,
जिल्हा अकोला.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. एस. एम. गणोरकर,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
शिक्षण उपसंचालक,
अमरावती विभाग, अमरावती.

श्री. आर.बी. पुरबकर,
जनमाहिती अधिकारी तथा
शिक्षण उपनिरीक्षक,
शिक्षण उपसंचालक,
अमरावती विभाग, अमरावती.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १२.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १०.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १२.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २७.१०.२००६ रोजी शासकीय माहिती अधिकारी तथा शिक्षण उपसंचालक यांचे कार्यालयात दिनांक २२.७.२००६ ला दिलेल्या तक्रारीवर आपण कोणती कार्यवाही केली. त्या केलेल्या कार्यवाहीच्या साक्षांकित सत्यप्रती. माहिती टपालद्वारे घेणार असे नमुद केलेले आहे. दारिद्र रेषेखालील व्यक्तीला शुल्क No fees RTI Act २००५ असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे संदर्भात सदर अर्जात त्यांनी या कार्यालयाकडे दिनांक २२.७.२००६ च्या निवेदनावर काय कार्यवाही केली त्या कार्यवाहीच्या

अहवालाची प्रत मागितली आहे. परंतु दिनांक २२.७.२००६ चे निवेदन या कार्यालयाकडे अप्राप्त असल्याने सदर निवेदनावर कार्यवाही करण्यात आली नसल्याबाबत पत्र दिनांक ६.१२.२००६ अन्वये कळविण्यात आले. सदर पत्राच्या अनुषंगाने श्री.सुरवाडे यांनी दिनांक १२.१२.२००६ पत्रान्वये निवेदनाची प्रत सादर केली. सदर निवेदनाची प्रत प्राप्त झाल्यावर या कार्यालयाचे पत्र दिनांक २.१.२००७ अन्वये शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद, अकोला यांना प्रकरणी चौकशी करून अहवाल मागविण्यात आला. परंतु अहवाल अप्राप्त होता. त्यामुळे दिनांक १३.२.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांनी प्रथम अपील दाखल केलेले आहे. सदर अपीलाचे अनुषंगाने दिनांक ३.३.२००७ ला सुनावणी ठेवण्यात आलेली दिसून येते. सदर सुनावणीस अपीलकर्ता उपस्थित न झाल्याने सदर सुनावणी होऊ शकली नाही. श्री. सुरवाडे यांनी पुनःश्च दिनांक १०.१२.२००७ अन्वये अर्ज सादर केला. सदर अर्जात दिनांक १८.९.२००७ निवेदनावर काय कार्यवाही केली याबाबत अहवाल मागितला. सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद, अकोला यांना दिनांक २०.१०.२००७ अन्वये चौकशी करून अहवाल मागविण्यात आलेला दिसून येतो. त्याचप्रमाणे सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने पुनःश्च दिनांक १९.१२.२००७ अन्वये शिक्षणाधिकारी यांना अहवाल मागविण्यात आलेला दिसून येतो. सदर अहवाल प्राप्त होताच अहवाल पुरविण्यात येईल असे ही अपीलकर्ता यांना कळविण्यात आले. परंतु अहवाल शिक्षणाधिकारी यांच्याकडून प्राप्त झाला नाही. त्यामुळे पुन्हा दिनांक ३.३.२००८ रोजी अपील केलेले दिसून येते. सदर अपीलावर दिनांक ८.४.२००८ रोजी सुनावणी ठेवण्यात आली होती. सुनावणीस अपीलकर्ता उपस्थित झाले नाही. पुन्हा दिनांक ५.५.२००८ अन्वये सुनावणी ठेवण्यात आली. सदर सुनावणीच्या अनुषंगाने अपीलकर्ता यांनी दिनांक ३.५.२००८ ला तार करून पुढील तारीख घेण्यात आली. पुन्हा दिनांक २.६.२००८ रोजी पुन्हा सुनावणी ठेवण्यात आली. सदर सुनावणीच्या वेळी अपीलकर्ता उपस्थित झाले. सदर सुनावणीच्या वेळी शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), अकोला यांनी या कार्यालयाकडे दिनांक ३०.५.२००८ अन्वये सादर केलेला तपासणी अहवालाची प्रत व त्यावर या कार्यालयाने संबंधित संस्था/शाळा यांना दिनांक ३१.५.२००८ अन्वये देण्यात आलेल्या कारणे दाखवा नोटीसीची प्रत सुनावणीच्या वेळी प्रत्यक्ष देण्यात आली. यावरून माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदीप्रमाणे कार्यवाही पूर्ण झालेली दिसून येते व यावरून सदर प्रकरणात कार्यवाही पूर्ण झाली नाही असे अपीलकर्ता यांचे

... ३ ...

म्हणणे आहे की, पुढील कार्यवाही पूर्ण झाली नाही म्हणून पुढील कार्यवाही पूर्ण व्हावी असे त्यांची मागणी आहे. परंतु माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदी प्रमाणे कोणत्याही प्रकरणामध्ये निर्णय प्रक्रियेच्या संदर्भामध्ये आदेश देण्याचे अधिकार नाहीत. असे असले तरी माहिती अधिकारी यांच्या म्हणण्याप्रमाणे सदरच्या संस्थेच्या संदर्भामध्ये दिनांक १६.६.२००८ रोजी दिलेल्या नोटीस प्रमाणे सुनावणी ठेवण्यात आली आहे. त्यामुळे दिलेल्या सुनावणीची नोटीसाची प्रत अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल. तसेच अंतीम कार्यवाहीच्या संदर्भामध्ये निर्णयाची प्रत अपीलकर्ता यांना निर्णय झाल्यावर उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल.

३. अपीलकर्ता यांनी माहितीच्या अर्जासोबत दारिद्र रेषेखालील प्रमाणपत्र तारीख आहे असा उल्लेख केला आहे. परंतु अपीलकर्ता यांचे अपील क्रमांक १६१७/२००७ मध्ये माहिती अधिकारी तथा प्रबंधक जिल्हा सत्र न्यायालय यांचेकडे माहिती मागितली असता सदरचे दारिद्र रेषेचे प्रमाणपत्राचे संदर्भामध्ये प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा जिल्हा सत्र न्यायालय यांनी दिलेले आदेशाप्रमाणे प्रकल्प प्रबंधक यांचेकडून चौकशी होऊन सदरचे दारिद्र रेषे खालील प्रमाणपत्र सन २००२ मधील सर्व्हेक्षणानुसार रद्द करण्यात आले आहे ही बाब आयोगाचे निदर्शनास अपील क्रमांक १६१७/२००७ चे सुनावणीचे वेळी आलेली असल्यामुळे त्याचा उल्लेख या निर्णयामध्ये करणे आवश्यक आहे.

४. अपीलकर्ता यांना वर नमुद केल्याप्रमाणे माहिती उपलब्ध झालेली असल्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांच्या दिनांक २७.१०.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे व दिनांक १३.२.२००७ च्या प्रथम अपीलाचे निर्णयाप्रमाणे त्यांना माहिती उपलब्ध झालेली असल्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १२.६.२००८

HIREKHAN/BHUI/२८०-२८२/१२.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६२०/२००७.**

श्री. विद्याधर वासुदेव धनागरे,
कैलासनगर, गोरक्षण मार्ग
ता.जि. अकोला - ४४४ ००४.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. एम. सी. जुमळे,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक),
जिल्हा परिषद, अकोला.

जनमाहिती अधिकारी तथा
शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक),
जिल्हा परिषद, अकोला.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १२.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १२.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ५.१२.२००६ रोजी १) वैद्यकीय परिपूर्ती देयकाच्या संबंधीच्या नियमांच्या सत्यप्रती वा लेखी स्वरूपात माहिती द्यावी. २) मुख्याध्यापक, भिकमचंद खंडेलवाल विद्यालय, डाबकी रोड, अकोला द्वारे जा.क्र. ४१५५ व ४१५६, दिनांक २४.७.२००६ ला पाठविलेल्या वैद्यकीय परिपूर्ती देयकावर आपण कोतणती कारवाई केली याची लेखी स्वरूपात माहिती द्यावी. ३) सत्र २००६-२००७ या शैक्षणिक सत्रात अकोला नगरातील किती कर्मचाऱ्यांचे वैद्यकीय परिपूर्ती देयक मंजूर करण्यात आले त्यांच्या नावांची, शाळांची व देयकांची मंजूरी तारीख याची लेखी माहिती द्यावी. ४) कर्मचाऱ्यांच्या कोणत्या नातेवाईकांचे वैद्यकीय

... २

परिपूर्ती देयक मंजूर होऊ शकते याची लेखी माहिती देण्यात यावी. माहिती व्यक्तिशः देण्यात यावी असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून अपीलकर्ता यांनी दिनांक १६.१.२००७ रोजी शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाचे संदर्भात सुध्दा कोणत्याही प्रकारचा निर्णय झालेला नसल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. अपीलकर्ता यांना दिनांक ५.१२.२००६ च्या अर्जाचे अनुषंगाने शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद, अकोला यांनी खुलासा व कागदपत्रे दाखल केलेली आहेत. सदरच्या खुलास्यामध्ये अर्जामध्ये त्यांनी माहिती व्यक्तिशः मागितली होती. तरी या कार्यालयाने या कार्यालयाचे पत्र दिनांक २८.१२.२००६ अन्वये अर्जदारास माहिती घेवून जाण्याबाबत पोष्टाने कळविण्यात आले होते. सदरच्या पत्राची छायांकित प्रत ही सोबत जोडलेली आहे. सदरच्या अपीलाचे अनुषंगाने या कार्यालयाचे पत्र क्रमांक १४९, दिनांक २४.१.२००७ अन्वये संबंधितांना त्यांचे माहिती अर्ज दिनांक ५.१२.२००६ अन्वये माहिती पोष्टाने पुरवून त्यांचे अपील खारीज करण्यात आले होते व तसे संबंधितांना कळविण्यात आले होते व त्याकरिता त्यांनी दिनांक २४.१.२००७ चे पत्र जोडलेले दिसून येते. सदरहु दोन्ही पत्राचे संदर्भामध्ये श्री. विद्याधर वासूदेव धनागरे असा पत्ता असल्यामुळे क्रमांक ५२९३ व पोष्टाचे ३/- रुपयांचे तिकीट व त्यावर पोष्टाचा स्टॅम्प अशा प्रकारे दाखल केलेले आहे. त्याचप्रमाणे दिनांक २८.१.२००७ रोजी श्री.विद्याधर वासूदेव धनागरे यांच्या पत्त्यावर पत्र क्रमांक १४९, दिनांक २८.१.२००७ प्रमाणे पोष्टाचे ३/- रुपयांचे तिकीट व त्यावर पोष्टाचा गोल स्टॅम्प असे दिसून येतो. माहितीचा संपूर्ण दस्ताऐवज जोडलेला दिसून येतो. परंतु अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, आज पर्यंत हे दोन्ही पत्रे मला मिळालेली नाहीत व माहिती अधिकारी यांचे कार्यालयात माहिती घेण्याकरिता गेलो असता त्यांनी माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही. अपीलकर्ता यांनी असाही युक्तिवाद केला की, ज्या पोष्टाच्या पावत्या, तिकीटवर स्टॅम्प लावलेले सादर केलेले आहे ते नकली आहे. त्यावर कोणतीही यु.पी.सी. किंवा सदरच्या पोष्टाचा उल्लेख नाही. तिकीटावरील स्टॅम्प सुध्दा नकली आहे व तो दिसून येत नाही व त्याचे अवलोकन केले असता अपीलकर्ता यांचे म्हणणे खरे दिसते. अपीलकर्ता यांनी तोंडी असे सुध्दा सांगितले की, सदरच्या अपीलाचे

सुनावणीस हजर राहू नये म्हणून प्रत्यक्ष व दुरध्वनीवरून माझेवर दबाव टाकण्यात आला होता. हजर असलेले उपशिक्षणाधिकारी श्री.गोमासे यांनी सांगितले की अशा प्रकारचा दबाव टाकण्यात आला नव्हता. परंतु कार्यालयाचे स्थानांतर एक महिन्यापूर्वी झाले असल्यामुळे नस्ती ही गड्ड्यामध्ये होती व ती कोणत्या गड्ड्यात आहे ती माहिती नव्हती. याबद्दल श्री.राघोर्ते यांचेकडे माहिती असल्यामुळे कोणत्या गड्ड्यात माहिती आहे हे माहिती नव्हते. मी शपथपूर्वक सांगतो की माझे वर अशा प्रकारे दबाव आणला होता. अर्थातच अपीलकर्ता यांना जी पत्रे पाठविली होती त्या पत्राचे संदर्भामध्ये जावक नोंदवहीचा पुरावा हा उत्तरवादी यांनी दिलेला नाही व त्यामुळे जावक नोंदवहीत नोंद असल्याची पडताळणी करता येत नाही व पोष्टाचा जो पुरावा दिलेला आहे तो योग्य वाटत नाही. त्यावरून अपीलकर्ता यांना कोणत्याही प्रकारची माहिती उपलब्ध झाली नाही व त्याकरिता संबंधित जनमाहिती अधिकारी हे दोषी आढळून येतात. अधिनियमाचे कलम २०(१) प्रमाणे माहिती विहित मुदतीमध्ये उपलब्ध झाली नसल्याची तशी आयोगाची खात्री झाली असली तरी आयोग प्रत्येक दिवसाकरिता २५०/- रुपये व जास्तीत जास्त २५०००/- रुपये शास्ती लादण्याची तरतुद आहे. परंतु अशा प्रकारची शास्ती लादण्याची परंतुकाप्रमाणे संबंधित जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे ऐकून घेणे आयोगास बंधनकारक आहे. परंतु आज सुनावणीच्या वेळेस जे जनमाहिती अधिकारी त्यावेळेस होते ते आयोगासमोर नाही व त्यामुळे त्यांचे म्हणणे हे ऐकून घेता येत नाही. त्याकरिता अधिनियमाचे कलम २०(२) प्रमाणे संबंधित जनमाहिती अधिकारी यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशीची शिफारस करणे संयुक्तिक राहिल व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांनी दिनांक ५.१२.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे हा निर्णय मिळाल्यापासून १० दिवसाचे आंत त्यांना व्यक्तिशः माहिती विनामुल्य उपलब्ध करून द्यावी. अपीलकर्ता यांनी सुध्दा जनमाहिती अधिकारी यांचेकडे व्यक्तिशः जाऊन विनामुल्य माहिती उपलब्ध करून घ्यावी व माहिती मिळाल्याची पोच द्यावी.

२) संबंधित जनमाहिती अधिकारी यांनी विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली नसल्यामुळे व ते दोषी आढळून येत असल्यामुळे त्यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशीची शिफारस करण्यात येत आहे.

३) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अकोला यांचेकडे स्वतंत्रपणे पोस्टाने पाठविण्यात यावी. संबंधित जनमाहिती अधिकारी यांच्या विरुद्ध विभागीय चौकशी करण्याचे कार्यवाही करिता पाठविण्यात येत आहे.

४) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १२.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६२१/२००७.**

श्री. राजेश विष्णूपंत तळोकार,
मु. पो. ता. पातूर,
ता.जि. अकोला - ४४४ ५०१.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. पी.एन. तेलमोरे,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
गटशिक्षणाधिकारी,
पंचायत समिती, अंजनगांव सुर्जी,
जि. अमरावती.

श्री. महेश खारोडे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
मुख्याध्यापक,
एस.बी.के.कॉन्व्हेंट व इंग्लिश प्रायमरी स्कूल,
सातेगांव, ता. अंजनगांव सुर्जी,
जि. अमरावती.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १२.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १२.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता विना अनुमतीने गैरहजर आहेत. उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २६.२.२००७ रोजी मला माझा मुलगा चि. शुभम् चालू शैक्षणिक सत्र २००६-२००७ मध्ये कोणत्या शाळेत व वर्गात शिकत आहे. तसेच त्याची शैक्षणिक प्रगतीची माहिती होणेसाठी माहितीची आवश्यकता आहे. तरी कृपया माहिती मिळावी असे शासकीय माहिती अधिकारी तथा

... २

गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, अंजनगांव सुर्जी यांना मागितली होती. त्यापूर्वी अपीलकर्ता यांनी दिनांक ७.११.२००६ रोजी जनमाहिती अधिकारी तथा मुख्याध्यापक, एस.बी.के.कॉन्व्हेंट व इंग्लिश प्रायमरी स्कूल, सातेगांव, ता. अंजनगांव सुर्जी, जि. अमरावती यांना मुलाचे कॉन्व्हेंट मध्ये दाखल झाल्यापासून ते आजपर्यंत नर्सरी, के.जी.-I, के.जी.-II व Ist Std. चे प्रगतीपत्रकाची (प्रथम सत्रात) सत्यप्रत ज्यात सर्व माहितीचा उल्लेख असावा व इतर संबंधित माहिती मागितली होती. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने अपीलकर्ता यांचा मुलगा चालू शैक्षणिक सत्रात कोणत्याच वर्गात शिकत नाही. त्यामुळे या विद्यार्थ्याबाबत आज काहीच माहिती सध्या शाळेत नाही. असे दिनांक २९.१२.२००६ प्रथम अपीलवीय अधिकारी यांना कळविल्यानंतर हा सदरचा अर्ज पुन्हा न करता शाळेत शिकत आहे हा अपीलकर्ता यांनी केलेला दिसून येतो. परंतु अपीलकर्ता यांचा सदरचा अर्जाचे संदर्भामध्ये अपील क्रमांक २१६/२००७ च्या दिनांक १३.७.२००७ च्या निर्णयामध्ये आलेला आहे व अपील हे फेटाळण्यात आले आहे. अपीलकर्ता यांनी सदरच्या अर्जात मागितलेली माहिती ही अधिनियमाचे तरतुदी प्रमाणे नाही. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम २(च) प्रमाणे "माहिती" या संज्ञेची व्याख्या केलेली आहे व त्याप्रमाणे सार्वजनिक प्राधिकरणामध्ये ज्या साहित्याचे स्वरूपात माहिती उपलब्ध असेल उदा.:- अभिलेख, दस्तऐवज, परिपत्रके, कागदपत्रे इत्यादीच्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून देणे असा आहे व या निकषाच्या संदर्भामध्ये दिनांक २६.२.२००७ रोजीच्या अर्जामध्ये मागितलेली माहिती ही येत नसल्यामुळे सदरच्या अर्जाचे संदर्भामध्ये पुढील चौकशी किंवा पुढील सुनावणी घेणे हे संयुक्तिक नसल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे त्यांच्या दिनांक २६.२.२००७ च्या अर्जातून मागितलेली माहिती ही अधिनियमाचे तरतुदी प्रमाणे "माहिती" या संज्ञेच्या व्याख्येत येत नसल्यामुळे खारीज करण्यात येत आहे

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १२.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/२८७-२८८/१२.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १३८९/२००७ मधील किरकोळ अर्ज क्रमांक १/२००८.**

श्री. चंद्रशेखर रोकडे,
(तत्कालीन आयुक्त, महानगरपालिका अकोला),
उपआयुक्त (निवडणूक),
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
विस्तारीत इमारत, ६ वा मजला,
महानगरपालिका मार्ग - ४०० ००१.

..... अर्जदार

वि रु ध्द

श्री. शरद नथमल गांधी,
द्वारा -गांधी एसटीडी, पीसीओ सेंटर,
मनपा चौक, गांधी रोड, अकोला.

..... अपीलकर्ता उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १६.६.२००८)

नि र्ण य

अर्जदार यांनी दिनांक २३.५.२००८ रोजी राज्य माहिती आयुक्तांकडे अपील क्रमांक १३७९/२००७ मधील आदेशा प्रमाणे खुलासा वजा अर्ज हा आयोगाकडे दाखल केलेला आहे. सदरचा खुलासा वजा अर्जाची सुनावणी आज दिनांक १६.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता/गैरअर्जदार हे हजर आहेत व अर्जदार हेही हजर आहेत.

२. अपील क्रमांक १३८९/२००७ मध्ये अपीलकर्ता श्री. शरद नथमल गांधी यांनी दिनांक २.९.२००६ रोजी शासकीय माहिती अधिकारी अकोला महानगरपालिका, अकोला यांच्याकडे आयुक्त, महानगरपालिका, अकोला यांच्या कार्यालयीन उपस्थिती आणि कार्यालयीन कामानिमित्त महानगरपालिका हद्दीबाहेरील दौऱ्यांची माहिती दिनांक २७.६.२००६ बाबतची मागितलेली होती. सदरची माहिती खाजगी व वैयक्तिक स्वरूपाची असल्याने देता येणार नाही असे त्याच माहितीच्या अर्जावर शेरा देऊन तत्कालीन आयुक्त यांनी त्यांचा स्विय सहाय्यक यांना अर्जदारास तसे कळवावे असे नमुद केले व त्याप्रमाणे जनमाहिती अधिकारी यांनी दिनांक ८.९.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांना कळविले आहेत व त्यामुळेच अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे

त्यांनी प्रथम अपील दिनांक १४.९.२००६ रोजी दाखल केले. प्रथम अपीलाचे निर्णयामध्ये जनमाहिती अधिकारी यांचा निर्णय कायम ठेवण्यात येवून प्रथम अपील फेटाळण्यात आले. त्या निर्णया विरुद्ध राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल झाले. सदरच्या द्वितीय अपीलामध्ये निर्णय देतांना जनमाहिती अधिकारी यांनी जरी अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध करून दिली होती तरी सुध्दा ती माहिती तत्कालीन आयुक्त यांनीच माहिती व्यक्तीगत व खाजगी असल्यामुळे नमुद केले असल्यामुळे ती माहिती अधिकारी यांनी दिली होती व तत्कालीन जनमाहिती अधिकारी यांना मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भामध्ये आयुक्त यांच्या आदेशाप्रमाणे दिलेली असल्यामुळे तत्कालीन आयुक्त यांनीही अधिनियमाचे कलम ५(५) प्रमाणे जनमाहिती अधिकारी समजून कलम २०(१) प्रमाणे शास्ती कां लादण्यात येऊ नये अशा प्रकारच्या निर्णया प्रत आयोग आलेले असल्यामुळे व अपीलाचे निर्णयाचे वेळेस तत्कालीन आयुक्त हे प्रत्यक्ष हजर नसल्यामुळे व अधिनियमाचे कलम २०(१) परंतुकाप्रमाणे शास्ती लादावयाची असल्यामुळे जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे ऐकून घेण्याची संधी देण्याचे बंधनकारक असल्यामुळे सदरच्या अपीलाचे आदेशामध्ये निर्णय मिळाल्यापासून १० दिवसाचे आंत आयोगाकडे त्यांचे म्हणणे मांडणे आवश्यक राहिल अन्यथा सदरच्या शास्तीचा आदेश कायम करण्यात येईल असा आदेश देण्यात आला होता व त्याप्रमाणेच तत्कालीन माहिती आयुक्त यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे किरकोळ अर्ज हा खुलासा वजा अर्ज केलेला आहे.

३. सदरच्या खुलाश्यामध्ये त्यांनी श्री. शरद नथमल गांधी यांचे बद्दल माहिती उद्घृत केलेली आहे. "श्री.शरद नथमल गांधी सतत वेळोवेळी माहितीच्या अधिकारांतर्गत अनेक प्रकारची माहिती मागत असतात. सदरचे प्रकरण घडले तेंव्हा मी आयुक्त, अकोला महानगरपालिका या पदावर प्रतिनियुक्तीवर होतो. यापूर्वीही श्री.शरद गांधी यांनी राज्य मुख्य माहिती आयुक्त यांच्याकडे सुध्दा अनेक प्रकरणांमध्ये अपील केलेले होते. त्यामध्ये सुध्दा डॉ.सुरेश जोशी, मुख्य माहिती आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांनी अकोला येथे सुनावणी देऊन आदेश पारित केलेले आहेत. त्यापैकी काही आदेशांमध्ये डॉ.सुरेश जोशी यांनी श्री.शरद गांधी यांच्या एकंदरीत वर्तणुकीबाबत नाराजी व्यक्त केली होती. वस्तुस्थिती अशी आहे की, श्री.शरद गांधी यांना फार वर्षापूर्वी अकोला महानगरपालिकेतर्फे पालिका कार्यालयासमोरच एक दुकान लीजने दिलेले होते. परंतु सदरचे दुकान

रस्तारुंदीकरणामध्ये येत असल्याने तसेच हया दुकानामध्ये त्यांनी पोट-भाडेकरू ठेवल्याने माझ्या आयुक्त काळामध्ये मी त्यांना कायदेशीर नोटीस दिलेली होती. तसेच त्यांच्या दुसऱ्या एका अनधिकृत बांधकामाबाबत सुध्दा निष्कासनाची कारवाई केली होती. त्यामुळे श्री.शरद गांधी यांचा माझ्या विरुद्ध आकस होता व त्यामुळेच त्यांनी या किरकोळ प्रकरणामध्ये अपील केलेले दिसते. राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांनी दिनांक १५.४.२००८ रोजी पारित केलेल्या आदेशास सुध्दा श्री.शरद गांधी यांनी विदर्भातील वेगवेगळ्या वर्तमान पत्रांमध्ये विशेष प्रेस नोट काढून फार मोठी प्रसिध्दी देऊन माझी जास्तीत जास्त बदनामी कशी होईल याचा प्रयत्न केलेला आहे. सोबत सदर वर्तमानपत्रांची कात्रणे माहितीसाठी सादर आहेत. श्री. गांधी यांनी त्यांच्या अर्जामध्ये "अकोला महानगरपालिका आयुक्त श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांचे दिनांक २७.६.२००६ रोजीचे कार्यालयीन उपस्थिती आणि कार्यालयीन कामकाज निमित्त अकोला महानगरपालिकेच्या भौगोलिक हद्दी बाहेरील दौरा कार्यक्रमासंबंधी असल्यास, ठेवण्यांत आलेल्या नोंदी आणि दिनांक २७.६.२००६ रोजीचे मा.आयुक्तांचे कार्यालयीन कार्यक्रमाची माहिती देण्यांत यावी" अशी विनंती केली होती. सदरच्या अर्जावर मी "उत्तर द्यावे, सदरची माहिती व्यक्तिगत व खाजगी स्वरूपाची असल्याने देता येणार नाही" असे आदेशीत केलेले होते व त्यांनी सदरची माहिती पुन्हा मागितल्यानंतर सुध्दा तशाच प्रकारचे उत्तर त्यांना देण्यात आले होते. सदरची माहिती देण्याबाबतची त्यांची विनंती तात्काळ नाकारण्यात आलेली आहे, त्यामध्ये कोणतीही दिरंगाई नाही. तसेच सदरच्या माहितीची विनंती कोणत्याही दुष्ट हेतूने किंवा जाणूनबुजून आकसाने नाकारलेली नाही. माझा चांगल्या हेतूने (Good faith) असा समज होता की, सदरची माहिती खाजगी व वैयक्तिक स्वरूपाची असल्यामुळे देण्यात येऊ नये व सदरचा निर्णय मी सद्हेतूने घेतला होता. सदरची माहिती नाकारण्यामध्ये कोणताही वाईट हेतु नव्हता व माझ्या माहितीप्रमाणे सदरची माहिती श्री.गांधी यांना नंतर उपलब्ध करून देण्यात आलेली होती. श्री.शरद गांधी हे वयोवृद्ध व कोणतेही कामकाज नसलेली व्यक्ती असून ते दिवसभर अकोला महानगरपालिकेच्या मुख्य द्वाराच्या बाहेर बसलेले असतात. माहितीच्या अधिकाराचा त्यांनी अनेकवेळा अतिरेकी वापर करून अनेक अधिकारी व पूर्वीचे महानगरपालिका आयुक्त तसेच इतर अधिकारी यांना नामोहरण करण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. विशेषतः मी अकोला महानगरपालिका आयुक्त असतांना त्यांचे दुकान व इतर बांधकामाबाबत नोटीस काढल्यामुळे त्यांचा माझ्यावर तसाही रोष होताच त्यामुळे त्यांनी जाणून-

बुजून आकसापोटी सदरचे अपील दाखल करुन त्यावर पारित झालेल्या आदेशास जास्तीत जास्त वर्तमान पत्रांमध्ये प्रसिध्दी देण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. काही प्रमाणात दुदैवाने त्यांचा हेतु सफल झाला आहे". त्यावर अपीलकर्ता श्री. शरद नथमल गांधी यांनी सुध्दा खुलासा दाखल केलेला आहे तो खालील प्रमाणे आहे. १) श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांनी सादर केलेल्या स्पष्टीकरण पत्रातील परिच्छेद क्रमांक १ मधील मजकूर हा रेकॉर्डच्या अनुषंगाने असून उपलब्ध रेकॉर्डची तपासणी करुन शहनिशा करता येईल. त्यामुळे त्यासंबंधी जबाब देण्याची आवश्यकता नाही. २) स्पष्टीकरणपत्रातील परिच्छेद क्रमांक २ मध्ये विषद केल्यानुसार मी सतत वेळोवेळी माहितीच्या अधिकारांतर्गत मला आवश्यक असलेली अनेक प्रकारची माहिती मागितलेली आहे आणि श्री.चंद्रशेखर रोकडे हे आयुक्त महानगरपालिका, अकोला म्हणून कार्यरत होते हे खरे आहे. अकोला महानगरपालिकेच्या संबंधित माहिती अधिकाऱ्यांनी माहिती उपलब्ध करुन देण्यात कसुरी केल्यामुळे अधिनियमाचे कलम १९(१) अन्वये महानगरपालिकेच्या पदनिर्देशित प्रथम अपील प्राधिकाऱ्यांकडे प्रत्येक प्रकरणात अपील करावे लागते त्यापैकी काही प्रकरणातील प्रथम अपीलामधील निर्णयाने समाधान न झाल्याने १९(३) अन्वये मा.राज्य माहिती आयोग, मुंबई/नागपूर यांचेकडेस देखील नियमानुसार द्वितीय अपील केलेले आहेत. डॉ.सुरेश जोशी, मुख्य माहिती आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांनी सुनावणी देऊन आदेश पारित केलेले आहेत हे खरे असले तरी त्यापैकी काही आदेशांमध्ये डॉ. सुरेश जोशी यांनी माझे एकंदरीत वर्तणुकीबाबत नाराजी व्यक्त केली होती हा श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांचा मोघम स्वरुपाचा चुकीचा आरोप कपोलकल्पित, बिनबुडाचा आणि खोटा असल्याचे मा.डॉ.श्री.सुरेश जोशी यांनी त्यांचे समोरील मी दाखल केलेल्या अपील क्रमांक २००६/५१९/०२ मध्ये दिनांक १३.११.२००६ (सहपत्र-१) व २००७/९८५/०२ मध्ये दिनांक ५.४.२००७ (सहपत्र - २) अवलोकनावरुन स्पष्ट होईल. अधिनियमाचे कलम ४(२) अन्वये माहिती मिळविण्यासाठी लोकांना या अधिनियमाचा कमीत कमी आधार घ्यावा लागावा यासाठी आवश्यकतांनुसार उपाययोजना करण्याकरिता प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरण सतत प्रयत्नशील राहिल अशी तरतुद असतांना अकोला महानगरपालिकेच्या कारभारा संदर्भात मला अथवा इतरांना माहितीचा अधिकार कायद्याचा वारंवार आधार का घ्यावा लागला याचा उहापोह श्री.रोकडे यांनी केलेला नाही. माहितीचा अधिकार कायद्याच्या अंमलबजावणीतील अकोला महानगरपालिकेच्या प्राधिकाऱ्यांच्या अनास्थे संदर्भात मा.लोकआयुक्त, महाराष्ट्र

राज्य यांनी त्यांचे समोरील अपील प्रकरण क्रमांक ६५/२००३ मध्ये दिनांक १५.३.२००४ रोजी पारित केलेल्या आदेशातून (सहपत्र-३) नाराजी व्यक्त केलेली आहे तर अपील प्रकरण क्रमांक ११७१/२००५ (लो.आ.टे-१) मध्ये दिनांक १४.१२.२००६ रोजी पारित आदेशातून (सहपत्र-४) मा.लोक आयुक्त महोदयांनी महाराष्ट्र माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००२ चे कलम १२(१) वा १२(२) अन्वये शास्ती लादली गेली असेल त्या प्रकरणात, अशा शास्ती लादणाऱ्या आदेशाची प्रत, शास्ती लादण्याचा आदेश पारित करणाऱ्या प्रथम अपील प्राधिकाऱ्यांनी, ज्या शासकीय माहिती अधिकाऱ्यांवर शास्ती लादण्यात आलेली आहे त्याच्यावर त्याला लागू असलेल्या सेवा नियमानुसार योग्य ती शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यासंबंधी विचार करण्यासाठी संबंधित शासकीय माहिती अधिकाऱ्यांच्या समक्ष प्राधिकाऱ्याकडे लगेच पाठविण्या संबंधात शासनाकडून एखादे परिपत्रक काढून घेतल्यास, अधिनियमाचे कलम १२ च्या पोटकलम (५) मधील तरतुदीचे पालन आपोआप व लागू होईल हे स्पष्ट आहे. सबब यासंबंधात शासनाकडे विनंती करण्याचे मा.लोक आयुक्तांचे निर्देशाप्रमाणे माहितीचा अधिकार कायद्याच्या प्रभावी अंमलबजावणीच्या हेतूनेच मी आवश्यक तेंव्हा माहितीच्या अधिकार कायद्याच्या तरतुदींचा आधार घेतलेला आहे. ३) परिच्छेद क्रमांक ३ मधून विषद केल्याप्रमाणे श्री.शरद गांधी यांना फार वर्षापूर्वी अकोला महानगरपालिकेतर्फे पालिका कार्यालयासमोर एक दुकान लीजने दिलेले होते हे सत्य आहे. परंतु सदरचे दुकान रस्ता रुंदीकरणामध्ये येत असल्याने तसेच ह्या दुकानामध्ये त्यांनी पोटभाडेकरू ठेवल्याने माझ्या आयुक्त काळामध्ये मी त्यांना कायदेशीर नोटीस दिलेली होती तसेच त्यांच्या दुसऱ्या एका अनधिकृत बांधकामाबाबत सुध्दा निष्कासनाची कारवाई केली होती. त्यामुळे श्री.शरद गांधी यांचा माझ्या विरुद्ध आकस होता व त्यामुळेच त्यांनी या किरकोळ प्रकरणामध्ये अपील केलेले दिसते हा श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांनी केलेला आरोप असत्य, काल्पनिक, वस्तुस्थितीचा विपर्यास आणि दिशाभूल करणारा असल्यामुळे पूर्णपणे अमान्य करण्यात येत आहे. अकोला महानगरपालिकेच्या सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे उपअभियंत्यांनी दिनांक २.६.२००६ रोजीचे पत्राद्वारे (सहपत्र-५) आणि शहर अभियंत्यांनी दिनांक १४.२.२००७ रोजीच्या पत्रातून (सहपत्र-६) माहितीचा अधिकार अधिनियमांतर्गत दिलेल्या माहिती वरून रस्ता रुंदीकरण संदर्भातील सर्वेक्षणाचे कामच पूर्ण झालेले नाही त्यामुळे केवळ विचाराधीन आणि प्रस्तावित कपोलकल्पित रुंदीकरणाचे कारण देऊन कसेही करून मला महानगरपालिकेकडून देण्यात आलेल्या भाड्याचे जागेतून

निष्कासीत करण्याचे दुष्ट हेतुनेच काल्पनीक कारणे देऊन दिनांक ७.४.२००६ रोजी माझेवर नोटीस (सहपत्र-७) बजावण्यात आली या नोटीसमध्ये पोट-भाडेकरू ठेवल्याचा कोणताही उल्लेख देखील करण्यात आलेला नव्हता. दिनांक १०.४.२००६ रोजी प्राप्त उपरोक्त नोटीसला मी विहित कालावधीत दिनांक १७.४.२००६ रोजी उत्तर (सहपत्र-८) देखील दिलेले असून सदर स्पष्टीकरण पत्रावर श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांनी "मनपा गेटसमोरची डोकेदुखी" असा अभिप्राय नोंदवून अपीलकाराविरुद्धचा आकस आणि द्वेष लेखी स्वरूपात व्यक्त केलेला आहे. सदर स्पष्टीकरणातून विषय वस्तुस्थितीचा कोणताही विचार न करता तथा प्रकरणात कोणतीही सुनावणी साक्षीपुरावे न घेता श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांनी आपल्या पद आणि अधिकाराचा गैरवापर करून दिनांक २६.५.२००६ रोजीच्या आदेशाने (सहपत्र-९) मला सदर दुकानातून निष्कासीत करण्याचे आदेश पारित केले. सदर आदेशाविरुद्ध मा. जिल्हा न्यायाधिश, अकोला यांचे न्यायालयात RCA No.८७/२००६ प्रमाणे अपील दाखल करून (सहपत्र-१०) मा.न्यायालयाकडून "जैसे थे" आदेश प्राप्त करण्यात आलेले आहेत. तत्कालीन आयुक्त श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांनी या प्रकरणात जबाब (सहपत्र-११) दाखल केल्यानंतर या प्रकरणात रिजार्डर (सहपत्र-१२) देखील दाखल केलेले आहे. या प्रकरणात श्री.रोकडे यांनी रिजार्डरला जबाब आणि त्यांनी दिनांक २६.५.२००६ रोजीच्या आदेशा संदर्भातील केस पेपरची फाईल मा. जिल्हा न्यायालया समक्ष दाखल केलेले नसल्यामुळे प्रकरण प्रलंबित असून "जैसे थे" आदेश कायम आहेत ही महत्वपूर्ण वस्तुस्थिती श्री. रोकडे यांनी आपल्या स्पष्टीकरण वजा माझे विरोधातील आरोप पत्रातून मा. राज्य माहिती आयोगापासून लपवून ठेवलेली आहे. त्याचप्रमाणे माझे व्यक्तिगत असे दुसरे कोणतेही अनधिकृत बांधकाम नसल्याने तेथून मला निष्कासीत करण्याच्या कारवाईचा प्रश्नच उद्भवत नाही. वरील स्पष्टीकरणावरून श्री.रोकडे मा.राज्य माहिती आयोगासमक्ष केलेल्या स्पष्टीकरण अर्जातून चुकीची, अपूर्ण आणि दिशाभूल करणारी माहिती सादर करीत असल्याचे स्पष्ट होत असून त्यांनी या परिच्छेदातून केलेल्या खोट्या आरोपावरून त्यांचा माझे विरुद्धचा आकस स्पष्ट होत असून ज्या प्रकरणात प्रस्तुतच्या सन्माननीय सक्षम प्राधिकरणा समक्ष पूर्ण सुनावणी नंतर श्री.रोकडे यांना २५ हजार रुपये इतक्या दंड आकारणीस पात्र ठरविण्यात आले आहे त्या अपील प्रकरणाला देखील श्री.रोकडे किरकोळ प्रकरण संबोधित आहेत. यावरून न्याय प्रक्रिये संदर्भातील त्यांची अनास्थाच प्रगट होते व त्यांच्या एकंदरीत वर्तणूकीची कल्पना येते. ४) परिच्छेद क्रमांक ४ मधून, राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांनी दिनांक १५.४.२००८ रोजी पारित केलेल्या आदेशाच्या वर्तमान पत्रातून व्यापक प्रसिध्दीमुळे श्री.रोकडे यांची जास्तीत जास्त बदनामी करण्याचा मी प्रयत्न केल्याचा आरोपही कपोलकल्पीत असून मा.राज्य माहिती आयोगाच्या पारदर्शक, प्रभावी आणि निष्पक्ष न्यायदान कार्यपध्दतीची व्यापक प्रसिध्दी करून माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या प्रभावी अंमलबजावणीचा संदेश सर्वसामान्य नागरीकांपर्यंत पोहचावा आणि या कायद्याप्रती नागरीकांची जागरूकता वाढावी तसेच व्यक्ति कितीही मोठ्या पदांवर असली तरी कायद्यासमोर सर्व समान असतात हा संवैधानिक संदेश लोकांपर्यंत पोहचावा या हेतुनेच सदरच्या निवाडयाला व्यापक प्रसिध्दी देण्याचा प्रयत्न केला आणि त्याला विदर्भातील बहुतेक सर्वच वृत्तपत्रांनी प्रसिध्दी देऊन सक्रिय सहकार्य केलेले आहे. श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांचे विरोधात अकोला महानगरपालिकेच्या विशेष सर्वसाधारण सभा दिनांक २५.५.२००७ रोजी पारित झालेला ठराव क्रमांक १ (सहपत्र-१३) आणि या ठरावाला दैनिक देशोन्नती (सहपत्र-१४) मधून झालेल्या प्रसिध्दीने श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांची बदनामी झालेली नसतांना मा.राज्य माहिती आयोगाच्या निवाडयाच्या प्रसिध्दीमुळे बदनामी कशी होते याचे आकलन होत नाही. ठरावाची आणि वर्तमानपत्रात प्रकाशित वृत्ताची प्रत सोबत जोडली आहे. ५) परिच्छेद ५ मधून श्री.गांधी यांनी त्यांच्या अर्जामध्ये "अकोला महानगरपालिका आयुक्त श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांचे दिनांक २७.६.२००६ रोजीचे कार्यालयीन उपस्थिती आणि कार्यालयीन कामकाज निमित्त अकोला महानगरपालिकेच्या भौगोलिक हद्दीबाहेरील दौरा कार्यक्रमासंबंधी असल्यास, ठेवण्यांत आलेल्या नोंदी आणि दिनांक २७.६.२००६ रोजीचे मा.आयुक्तांचे कार्यालयीन कार्यक्रमाची माहिती देण्यांत यावी" अशी विनंती केलेली होती हे म्हणणे खरे आहे. सदरची माहिती व्यक्तिगत व खाजगी स्वरूपाची असल्याने देता येणार नाही असे आदेशीत केलेले होते. हे देखील खरे आहे. तथापि, त्यांनी सदरची माहिती पुन्हा मागितल्यानंतर सुध्दा तश्याच प्रकारचे उत्तर त्यांना देण्यात आले होते हे म्हणणे चुकीचे आहे. वास्तविक त्यानंतर अपीलकाराने अधिनियमाचे कलम १९(१) अन्वये प्रथम अपील अधिकाऱ्याकडे अपील दाखल करून माहिती अधिकाऱ्यांच्या आदेशाला आव्हान दिलेले होते आणि सदर अपीलच्या निर्णयात माहिती अधिकाऱ्यांचा पूर्वीचा निर्णय कायम ठेवण्याचे आदेश पारित करण्यात आले होते. सदर आदेशात स्पष्टपणे असे नमूद करण्यात आलेले आहे की, "मा.आयुक्तांचे आदेशांचे अनुषंगाने माहिती अधिकाऱ्यांनी माहिती फेटाळली असल्याचे स्पष्ट होते. अपील अर्जाच्या

कार्यालयीन टिपणीवर मा.आयुक्त यांनी पूर्वीचीच भूमिका कायम ठेवावे असे आदेशीत केलेले असल्यामुळे माहिती अधिकाऱ्यांचा दिनांक ८.९.२००६ रोजीचा आदेश कायम ठेवून अपीलकाराचे अपील खारीज करण्यांत येत आहे." यावरून श्री. रोकडे यांचे माहिती आकसाने नाकारलेली नाही हे स्पष्टीकरण खोटे ठरते. अपीलकाराने आपल्या लेखी निवेदनातून माहिती उपलब्ध करून देण्यासंबंधी शासकीय पध्दतीचा स्पष्ट उल्लेख केलेला आहे. अपीलकाराचा हा युक्तिवाद अमान्य करण्याचे कोणतेही कारण श्री.रोकडे यांनी दिलेले नाही त्यामुळे "सदरची माहिती पुन्हा मागितल्यानंतर सुध्दा तशाच प्रकारचे उत्तर त्यांना देण्यात आले होते. सदरची माहिती देण्याबाबतची त्यांची विनंती तात्काळ नाकारण्यात आलेली आहे. त्यामध्ये कोणतीही दिरंगाई नाही. तसेच सदरच्या माहितीची विनंती कोणत्याही दुष्ट हेतूने किंवा जाणुनबुजून आकसाने नाकारलेली नाही. माझा चांगल्या हेतूने (Good faith) असा समज होता की सदरची माहिती खाजगी व वैयक्तिक स्वरूपाची असल्यामुळे देण्यात येऊ नये व सदरचा निर्णय मी सद्हेतूने घेतला होता. सदरची माहिती नाकारण्यामध्ये कोणताही वाईट हेतू नव्हता". असे कारण मान्य करता येणार नाही व माझ्या माहितीप्रमाणे सदरची माहिती श्री.गांधी यांना नंतर उपलब्ध करून देण्यात आलेली होती ही माहिती देखील चुकीची व वस्तुस्थितीला धरून नाही. मा.राज्य माहिती आयुक्तांनी दिनांक १५.४.२००८ रोजीच्या आदेशातून पारित केल्यानुसार अपीलकाराने दिनांक १२.५.२००८ प्रथम अपील अधिकाऱ्यांकडे अर्ज (सहपत्र-१६) करून बिनचुक माहितीची विनंती केली होती. त्यावरून दिनांक २.६.२००८ रोजी प्रथम अपील अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट माहिती संबंधितास उपलब्ध करून देण्याचे आदेश (सहपत्र-१७) पारित केलेत. सदरच्या आदेशात नमूद असूनही स्विय सहाय्यकांनी सदरची माहिती दिनांक २.६.२००८ च्या पत्राने उपायुक्त (प्र.) यांना सादर केली आणि उपायुक्त (प्र.) यांनी दिनांक १२.६.२००८ रोजीच्या पत्रासमवेत (सहपत्र-१८) अपीलकाराला उपलब्ध करून दिली त्याप्रमाणे, "श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांच्या दिनांक २७.६.२००६ अकोला येथे उपस्थित असून अभिलेख्याच्या तपासणीनुसार दिनांक २७.६.२००६ रोजी कोणत्याही शासकीय दौऱ्यावर नव्हते." असे स्पष्ट झाले. त्याचप्रमाणे श्री.रोकडे, आयुक्त, महानगरपालिका, अकोला यांच्या कार्यालयीन वाहनाच्या लागबुकच्या दिनांक २७.६.२००६ रोजीच्या नोंदीवरून (सहपत्र-१९) त्यांचे वाहनाचा लोकल रन दौरा ०५०१३ ते ०५०५२ अर्थात एकूण ३९ कि.मी. असल्याचे स्पष्ट झाले. परंतु अपीलकाराने मा.जिल्हा न्यायालय, अकोला यांचे न्यायालयात दाखल केलेल्या RCA ८७/२००६

या प्रकरणात स्थगिती अर्जाचे उत्तर श्री. रोकडे यांचे स्वाक्षरीने दाखल करण्यात आलेले आहे. सदर जबाबाचे प्रतिज्ञापत्र अकोला येथून ३० कि.मी. अंतरावरील पातूर तालुक्याच्या ठिकाणी असलेल्या नोदरी समक्ष दिनांक २७.६.२००६ रोजी सत्यापीत केलेले असल्यामुळे स्विय सहाय्यकांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ अंतर्गत दिनांक २.६.२००८ रोजीच्या पत्रातून दिलेली माहिती आणि दिनांक २७.६.२००६ रोजीचे शपथपत्रातील सत्यापनात उल्लेखील माहितीमध्ये विसंगती आढळून येत आहे आणि ही विसंगती दडवून ठेवण्याचे अप्रामाणिक हेतुनेच श्री. रोकडे यांनी त्यांच्या दिनांक २७.६.२००६ रोजीच्या कार्यालयीन कामकाजाची माहिती उपलब्ध करून देण्यास नकार दिल्याचे स्पष्ट होते. ६) प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कामकाजामध्ये अधिकाधिक पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्व निर्माण करण्याचे दृष्टीने, सार्वजनिक प्राधिकरणांच्या नियंत्रणा खालील माहिती नागरिकांना मिळवता यावी म्हणून, नागरिकांच्या माहिती मिळण्याच्या अधिकाराची व्यवहार्य शासन पध्दत आखून देण्याकरिता, केंद्रीय माहिती आयोग आणि राज्य माहिती आयोग घटीत करण्याकरिता आणि तत्संबंधित किंवा तदनुषंगित बाबीकरिता तरतूद करण्यासाठी हा अधिनियम प्रस्थापित करण्यात आलेला असल्याचे सकृतदर्शनीच स्पष्ट होते. भारतीय संविधानाद्वारे लोकशाही गणराज्याची स्थापना करण्यात आलेली आहे, लोकशाहीमध्ये माहितगार नागरिक समूह आणि माहितीची पारदर्शकता या बाबी तिच्या कार्यशीलतेच्या दृष्टिने, तसेच भ्रष्टाचाराला आळा घालण्याच्या व राज्य शासने व त्यांच्या यंत्रणा यांना प्रजेला जाब देण्यास उत्तरदायी ठरविण्याच्या दृष्टिने अत्यावश्यक आहेत. प्रत्यक्ष व्यवहारात माहितीच्या प्रकटनामुळे काही अडचणी निर्माण होऊन शासकीय कामकाजात बाधा येण्याची देखील शक्यता आहे. तथापि लोकशाहीच्या आदर्शाची परमोच्चता कायम राखतांना, या परस्पर विरोधी हितसंबंधाचा मेळ घालणे आहे. सबब आता, माहिती मिळविण्याची इच्छा असणाऱ्या नागरिकांना विवक्षित माहिती पुरविण्याकरिता तरतूद करणे इष्ट आहे या प्रस्तावनेसहच माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ प्रस्थापीत झालेला आहे या बाबीकडे सोयीस्करपणे दुर्लक्ष करून परिच्छेद क्रमांक ६ मधून माझे विरुद्ध द्वेष आणि आकसापोटी श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांनी अपमानास्पद आणि असांसदीय भाषेत आरोपांची सरबत्ती केलेली आहे ते सर्व आरोप फेटाळण्यात येत आहेत. भारताच्या राज्यघटने अंतर्गत विधीवत प्रस्थापीत कायदा आणि नियमांच्या अंमलबजावणीचे दृष्टिने सनदशीर मार्गाने केलेल्या माझ्या पाठपुराव्यामुळे संतप्त होऊन माझे विरुद्ध व्यक्तिगत स्वरूपाचे अपमानास्पद

अभिप्रायांची नोंद मी उपस्थित केलेल्या प्रकरणाच्या संबंधित दस्तावेजावर लिखित स्वरूपात केलेल्या आहेत याची खालील उदाहरणे साक्ष देतात :- अ) नगर विकास विभागाचे दिनांक २१.८.२००६ रोजीचे पत्र (सहपत्र-२०) अकोला महानगरपालिकेचे तत्कालीन आयुक्त, श्री.चंद्रशेखर रोकडे यांचे दिनांक १८.९.२००६ रोजीचे पत्र (सहपत्र-२१) याचे अवलोकन करता त्यांचा माझेप्रती असलेला संताप स्पष्ट होतो. ब) अकोला महानगरपालिकेचे सेवानिवृत्त अधिदर्शक श्री.प्रकाश पोळ यांचा वादग्रस्त ऐच्छिक सेवानिवृत्ती प्रकरणाच्या कार्यालयीन टिपणीवर (सहपत्र-२२) देखील श्री.रोकडे यांनी माझे संदर्भात द्वेषपूर्ण भाषेत आपले अभिप्राय व आदेश नोंदविलेले आहेत. क) मा.लोकआयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे अपील क्रमांक १०६५/२००५ (लोआ/टे-१) मध्ये दिनांक १२.१.२००६ रोजी पारित आदेशाच्या अंमलबजावणी संदर्भात दिनांक १०.५.२००६ रोजीच्या माझे अर्जावर (सहपत्र-२३) श्री.गांधी एसटीडी/पीसीओ प्रकरण सुध्दा टी.पी.करुन आणावे असे आदेश नोंदवून आपला द्वेषपूर्ण पूर्वग्रहदूषितपणा प्रदर्शित केलेला आहे. ७) राज्य माहिती आयोग, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांचे कडून प्राप्त किरकोळ अर्ज क्रमांक ८/२००८ ची सुनावणी नोटीस व सोबतचे श्री.रोकडे यांचे स्पष्टीकरण याबाबत अपीलकार निवेदन करतो की, श्री.रोकडे यांना मा.राज्य माहिती आयोगाचे दिनांक १५.४.२००८ रोजीच्या आदेशाचे अनुषंगाने दंड का ठोठावण्यात येऊ नये या संबंधीचे स्पष्टीकरण मागितलेले आहे व ते श्री. रोकडे यांनी दिनांक २३.५.२००८ रोजीचे पत्राने सादर केलेले आहे. सदर पत्र हे किरकोळ अर्ज होऊ शकत नाही कारण त्यात किरकोळ अर्जाकरिता आवश्यक अटीची पूर्तता होत नाही. म्हणून या प्रकरणासंबंधी निर्णय देतांना अपीलकाराचे उत्तर व सोबत जोडलेली सहपत्रे विचारात घेऊन निर्णय देण्यात यावे अशी विनम्र विनंती करण्यात येत आहे.

४. अपीलाच्या सुनावणीच्या वेळेस अर्जदार श्री.चंद्रशेखर रोकडे हे हजर नव्हते व त्यांचे म्हणणे आयोगासमोर आलेले नव्हते. अर्जदार व गैरअर्जदार यांच्या खुलाश्याचे अवलोकन केल्यावरून असे दिसून येते की, अपीलकर्ता हे माहिती अधिकारामध्ये अनेक अर्ज महानगरपालिका, अकोला यांचेकडे करीत असतात. अर्थातच माहितीचा अर्ज करणे हा अधिनियमाचे तरतुदीप्रमाणे असल्यामुळे त्याकरिता कोणत्याही प्रकारची हरकत घेता येत नाही. परंतु एकाच प्राधिकरणाकडे अनेक प्रकारचे माहितीचे अर्ज केल्यानंतर

आयोगास त्या अर्ज करण्याचा मागील हेतु हा जाणून घेणे आवश्यक असते. कारण माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदी ह्या सार्वजनिक व्यापक हिताच्या दृष्टिने वापरण्यात येतो असा त्यामागील हेतु आहे. कोणत्याही प्रकारे वैयक्तिक हिताच्याकरिता अनेक अर्ज वारंवार करून एखाद्या सार्वजनिक प्राधिकरणास वेठीस धरणे हे अपेक्षित नाही व त्याची वरील दोनही खुलाश्यामध्ये वस्तुस्थिती आयोगा पुढे आलेली आहे. अर्जदाराचे प्रामुख्याने म्हणणे असे आहे की, रस्ता रुंदीकरण जे व्यापारीसंकूल तोडण्याकरिता त्यांनी नोटीस दिलेली होती त्यामध्ये श्री.शरद गांधी यांचेपण दुकान होते व त्यांना नोटीस दिल्यामुळे त्यांनी अशा प्रकारचा अर्ज करण्यास सुरुवात केली व त्यापैकीच अशा प्रकारचा हा अर्ज आहे त्यामुळे मागितलेल्या माहितीचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, तत्कालीन आयुक्त यांच्या दिनांक २७.६.२००६ च्या कार्यालयीन उपस्थिती व कार्यालयीन कामकाजाचे निमित्त अकोला महानगरपालिकाकडे भौगोलिक हद्दी बाहेरील दौरा कार्यक्रम संबंधी असल्यामुळे ठेवण्यात आलेल्या नोंदी व दिनांक २७.६.२००६ रोजीचे मा.आयुक्तांचे कार्यालयीन कामाची माहिती देण्यात यावी अशी माहिती मागितलेली आहे. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम २(च) प्रमाणे "माहिती" या संज्ञेची व्याख्या केलेली आहे. या व्याख्येमध्ये माहिती याचा अर्थ सार्वजनिक प्राधिकरणात कोणत्याही स्वरूपातील कोणतेही साहित्य असा असून त्यामध्ये अभिलेख, दस्तऐवज, ई-मेल, इ-पत्रे, अभिप्राय, सूचना, प्रसिध्दीपत्रके, परिपत्रके, आदेश, रोजवहया, संविदा, अहवाल, कागदपत्रे, नमुने, प्रतिमाने (मॉडेल), कोणत्याही इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपातील आधार सामग्री यांचा समावेश होतो. यावरून तत्कालीन आयुक्तांच्या महानगरपालिकाच्या भौगोलिक हद्दी बाहेरील दौरा कार्यक्रम संबंधी नोंद ठेवली असल्यास ती माहिती होऊ शकते. परंतु अधिकारी जर कार्यालयात उपस्थित असेल किंवा महानगरपालिका क्षेत्रात पाहणीस गेले असतील तर बऱ्याच वेळेस अशा नोंदी ठेवल्या जातातच असे नाही व त्यामुळे कदाचित सदरची माहिती व्यक्तिगत व खाजगी स्वरूपाची असल्यास देता येणार नाही असे तत्कालीन आयुक्तांनी शेर दिलेला असेल व त्यामागची पाश्वभूमी सुध्दा कारणीभूत असेल व त्याकरिता सुध्दा अर्जदाराने सुध्दा तोंडी युक्तिवाद केलेला आहे. तसेच पातुर येथील नोटरीसमोर प्रत्यक्ष जाऊन ऑफिडेव्हीट जर केलेले असेल तर ते कार्यालयीन कामकाज होते व ती माहिती लपवून ठेवण्याचे काहीच कारण नाही. त्यामुळे अपीलकर्ता गैरअर्जदार यांचे म्हणणे त्याबाबत संयुक्तिक वाटत नाही. अर्जदाराचे म्हणणे असे आहे की, त्यांना सद्भावनेने

तसा शेरा दिलेला आहे. असे असले तरी माहितीच्या अधिकारामध्ये माहिती ही उपलब्ध करुन देण्याची आवश्यकता असते व त्यामुळे सद्भावनेने जर हा शेरा दिलेला असेल तर माहिती उपलब्ध करुन देता येणार नाही हे योग्य नव्हते. परंतु माहितीचे स्वरुप पाहता व अपीलकर्ता यांच्या त्या मागील हेतु पाहता अर्जदार यांनी अधिनियमाचे कलम २० प्रमाणे आयुक्तांची खात्री करुन घ्यावयाची असल्यास माहिती देण्याचे जाणुनबुजून टाळाटाळ केली आहे काय याचाही विचार करावा लागतो व गैरअर्जदारांनी अर्जदाराच्या दिनांक २७.६.२००६ च्या नोंदीबद्दल जी माहिती नंतर उपलब्ध करुन दिली आहे व आयोगाचे निदर्शनास आणलेली आहे त्यावरुन तत्कालीन आयुक्त हे कोणत्याही शासकीय दौऱ्यावर नव्हते व अकोला दौरा नमुद आहे व मुख्यालयी हजर होते. असेच अपीलकर्ता गैरअर्जदारास कळविलेले आहे. तसेच कार्यालयाचे कामकाजानिमित्त अकोला महानगरपालिकेच्या अकोला शहरास पाणी पुरवठा करणे कापशी तलाव आणि महान धरणाची पाहणी करण्याकरिता येत आहे आयुक्त श्री.चंद्रशेखर रोकडे हे नेहमीच जात होते. त्यांनी महान धरण किंवा कापशी तलाव येथे जाण्याबाबत आयुक्तांचे कार्यालयात कधीच सांगितले नाही त्यामुळे ते अकोला महानगरपालिका भौगोलिक हद्दी बाहेरील दौरा केला असल्यास त्याची कल्पना या कार्यालयास माहिती नाही असा खुलासा दिनांक ३.४.२००८ रोजी श्री.जी.व्ही.देशपांडे, आयुक्तांचे स्वीय सहाय्यक यांनी उपायुक्त (प्र.) अकोला महानगरपालिका यांचेकडे केलेला दिसतो व त्यावरुन सुध्दा तत्कालीन आयुक्तांचा भौगोलिक हद्दी बाहेरील दौऱ्यांचे संदर्भामध्ये माहिती उपलब्ध करुन देण्याचे संदर्भात त्यांनी जो शेरा दिलेला आहे त्याबाबत तो सद्भावनेने दिलेला आहे असे म्हणावयास हरकत नाही व त्यामुळे त्यांनी त्याबाबत जाणुनबुजून माहिती घ्यावयाची नाही असा ही निष्कर्ष काढता येत नाही. कारण गैरअर्जदार यांनी दाखल केलेल्या माहितीमधून सदरची माहिती लपवून ठेवण्याचे करिता अशी कोणतेही कारण त्यात समोर येत नाही. मात्र अर्जदार यांनी माहिती देऊ नये असे म्हटल्यामुळे त्यांना माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ प्रमाणे माहिती उपलब्ध करुन देणे हा प्रमुख उद्देश आहे हे लक्षात घेऊन ताकीद देणे संयुक्तिक राहिल व त्याकरिता अर्जदाराचा अर्ज हा अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अर्जदाराचा अर्ज हा अंशतः मंजूर करण्यात येत असून अर्जदार यांनी माहिती देऊ नका या शेऱ्याबद्दल ताकीद देण्यात येत आहे.

२) अर्जदार व गैरअर्जदार यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १६.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६३३/२००७.

श्री. किसन शेनफड ठोंबरे,
आनंद नगर, चिखली रोड,
ता.जि. बुलढाणा.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. अ.वा.खरात,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था,
सहकार संकुल, बोथा रोड,
बुलढाणा.

श्री. जी.पी.साबळे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था,
सहकार संकुल, बोथा रोड,
बुलढाणा.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १६.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २९.३.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १६.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २३.११.२००६ रोजी शासकीय अधिकारी तथा सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था, बुलढाणा यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. पोलीस खाते कर्मचारी सहकारी पत संस्था मर्यादित बुलढाणा र.नं.१२०३ बुलढाणाचे प्रमाणित प्रती मिळणेबाबत. माहितीचा कालावधी दिनांक १.१.२००० ते दिनांक २०.११.२००६ कृपया खालील दर्शविलेल्या माहिती प्रमाणे दस्तऐवजाच्या प्रमाणित प्रति

... २

मिळणेबाबत. १) संस्था अवसायनात गेल्याचा अंतरीम व अंतिम आदेश. २) संस्था अवसायनात जाण्यापूर्वी झालेल्या अंतिम शासकीय अंकेक्षण यादी. ३) संस्था अवसायनात गेल्यापासून आज तारखेपर्यंत नेमण्यात आलेल्या व कार्यरत असलेल्या अवसायकांचे आदेश व मंजूर करण्यात आलेला मेहनताना बाबतचे आदेश. ४) दिनांक १.४.२००४ ते दिनांक ३१.३.२००५, दिनांक १.४.२००५ ते दिनांक ३१.३.२००६, दिनांक १.४.२००६ ते दिनांक २०.११.२००६ जमा खर्चाच्या प्रती. ५) सन २००४-२००५ चे व सन २००५-२००६ दिनांक २०.११.२००६ पर्यंत हया कालावधीतील अवसायक यांचे कालावधीतील कारवाई बुकांची प्रमाणित प्रत. ६) दिनांक १.१.२००० ते दिनांक २०.११.२००६ पर्यंतच्या किर्दबुकाची प्रमाणित प्रत. ७) दिनांक ३१.३.२००६ रोजी संस्थेतील सभासदांची शेअर्सची ठेवी व वर्गणीची तपशिलवार यादी. सदरची माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते व नियमाप्रमाणे शुल्क भरण्यास मी तयार आहे असे ही नमुद केलेले आहे. सदरची माहिती विहित मुदतीत उपलब्ध झाली नाही म्हणून दिनांक २०.१.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांनी प्रथम अपील जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, बुलढाणा यांच्याकडे दाखल केलेले दिसून येते. सदरचा प्रथम अपीलाचा निर्णय दिनांक २२.२.२००७ रोजी देण्यात आला असून माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था, बुलढाणा यांना असे निर्देशित करण्यात येते की, त्यांनी मुद्या क्रमांक १ ते ३ व संस्थेचे अवसायक यांनी मुद्या क्रमांक ४ व ६ आणि ७ ची माहिती अर्जदारास १५ दिवसाचे आंत पुरविण्यात यावी आणि मुद्या क्रमांक ५ बाबत अर्जदार यांनी कोणती माहिती हवी आहे याचे स्पष्टीकरणासह अर्ज अवसायकाकडे सादर करावा. अशा प्रकारचे निर्देश देण्यात येवून अपील अर्ज निकाली काढण्यात आल्याचे दिसून येते. परंतु सदरच्या निर्णयाप्रमाणे अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक २३.११.२००६ च्या अर्जाचे संदर्भामध्ये जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे असे आहे की, संस्थेचे अवसायक हे वरिष्ठ लिपिक यांचे कार्यालयात असल्यामुळे त्यांच्याकडे हा अर्ज त्यांनी दिला व प्रत प्राप्त झाल्याची नोंद त्यावर घेतली आहे असे त्यांचे म्हणणे आहे. त्यानुसार दिनांक ३०.११.२००६ रोजी अवसायक यांनी सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था, बुलढाणा यांना सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी

संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे दिनांक ८.२.२००६ च्या परिपत्रकाप्रमाणे माहिती अधिकाराचा कायदाच लागू होत नसल्यामुळे माहिती उपलब्ध करून देता येत नाही असे कळविलेले दिसून येते. सदरच्या पत्राप्रमाणे दिनांक २१.१२.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांनी सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था तथा माहिती अधिकारी अवसायक यांनी दिलेल्या पत्राचे अनुषंगाने माहिती उपलब्ध करून देता येत नाही म्हणून कळविले असे दिसते. परंतु अपीलकर्ता यांना सदरचा निर्णय मान्य नसल्यामुळे त्यांनी प्रथम अपील दाखल केले व प्रथम अपीलामध्ये वर नमुद केल्याप्रमाणे माहिती उपलब्ध करून द्यावी हयाबद्दलचे विवरण दिलेले आहे. त्याप्रमाणे माहिती अधिकारी यांचे म्हणणे असे आहे की, त्यांनी दिनांक २८.२.२००७ रोजी अर्जदारास माहिती उपलब्ध असून विहित शुल्क भरणा करून माहिती उपलब्ध करून घ्यावी असे कळविले होते. परंतु अर्जदाराने माहितीचे शुल्काचा भरणा केलेला नाही त्यावर अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, त्यांना सदरचे पत्र मिळाले नाही. अन्यथा त्यांनी शुल्क भरले असते. त्यावर पुन्हा दिनांक ५.३.२००७ रोजी संस्थेच्या अवसायकाकडून श्री.के.एस.ठोंबरे, अपीलकर्ता व त्यांचे सहकारी श्री.शेळके हे प्रत्यक्ष कार्यालयात येऊन संपूर्ण दफ्तराची पडताळणी व छाननी व अर्जदार व त्यांचे सहकारी यांनी केली असल्यामुळे तसेच अर्जदाराने मागितलेली माहिती त्यांच्या मागणी प्रमाणे पडताळणीसाठी माहिती उपलब्ध करून दिली व माहिती बाबत त्यांचे समाधान झालेबाबत लेखी अहवालाद्वारे त्यांना कळविले असा खुलासा केलेला आहे. व सोबत दिनांक ५.३.२००७ चे पत्र दाखल केलेले आहे. परंतु अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की ते स्वतः किंवा शेळके हे अवसायक कार्यालयात गेले नव्हते व त्यांना कोणत्याही प्रकारची कागदपत्राची तपासणी केली नाही. या सर्व प्रकरणामध्ये अवसायक यांनी जो पत्र व्यवहार केला असता तो संशयास्पद वाटतो. परंतु संपूर्ण पत्र व्यवहार हा क्रमशः उपलब्ध असल्यामुळे त्याबाबत कोणत्याही प्रकारचा निश्चित निर्णय घेता येत नाही. तरी सुध्दा जनमाहिती अधिकारी यांच्या म्हणण्याप्रमाणे अवसायक यांच्याकडेच सर्व कागदपत्रे असल्यामुळे व अवसायकाच्या शिवाय कागदपत्रे उपलब्ध करून देता येत नसल्यामुळे माहिती उपलब्ध करून देता आली नाही. आजही त्यांचे म्हणणे असे आहे की, माहिती त्यांचे जवळ उपलब्ध आहे व ते देण्यास तयार आहेत. मात्र माहिती जरी आज देण्यास तयार असले तरी माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदी प्रमाणे ती ३० दिवसात उपलब्ध करून देणे हे बंधनकारक आहे व त्यात जनमाहिती अधिकारी किंवा अवसायक हेच जबाबदार दिसून येतात. त्यातही महाराष्ट्र सहकारी संस्था

अधिनियम, १९६० कलम १०२, १०३, १०५ नुसार संस्थेचे अवसायक सर्व कागदपत्रे व इतर दस्तऐवज त्यांची अभिलेखे ही अवसायकाची जबाबदारी आहे असे असल्यास अवसायक यांनाच जबाबदार धरावे लागते व त्यांनी अधिनियमाचे कलम ५(५) प्रमाणे माहिती अधिकारी समजून त्यांचे विरुद्ध कलम २० प्रमाणे शास्ती लादणे क्रमप्राप्त ठरते. परंतु सदरचे अवसायक श्री. सी.एन.केने हे सेवानिवृत्त झाले असे जनमाहिती अधिकारी व प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचे म्हणणे आहे व त्याबद्दल त्यांचे ऐकून घेता येत नाही. परंतु त्याबाबतची जबाबदारी ही जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांनी निश्चित करून त्यांचे विरुद्ध शास्तीची अंमलबजावणी करता येईल. अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध झाली नाही तसेच अवसायक यांना अधिनियमाचे कलम ५(५) प्रमाणे जनमाहिती अधिकारी समजून त्यांचे विरुद्ध शास्ती लादण्याची शिफारस करण्यात येत आहे. त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यात येत असून हा निर्णय मिळाल्यापासून ३ दिवसाचे आंत रजिस्टर पोष्टाने त्यांनी मागितलेली माहिती ही विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२) अपीलकर्ता यांच्या अर्जाचे अनुषंगाने विहित मुदतीत माहिती ही अवसायकाने उपलब्ध करून दिलेली नसल्यामुळे अवसायक यांना जनमाहिती अधिकारी समजून त्यांचे विरुद्ध अधिनियमाचे कलम २०(१) प्रमाणे रुपये ५०००/- ची शास्ती लादण्यात येत असून सदरच्या शास्तीची वसुली जिल्हा निबंधक सहकारी संस्था, बुलढाणा यांनी वसूल करावी व तसे अपीलकर्ता यांना कळवावे.

३) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १६.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/३०२-३०५/१६.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६३५/२००७.**

श्री. साहेबराव सखाराम गायकवाड,
मु. पो. ता. चिखली, वार्ड नं. १७,
गजानन नगर, जिल्हा बुलढाणा.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
जिल्हा पोलीस अधिक्षक,
बुलढाणा.

श्री. संतोष वानखेडे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
उपविभागीय पोलीस अधिकारी,
देऊळगांव राजा,
बुलढाणा.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १६.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ४.३.२००७ रोजी (प्राप्त दिनांक १२.४.२००७) राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १६.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता विना अनुमतीने गैरहजर आहे. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी कागदपत्रे दाखल केलेली आहेत. उत्तरवादी हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ८.१.२००७ रोजी उपविभागीय पोलीस अधिकारी, देऊळगांव राजा यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. १) सौ.सरिता अंकुश वायाळ, रा. बायगांव (बु.) यांना मारहाण केल्याबाबत प्रकरण दिनांक १८.९, २३.९, २९.९ जा.क्र. क्यू पत्रावर केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल अंदेरा पोलीस स्टेशन. २) श्री.अंकुश वायाळ, रा.बायगांव(बु.) यांनी अर्वाच्य भाषेत शिवीगाळ करून

... २

जीव मारण्याची धमकी दिल्याबाबत दिनांक २३.११.२००६ रोजी दिलेली कै. अंदेरा पो.स्टे. ३) पोलीस स्टेशन अंदेरा येथे १) अं.शे.वायाळ, २) स.शे.वायाळ, शिक्षक, पंचायत समिती देऊळगांव राजा यांनी शासनाची फसवणूक करून बेकायदेशीरपणे मिळविलेल्या घरभाडे भत्त्याबाबत चौकशी करून खोटया माहिती आधारे शासनास फसवणूक चौकशी करून फौजदारी गुन्हा दाखल करणेबाबत केलेली तक्रार दिनांक १.१२.२००७. ४) सौ.सरिता वायाळ, बायगांव (बु.) यांनी मारहान केल्याबाबतची तक्रार. ५) सौ.सरिता अंकुश वायाळ, वायगांव (बु.) यांनी कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण नियम, २००६ प्रमाणे केलेली तक्रार दिनांक ३०.१२.२००६. वरील प्रमाणे १ ते ५ प्रकरणावर केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल प्रत मिळणेबाबत. सदरची माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक १.२.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसून येते. सदरची माहिती अपीलकर्ता यांना दिनांक २४.२.२००७ रोजी मिळालेली दिसून येते. त्यावर पुन्हा अपीलकर्ता यांनी उपविभागीय पोलीस अधिकारी यांच्याकडे दिनांक २६.२.२००७ रोजी अर्ज केलेला दिसून येतो व त्यानंतर दिनांक २०.२.२००७ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपीलाचा निर्णय दिनांक ११.३.२००७ रोजी देण्यात आलेला दिसून येतो. परंतु सदर प्रथम अपीलाचा निर्णय एकतर्फी दिलेला असल्याने दिलेली माहिती चुकीची व दिशाभूल करणारी असल्याने राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे असे अपीलकर्ता यांचे म्हणणे आहे.

३. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ८.१.२००७ च्या अर्जाचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, दिनांक ३१.१.२००७ रोजी पोलीस स्टेशन अधिकारी, अंदेरा यांनी पाठविलेला चौकशी अहवाल योग्य दिसून येतो व सदरच्या अहवालाची प्रत ही अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करून दिलेली असल्यामुळे अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे असे दिसून येते. जनमाहिती अधिकारी यांना विचारले असता पाठविलेल्या पत्रावर गुन्हा नोंदविला जात नाही काय त्यांनी असे सांगितले की, सही एफ.आय.आर.वर घ्यावी लागते व त्याशिवाय गुन्हा नोंद होत नाही. त्यातही भा.दं.वि.प्रमाणे अपीलकर्ता यांची मुलगी ही फिर्यादी होऊ शकते व त्यामुळे ती स्वतः आल्या शिवाय त्याची नोंद होऊ शकत नाही त्यानंतर पोलीस कार्यालयात

त्यांना फोन करुन ३-४ वेळा बोलावण्यात आले होते तरी ते आले नाही. एक वेळ आल्यानंतर त्यांना विधी अधिकारी यांना समजावून सांगितल्यामुळे व त्यानंतर त्यांनी पोलीस स्टेशन मध्ये जाऊन गुन्हा नोंदविला असे जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे आहे व त्यानंतर एफ.आय.आर. सादर केल्यानंतर गुन्हा नोंदवून माहिती मागण्यास सुरुवात केली आहे. अपीलकर्ता यांच्या सदरच्या एफ.आय.आर. प्रमाणे अपीलकर्ता यांच्या जावयाविरुद्ध गुन्हा दाखल झाला असून सुध्दा त्यांनी त्यांच्या इतर ५ नातेवाईकांचे संदर्भात गुन्हा नोंदविला व त्याबाबत त्यांची माहिती मागवित असतात. मात्र प्रत्यक्ष माहिती अधिकारी किंवा प्रथम अपीलिय अधिकारी यांच्याकडे येत नाहीत. यावरुन असे दिसून येते की, अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करुन दिलेली असल्यामुळे व माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ मध्ये कोणत्याही प्रकारे गुन्हा नोंदविण्याचे संदर्भामध्ये किंवा कोणत्याही प्रकरणामध्ये अंतिम कारवाई करण्याचे आदेश देण्याच्या संदर्भामध्ये राज्य माहिती आयोगास अधिकार नसल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झालेली असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १६.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६३८/२००७.**

श्री. भास्कर जगन्नाथ ठाकरे,
रा.विश्रामगृह बाळापूर,
पो. ता. बाळापूर, जि. अकोला.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
गट विकास अधिकारी,
पंचायत समिती, बाळापूर,
जिल्हा अकोला.

श्री. के. एस. नावकर,
जनमाहिती अधिकारी तथा
सचिव, गट ग्रामपंचायत, कळंबी महागांव,
ता. बाळापूर, जि. अकोला.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १७.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १२.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १७.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचे तर्फे श्री.एस.पी.सोनकुसरे हजर असून माहिती अधिकारी हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १४.८.२००६ रोजी कळंबा खुर्द येथील सर्वेनुसार नमुना ८ रजिस्टर मधील अ.क्र. ८७ मधील पूर्व पश्चिम ६१ फुट, उत्तर दक्षिण ३८ फुट नमुना ८ नक्कल मिळावी. सदरची माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते. परंतु अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, सदरचे पत्र टपालद्वारे ए.डी.रजिस्टर केले ते सुध्दा मला माझ्या पत्त्यावर परत आलेले असल्यामुळे त्यांचा माहितीचा अर्ज हा घेतल्या गेला नाही. सदरहु नावाची अधिकारी मुदती आत मिळाली/भेटली नाही. सबब पाठविणारास परत

... २

आलेले आहे. त्यानंतर अपीलकर्ता यांनी पुन्हा दिनांक १७.८.२००६ रोजी स्वतः नावाने नमुना नं. ८ ची नक्कल मिळण्याकरिता अर्ज केला होता असे जनमाहिती अधिकारी तथा सचिव यांनी सांगितले व त्या अर्जाप्रमाणे दिनांक २८.९.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांना उत्तर देण्यात आलेले दिसून येते. परंतु अपीलकर्ता यांनी दिनांक २५.९.२००६ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले होते. प्रथम अपीलाचा निर्णय हा दिनांक २.११.२००६ रोजी देण्यात आला असून माहिती उपलब्ध करून देण्याचा प्रयत्न केला असता अपीलकर्ता यांनी माहिती घेतली नाही. दिनांक २८.९.२००६ ची माहिती अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करून दिलेली असून सुध्दा त्यांनी आयोगापुढे त्याबद्दल त्यांनी सांगितले नाही व आयोगापुढे खुलासा दाखल करतांना सुध्दा त्याबाबतचा उल्लेख केलेला नाही. मात्र अपीलकर्ता यांनी दिनांक २४.४.२००६ रोजी सचिव, गट ग्राम पंचायत यांनी त्या संदर्भात दिलेल्या उत्तराची नक्कल सादर केली. तसेच दिनांक २.८.२००६ रोजी सचिव, गट ग्रामपंचायत यांनी माहितीचा अधिकारात असलेल्या अर्जाचे संदर्भात दिलेले उत्तर दाखल केलेले आहे. सदरच्या प्रकरणामध्ये अपीलकर्ता यांना नमुना ८ ची संबंधिताने मागणी केली परंतु आवश्यक ते बंधपत्र सादर न केल्याने नमुना ८ देता आला नाही. दिनांक ७.३.२००८ ला बंधपत्र प्राप्त झाल्यावर त्या आधारे नोंद घेऊन सुधारित नमुना ८ संबंधितास दिनांक ३.४.२००८ ला देण्यात आला आहे. दिनांक १४.८.२००६ अन्वये मागितलेली माहिती संबंधितास देण्यात आली असल्याने संबंधितास शास्ती लादण्यात येऊ नये ही विनंती असा खुलासा केलेला आहे व यावरून अपीलकर्ता यांना जी माहिती अपेक्षित होती ती माहिती ही त्यांनीच बंधपत्र सादर न केल्यामुळे निर्णय हा विलंबाने झाल्यामुळे त्यांना माहिती ही उपलब्ध करण्यात आली नव्हती असे दिसून येते व ती वस्तुस्थिती दिनांक १४.८.२००६ व दिनांक १७.८.२००६ रोजीची होती ती त्यांना दिनांक २८.९.२००६ रोजी कळविण्यात आले होते याचा अर्थ अपीलकर्ता यांना माहिती ही विहित मुदतीत उपलब्ध करून देण्यात आली होती व त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

... ३ ...

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना दिनांक १७.८.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली होती परंतु दिनांक १४.८.२००६ चा अर्ज हा परत आलेला दाखवून माहिती उपलब्ध झाली नाही असे आयोगाची दिशाभूल करण्याचा प्रयत्न केल्यामुळे व दिनांक १७.८.२००६ च्या अर्ज केला तो आयोगाचे निदर्शनास न आणल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १७.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६३७/२००७.**

श्री. हरीष त्र्यंबक तायडे,
द्वारा- के.एन.कोलते, वार्ड नं.२२,
महाविरनगर,
बुलढाणा- ४४३ ००१.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद, बुलढाणा.

जनमाहिती अधिकारी तथा
उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद, बुलढाणा.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १७.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ३.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १७.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी गैरहजर असून माहिती अधिकारी यांच्या तर्फे श्री.एस.आर.राणे हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ७.९.२००६ रोजी सदस्य सचिव, जिल्हा निवड समिती तथा उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, (सा.प्र.), जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. १) वरिष्ठ सहाय्यक या पदाच्या निवडीबाबत. २) दिनांक ४ जून २००६ रोजी झालेल्या लेखी परीक्षा व दिनांक ४ जून २००६ रोजी झालेली तोंडी परीक्षा. ३) (१) खुल्या/अ.जा. प्रवर्गातून निवड करण्यात आलेल्या अर्जदारांच्या संदर्भात खालील मुद्यांवरील माहिती व प्रती पुरविण्याबाबत.

अ. क्र.	परीक्षार्थ्यांचे नांव	लेखी (एकूण गुणासह) परीक्षेत मिळालेले गुण	तोंडी परीक्षेत मिळालेले गुण	संगणक परीक्षा पास असल्यामुळे मिळालेले गुण	अंशकालीन असल्यामुळे मिळालेले गुण	इतर मुद्द्यांवर गुण दिले असल्यास त्याचा तपशील	अनुभव असल्यास त्याचा तपशील
---------	-----------------------	--	-----------------------------	---	----------------------------------	---	----------------------------

३) (२) वरील निवड झालेल्या परीक्षार्थ्यांच्या लेखी परिक्षेतील उत्तर पत्रिकांच्या छायांप्रती. ३) (३) वरिष्ठ सहाय्यक या पदाच्या भरतीबाबत शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनाबाबत सर्व शासन निर्णयाच्या व परिपत्रकाच्या छायाप्रती. ३) (४) कार्यालयीन टिपणीची छायाप्रत. सदरची माहिती ही व्यक्तिशः घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक २५.९.२००६ रोजी "आपण निवड झालेल्या परीक्षार्थ्यांच्या लेखी परिक्षेतील उत्तर पत्रिकांच्या छायांकित प्रतिची मागणी केलेली आहे. याबाबत उपसचिव, महाराष्ट्र शासन, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक एपिटी/२००६/प्र.क्र. २७०/आस्था-८, दिनांक २२ जून २००६ नुसार जिल्हा परिषदेच्या वर्ग-३, वर्ग-४ मधील भरतीकरिता घेण्यात आलेल्या लेखी परीक्षांच्या उत्तर पत्रिकांच्या छायांकित प्रती, पात्र उमेदवाराची यादी प्रसिध्द केल्यावर ५ दिवसांच्या आंत संबंधित उमेदवारांनी मागणी केल्यास २००/- रुपये इतके शुल्क आकारून देण्यांत याव्यात. त्यानुसार आपणास इतर परीक्षार्थ्यांच्या लेखी परीक्षांच्या उत्तर पत्रिकांच्या छायांकित प्रति देता येणार नाही. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ मधील कलम ११(१) अन्वये त्रयस्थाची माहिती देण्याचे संदर्भात संमती घेतल्याशिवाय त्यास माहिती देण्यात येऊ नये. संबंधितास त्यांचे माहिती देण्याबाबत पत्र देण्यात आलेले आहे. त्याची मान्यता मिळताच आपणास त्याची माहिती देण्यात येईल. वरिष्ठ सहाय्यक या पदाच्या भरतीबाबतच्या शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना व शासन निर्णय याबाबतची माहिती वरिष्ठ सहाय्यक या पदासाठी दिनांक १६ मे २००६ रोजी दैनिक सकाळ या वृत्तपत्रात जाहीरात प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यामध्येच सर्व उल्लेख करण्यांत आलेला आहे असे कळविण्यात आलेले दिसून येते. सदरच्या उत्तराने अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे त्यांनी दिनांक २२.१२.२००६ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाचा निर्णय दिनांक २३.२.२००७ रोजी देण्यात आलेला असून शासन निर्णयाचे अधिन राहून अपीलार्थ्यांचे मागणी प्रमाणे त्यांची

स्वतःचे परीक्षेबाबतची माहिती देणे बाबत आदेशीत करण्यात येत आहे. तसेच इतर उमेदवारांची माहिती ही त्रयस्थ पक्षाची असल्यामुळे संबंधितांचे संमतीपात्र करून घेऊन माहिती देणेबाबत आदेशीत करण्यात येत आहे. याबाबत संबंधित खाते प्रमुखांनी आवश्यक ती कार्यवाही पूर्ण करून श्री.हरीष त्र्यंबक तायडे यांना माहिती देणेबाबत कार्यवाही करावी असा निर्णय देऊन अपील निकाली काढण्यात आलेले दिसून येते. परंतु निर्णयाचे अनुषंगाने दिनांक १३.८.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांना सदरच्या प्रश्नपत्रिका उत्तरपत्रिका व कार्यालयीन टिपणी एवढी माहिती क्वहरिंग लेटर न देता माहिती अध्यक्ष, जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांच्या तोंडी आदेशाने दिली आहे. त्यामध्ये दिनांक ७.९.२००६ रोजी केलेल्या अर्जात नमुद केल्यानुसार माहिती दिली नाही. मला मुलाखतीस पात्र उमेदवारांचे प्रश्नपत्रिका व उत्तरपत्रिका दिल्या नाही. भरतीप्रक्रिया बाबतचे शासन निर्णय व परिपत्रकांची माहिती अद्याप दिली नाही. त्याकरिता राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले.

३. अपीलकर्ता यांनी इतर परिक्षार्थींच्या उत्तरपत्रिका मागितल्याचे संदर्भामध्ये अधिनियमाचे कलम ११(१) अन्वये कार्यवाही केलेली दिसून येते. सदरच्या कार्यवाही प्रमाणे जर इतर परिक्षार्थींनी संमती दिली असेल तर अपीलकर्ता यांना त्या परिक्षार्थींच्या उत्तरपत्रिकांची छायांकित प्रती उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल. अपीलकर्ता यांना दिनांक २५.९.२००६ रोजी जे उत्तर देण्यात आलेले आहे त्यामध्ये जिल्हा परिषदेच्या वर्ग-३, वर्ग-४ च्या पदाच्या भरतीकरिता घेण्यात आलेल्या लेखी परीक्षांच्या छायांकित प्रती देण्याबाबत श्री. प्रकाश हिलेकर, उपसचिव, महाराष्ट्र शासन, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना दिनांक २३ जून, २००६ रोजी पत्राने आदेशीत केलेल्या प्रमाणे उत्तर दिलेले आहे. तसेच शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना व याबाबतच्या संदर्भामध्ये दैनिक सकाळ या वृत्तपत्रात दिलेल्या जाहिरातीकडे अपीलकर्ता यांचे लक्ष वेधलेले दिसून येते. त्यामुळे अपीलकर्ता यांना सदरची माहिती जाहिराती मधून उपलब्ध होऊ शकते. तर माहिती अधिकाऱ्याकडे का माहिती मागितली असे विचारले असता त्यांनी असे सांगितले की जाहिरातीमध्ये शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांचे परिपत्रकाचा फक्त संदर्भ दिलेला आहे. त्यामुळे सदरची माहिती मागितली होती असे त्यांचे म्हणणे आहे. यावरून अपीलकर्ता यांनी माहिती नाकारलेली आहे किंवा माहिती देण्याची टाळाटाळ केलेली आहे असा निष्कर्ष काढता येत नाही. मात्र

माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या उत्तराप्रमाणे मागितलेली माहिती उपलब्ध करून देणे हा प्रमुख उद्देश असल्यामुळे व त्यात कलम ११ प्रमाणे कार्यवाही केली असल्यास ती माहिती उपलब्ध करून देणे हे संयुक्तिक असते व त्याप्रमाणे अपीलकर्ता यांनी मागितलेली दिनांक ७.९.२००६ च्या अर्जात मागितलेल्या माहितीनुसार मुद्देनिहाय उर्वरित माहिती छायांकित प्रतीचे स्वरूपात माहिती उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल. त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या दिनांक ७.९.२००६ च्या माहितीच्या अर्जामध्ये मागितलेल्या मुद्देनिहाय माहिती पैकी उर्वरित माहिती हा निर्णय मिळाल्यापासून त्यांना छायांकित प्रतीच्या स्वरूपात ३ दिवसाचे आंत विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १७.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १७४५/२००७.**

श्री. कवडू जनार्दन एनप्रेडीवार,
मु.पो.ता. मुल,
जिल्हा चंद्रपूर.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
राष्ट्रीय कृषी आणि ग्रामीण विकास बँक,
५४, वेलस्ली रोड, पो.बॉ.नं.५,
शिवाजीनगर, पुणे- ४११ ००५.

जनमाहिती अधिकारी तथा
राष्ट्रीय कृषी आणि ग्रामीण विकास बँक,
५४, वेलस्ली रोड, पो.बॉ.नं.५,
शिवाजीनगर, पुणे- ४११ ००५

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १७.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १४.६.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १७.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. सदरच्या अपीलाचे संदर्भामध्ये कागदपत्रे व खुलासा दाखल करण्याकरिता दिनांक १७.६.२००८ रोजी तारीख देण्यात आली होती. अपीलकर्ता विनाअनुमतीने गैरहजर आहेत. उत्तरवादी तर्फे श्री.एन.ए.सुखटनकर, सहाय्यक महाप्रबंधक, नाबार्ड, नागपूर हे हजर आहेत.

२. सहाय्यक माहिती अधिकारी, नाबार्ड यांनी असा खुलासा दाखल केला आहे की, माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम २(क) नुसार नाबार्ड करिता "समुचित शासन" हे केंद्र शासन आहे व त्यामुळे सदरचे अपील हे केंद्रीय माहिती आयोगापुढे दाखल करावयास पाहिजे होते त्यामुळे सदरचे अपील हे राज्य माहिती आयोगापुढे चालू शकत नाही व त्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे. हे म्हणणे

... २

अधिनियमाच्या तरतुदीचे अवलोकन केले असता योग्य असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे सदरचे अपील हे केंद्रीय माहिती आयोगाकडे (केंद्रीय सूचना आयोग, ब्लॉक नं. IV, पांचवा तल, पुराना जे.एन.यु.परिसर, नवी दिल्ली-११० ०६७.) दाखल करावे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे निकाली काढण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी व अपीलकर्ता यांना सहाय्यक माहिती अधिकारी श्री.एस.के.धुमाळ यांचा खुलाश्याची प्रत पाठविण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १७.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६४८/२००७.**

श्री. विद्याधर तुकाराम काकड,
मु.पो. तांदळी (बु.), ता.पातूर,
जिल्हा अकोला-४४४ ५०१.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री.एस.एम.मेश्रे,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
गटविकास अधिकारी,
पंचायत समिती, पातूर,
जि. अकोला.

श्री. आर.एम.फुलारी,
जनमाहिती अधिकारी तथा
सचिव, ग्राम पंचायत, तांदळी (बु.),
ता. पातूर, जिल्हा अकोला.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक १८.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १८.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक १८.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ६.११.२००६ रोजी सन २००१ ते २००६ पर्यंत झालेल्या ग्रामपंचायतच्या सर्व मासिक सभा व ग्राम सभेच्या ठरावाच्या सत्यप्रती मिळणेबाबत. शासकीय माहिती अधिकारी तथा ग्राम पंचायत तांदळी(बु.), तालुका पातूर, जिल्हा अकोला यांच्याकडे माहिती मागितलेली दिसून येते. सदरची माहिती व्यक्तिशः घेणार असे नमुद केलेले आहे. परंतु विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून अपीलकर्ता यांनी दिनांक १३.१२.२००६ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाची सुनावणी घेतलेली दिसून येत नाही. मात्र दिनांक १३.२.२००७ रोजी गटविकास अधिकारी, पंचायत

... २

समिती, पातूर यांनी सचिव, ग्रामपंचायत यांना माहिती उपलब्ध करून द्यावी असे पत्र दिलेले दिसून येते. परंतु अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध झाली नसल्यामुळे त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले दिसून येते.

३. सदरच्या द्वितीय अपीलाचे संदर्भामध्ये अपीलकर्ता यांना संपूर्ण माहिती विहित मुदतीत दिली नाही व दिनांक २.६.२००८ रोजी दिलेली माहिती अपूर्ण आहे असे लेखी दिलेले आहे. सचिव, ग्रामपंचायत यांनी खुलासा दाखल करतांना सदर माहिती जुळवाजुळव करणे तसेच ग्रामपंचायत निवडणूक व ग्रामपंचायत इतर कामाच्या व्यापामुळे माहिती देण्यास विलंब झाला आहे. यापुढे भविष्यात माहिती वेळेवर देण्याबाबत दक्षता घेण्यात येईल खुलासा माहितीस्तव सादर केलेला आहे. त्यावर अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, तांदळी (बु.) या ग्रामपंचायतीची निवडणूक ही २००८ मध्ये झाली असे त्यांचे म्हणणे आहे. अपीलकर्ता यांनी अर्जामध्ये व्यक्तिशः माहिती उपलब्ध करून घेणार असे दिलेले असल्यामुळे उत्तर दिलेले नाही ३० दिवसाचे आंत ते स्वतः माहिती घेण्यास गेले होते काय असे विचारले असता माहिती घेण्यास गेलो होतो परंतु माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे. मात्र त्याकरिता त्यांनी कोणत्याही प्रकारची माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही अशा प्रकारचे आदेश घेणारा अर्ज किंवा पत्र हे दाखल नाही. प्रथम अपील केल्यानंतर स्मरणपत्र दिलेले दिसते. त्यातही त्यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अकोला यांच्याकडे सुध्दा दिनांक ८.२.२००७ रोजी अर्ज दाखल केलेला दिसतो. त्यात दिनांक २९.३.२००७ रोजी गटविकास अधिकारी यांना माहिती उपलब्ध करून देण्याबद्दल आदेश दिलेले दिसून येतात. वास्तविक मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना अपीलकर्ता यांनी मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भामध्ये अधिनियमात कोणताही अधिकार नाही. तरीसुध्दा माहितीचा अधिकार मिळाल्यानंतर सुध्दा अशा प्रकारची निरर्थक उत्तरे केली जातात व शासकीय कार्यालयातील कामकाज वाढविले जाते. दिनांक १८.४.२००७ रोजी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, पातूर यांनी अपीलकर्ता यांना रुपये ३६८/- चा भरणा ग्रामपंचायत, तांदळी (बु.) येथे भरणा करावा व माहिती घेऊन जावी असे कळविलेले दिसून येते. वास्तविक ३० दिवसामध्ये माहिती उपलब्ध करून दिलेली नसल्यास ती माहिती विनामुल्य उपलब्ध करून द्यावी अशी तरतुद आहे. परंतु ३० दिवसामध्ये माहिती कां उपलब्ध करून दिलेली नाही याबाबत चौकशी न करता, सुनावणी न घेता व कारणमिमांसा देणारा निर्णय न

देता माहितीचे शुल्क भरुन माहिती घेऊन जावे असा आदेश कोणत्या आधारे दिलेला आहे हे समजून येत नाही. अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, दिनांक २.८.२००६ रोजी जी माहिती मिळाली आहे ती विलंबाने व अपूर्ण मिळाली आहे. परंतु ३० दिवसामध्ये त्यांना माहिती उपलब्ध करुन द्यावयास पाहिजे होती हेही तेवढेच सत्य आहे. असे असले तरी जनमाहिती अधिकारी यांनी माहिती उपलब्ध करुन दिलेली नाही म्हणून दोषी आढळून येतात व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

- १) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांना त्यांनी मागितलेली संपूर्ण माहिती ही हा निर्णय मिळाल्यापासून २० दिवसांचे आंत विनामुल्य छयांकित प्रतीच्या स्वरुपात उपलब्ध करुन द्यावी.
- २) सदरची माहिती ही अपीलकर्ता यांनी व्यक्तिशः हा निर्णय मिळाल्यापासून २० दिवसांचे आंत जनमाहिती अधिकारी यांचे कार्यालयात जाऊन उपलब्ध करुन घ्यावी व तशी पोच द्यावी.
- ३) अपीलकर्ता यांच्या अर्जाप्रमाणे माहिती ही विहित मुदतीत उपलब्ध करुन दिलेली नसल्यामुळे जनमाहिती अधिकारी तथा ग्राम सचिव, ग्रामपंचायत, तांदळी (बु.) यांचे विरुद्ध रुपये २५०/- ची शास्ती लादण्यात येत आहे. सदरची शास्ती ही त्यांचे दर महिन्याचे वेतनातून वसूल करण्यात यावी. सदरची शास्तीची अंमलबजावणी गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, पातूर, जि.अकोला यांनी करावी.
- ४) प्रथम अपीलिय अधिकारी यांनी सुध्दा सुनावणी न घेतल्यामुळे व कारणमिमांसा निर्णय न दिल्यामुळे अधिनियमाचे तरतुदीचे उल्लंघन केलेले दिसून येते. यापुढे त्यांनी दोनही पक्षकारांचे उपस्थित सुनावणी घेऊन निर्णय द्यावेत.
- ५) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- १८.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६७५/२००७.**

श्री. राजाराम रामदीन मिश्रा,
६/२५, रघुजीनगर कॉलनी,
छोटा ताजबाग रोड,
नागपूर.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. यु. जी. ओक,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
व्यवस्थापकीय संचालक,
संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित,
बॉम्बे लाईफ बिल्डींग, ५ वा मजला, ४५ वीर नरीमन मार्ग,
मुंबई-१.

श्री. यु.एस.शेट,
जनमाहिती अधिकारी तथा
उपव्यवस्थापक (प्रशासन),
संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित,
बॉम्बे लाईफ बिल्डींग, ५ वा मजला, ४५ वीर नरीमन मार्ग,
मुंबई-१.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २३.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ३०.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २३.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ५.२.२००७ रोजी राज्य जनमाहिती अधिकारी तथा प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडे दिनांक २३.११.२००६ च्या बैठकीमध्ये मा. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय याने दिलेल्या आदेश क्रमांक २ प्रमाणे केलेल्या कार्यवाहीचा तपशील देण्यात यावा. सदरची

... २

माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक ८.२.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांना संत राहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळाने केलेल्या कार्यवाहीबाबत असल्याने आपला अर्ज पुढील कार्यवाहीसाठी त्या महामंडळाकडे पाठविण्यात आला आहे. तरी आपण यापुढील पत्रव्यवहार संत राहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, मुंबई यांचेशी करावा ही विनंती असे कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन यांनी अपीलकर्ता यांना कळविलेले दिसून येते. त्यानुसार उपव्यवस्थापक (प्रशासन) तथा माहिती अधिकारी यांनी दिनांक २७.२.२००७ रोजी पत्र क्रमांक प्रशासन/४८५ या जावक क्रमांकाप्रमाणे अपीलकर्ता यांना महामंडळाने दिनांक २३.११.२००६ रोजी प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय विभाग यांचेकडे झालेल्या बैठकीमधील निर्णयाबाबत महामंडळाने पत्र क्रमांक प्रशासन/२३८, दिनांक २६.१२.२००६ रोजी पत्र पाठवून याबाबत कळविले आहे. या पत्राची प्रत सोबत आपले मागणीनुसार जोडून पाठविण्यात येत आहे. सदर माहितीमुळे अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे त्यांनी दिनांक १२.३.२००७ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या दिनांक १२.३.२००७ च्या प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये अपीलकर्ता यांना क्रमांक प्रशासन/९६९, दिनांक १०.४.२००७ रोजी उपव्यवस्थापक (प्रशासन) तथा माहिती अधिकारी यांना झालेल्या कार्यवाही बद्दल पुन्हा कळविण्यात आलेले दिसून येते. परंतु सदरचे पत्र अपीलकर्ता यांना मिळाले नाही व त्यामुळे त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ५.२.२००७ च्या अर्जामध्ये जी माहिती मागितलेली आहे त्या माहितीच्या संदर्भामध्ये दिनांक २६.१२.२००६ रोजी जे पत्र दिलेले आहे ते कार्यवाहीच आहे असे जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे आहे. त्यानंतर दिनांक १०.४.२००७ रोजी सुध्दा त्यातील पुढील कार्यवाहीच्या संदर्भामध्ये अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध करून दिलेली होती व ती कुरिअर मार्फत अपीलकर्ता यांच्याकडे पाठविण्यात आली होती. त्यासंदर्भामध्ये जनमाहिती अधिकारी यांनी कुरिअरची पावती जोडलेली आहे. तसेच जावक नोंदवहीतील नोंद सुध्दा दिसून येते व त्यामुळे अपीलकर्ता यांना सदरच्या कुरिअरचे माध्यमातून माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे असा निष्कर्ष काढावा लागतो. तरी सुध्दा अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, दिनांक २३.११.२००६ च्या बैठकीचा मुद्दा क्रमांक २ च्या संदर्भामध्ये कार्यवाही झाली नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे.

याचा अर्थ अपीलकर्ता यांना अंतीम कार्यवाहीची अपेक्षा आहे. परंतु माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम २(च) प्रमाणे "माहिती" या संज्ञेची अर्थ सार्वजनिक प्राधिकरणामध्ये ज्या साहित्याचे स्वरूपात उदा. अभिलेख, दस्तऐजव, परिपत्रके इत्यादीच्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून घेणे असा माहितीचा अधिकार होतो. त्यामुळे अर्ज ज्या तारखेस केला असेल त्या तारखेस एखाद्या प्रकरणात जी कार्यवाही झाली असेल ती ३० दिवसाचे आंत उपलब्ध करून देणे हे अपेक्षित आहे. प्रकरणातील निर्णय प्रक्रियेच्या गुणवत्तेच्या संदर्भामध्येही राज्य माहिती आयोगाच्या अधिकार कक्षे बाहेरील आहे व त्यामुळे अपीलकर्ता यांना जी माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे ती योग्य आहे. असेच प्रथम अपीलाचे नंतर सुध्दा जी माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे ती योग्य असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे. अपीलकर्ता यांना त्यास उपलब्ध झालेल्या माहितीच्या अनुषंगाने निर्णय प्रक्रियेत अपूर्णतः आहे असे वाटल्यास त्याबाबत त्यांनी सक्षम अधिकाऱ्यांकडे तक्रार करून न्याय मिळवून घेता येईल.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना दिनांक ५.२.२००७ च्या अर्जाचे अनुषंगाने जी माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे ती माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या माहिती या व्याख्येप्रमाणे असल्यामुळे तसेच प्रथम अपीलाचा निर्णयाचे संदर्भात सुध्दा जी माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे ती सुध्दा अधिनियमाचे तरतुदीनुसार असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे निकाली काढण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २३.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६७७/२००७.**

श्री. किशोर रामचंद्र चिंचाळकर,
५३, गोविंद गौरखेडे कॉम्प्लेक्स,
सेमीनरी हिल्स, नागपूर.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
अप्पर आयुक्त,
नागपूर महानगरपालिका, नागपूर.

श्री. दि. मा. मेहर,
जनमाहिती अधिकारी तथा
सहाय्यक संचालक,
नगर रचना विभाग,
नागपूर महानगरपालिका, नागपूर.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २३.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २७.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २३.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ९.१०.२००६ रोजी श्री.एस.डी.कडू माहिती अधिकारी म्हणून खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली आहे. Point १. Provision of ESR Tank on D२ block please furnish. १) Copy of approved plan २३८/EPR/६७ dated २८.२.१९९४, २८.४.१९९८ referred in your letter dated ४.५.१९९८. २) Copy of the application dated २३.९.१९९७ submitted by promoter for approval of ESR on D२ block with technical papers submitted by him. ३) The complete on certificate issued by promoter/applicant taking the full responsibility of constmetis design, safety etc. duly certified by approved architect in term of conditions No. १८२ of approval letter No.

... २

४०/BFW, dated ४.५.१९९८. ४) NOC issued by water works dept. in term of condition No.३ of the said letter. ५) Occupation Certificate issued by N.M.C. considering design, specification and safety of residents, fixing responsibility of the party in case of unfortunate mishap. ६) Copy of letter of reply to letter No.GGCRWA/२००१/३/६, dated ६.६.२००१, issued by welfare arovsiation, by your office with special emphasis as para ३ & ४. ७) I would like to see casefile. Point २. Connecting Sewer line of Complex to Septic Tank of NMC :- Please furnish following :- १) The application submitted by promoter for permission to connect Sewerline to Septic tank of NMC with proposal and plan with reasons there of. २) The application with technical details submitted by promoter to NMC after execution and completion of laying work for Noc/Completion Certificate by NMC. ३) NOC issued by NMC to promoter approving the arrangement/exection with observations and conditions in term of letter No.५५७/Slum dated ३०/३१.१.२००६. ४) Certification issued by NMC about adequacy of capacity to Septic tank. ५) Agency who will maintain in future. ६) I would like to see the case file. Point ३. Erection of telephone tower over B१ Block १) Permission of ULC authority allowing use of residential area for use of commercial activities. ULC order stipulates this condition. With application of promotor for permission. २) Application of promoter to N.M.C. for granting permission to erect telephone tower on B२ Block. ३) Sanction accorded by N.M.C. with terms and conditions. ४) Certification about Soundness of the building to bear extra DEAD WEIGHT of the tower over the building which is not originally safety of the residents in vacinty by expert. ५) The agency/person to be held responsible in case of unfortunate mishap or casualty. ६) The biaparty agreement entered into between two parties.(promoter and telephone company) giving terms, conditions and financial gain out of it. The financial beneficiery in this deal. ७) Financial benefit accrued so for since installation which is the right of society to be formed and not promoter. Action proposed to be taken in the matter in consultation of ULC authority. Point No. ४ Sanction of additional १७ Nos. of Street lights on oxtended Lit Network. १) Promotors application for sanction of addl. १७ Nos. Street Light. २) Demand note for payment of additional charges for provision making by

NMC in reference to application under SNo.१ above. ३) Amount paid by promoter with copy of receipts unused by NMC. ४) Letter of approval by NMC, Sanction number/date advised to promoter. ५) Authority/agency executing provision of streetlight Fixtures. ६) Date of commissioning of addl.streetlights. ७) Reference of advice given to contractor to under take maintainance on regular Basis. ८) I would like to see case file. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक २२.११.२००६ रोजी सदरची माहिती ही इतर झोनशी संबंधित असल्यामुळे त्यांच्याकडून माहिती मागविण्यात येत आहे असे कळविण्यात आले आहे. विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून दिनांक २२.१२.२००६ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या प्रथम अपीलाचा निर्णय दिनांक २९.५.२००७ रोजी झालेला दिसून येतो. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ८.११.२००६ रोजी सुध्दा माहिती मागण्यासाठी अर्ज केलेला दिसून येतो. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक ३०.१२.२००६ रोजी आपण अपेक्षिलेली माहिती झोन क्र. २, धरमपेठ झोन महानगरपालिका या कार्यालयाशी संबंधित आहे. सदर नस्ती झोन कार्यालयाकडून प्राप्त करण्यांकरिता पत्र पाठविण्यांत आले आहे. उक्त माहिती या विभागास प्राप्त होताच आपणांस पाठविण्यात येईल. परंतु अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, सदरचा अर्जाचे अनुषंगाने सुध्दा त्यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही व त्यामुळे त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. जनमाहिती अधिकारी यांनी असे सांगितले की, सदरची माहिती ही व्यापक स्वरूपाची असल्यामुळे व निरनिराळ्या झोनशी संबंधित असल्यामुळे वेगवेगळ्या झोनला पत्र पाठविले आहेत व त्यांचेकडून माहिती उपलब्ध झाल्यानंतर माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे. परंतु अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, त्यांना जी माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे ती त्यांनी मागितली नव्हती व त्यातून ही कोणत्याही प्रकारचा अर्थबोध होत नाही. वास्तविक अर्जदाराने अर्ज केल्यापासून ३० दिवसाचे आंत माहिती उपलब्ध करून देणे हे बंधनकारक आहे. तसेच अर्जदार यांनी सुध्दा माहिती मागतांना ती एकाच माहिती अधिकाऱ्यांकडे जी माहिती उपलब्ध असेल ती माहिती मागणे हे संयुक्तिक असते. विभाग प्रमुखास माहिती मागितली असली तरी ती ३० दिवसात उपलब्ध होईल असे नाही व या प्रकरणात वर नमुद केल्याप्रमाणे अनेक झोन मधील माहिती असल्यामुळे विलंब झालेला दिसून येतो. तरीसुध्दा इतर झोन मधून ज्यांना माहिती मागितली ते सुध्दा दोषी

आढळून येतात व त्या संपूर्ण विलंबाकरिता जनमाहिती अधिकारी व इतरही दोषी आढळून येतात. परंतु जनमाहिती अधिकारी यांची बदली झाली असल्यामुळे शास्तीच्याकरिता त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता येत नाही. त्याकरिता त्यांचे विरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करणे हे संयुक्तिक राहिल. अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध करून देणे हे आवश्यक असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

- १) अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ९.१०.२००६ व दिनांक ८.११.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे हा निर्णय मिळाल्यापासून ३० दिवसाचे आंत मुद्देनिहाय माहिती छयांकित प्रतीच्या स्वरुपात विनामुल्य उपलब्ध करून द्यावी.
- २) अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ९.१०.२००६ व दिनांक ८.११.२००६ च्या अर्जाचे अनुषंगाने माहिती विलंबाने उपलब्ध करून देण्याकरिता जे अधिकारी जबाबदार असतील त्यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशी किंवा शिस्तभंगाची चौकशी करावी. सदरच्या शिस्तभंगाची कार्यवाही ही आयुक्त, महानगरपालिका, नागपूर यांनी करावयाची आहे.
- ३) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत आयुक्त, महानगरपालिका, नागपूर यांना पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात यावी.
- ४) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २३.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६७८/२००७.

श्री. विठोबा लक्ष्मण घरत,
मु. खंडाळा, पो. आमडी (बे.)
ता. चिमूर, जि. चंद्रपूर.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. एस. के. घोनमोडे,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक),
जिल्हा परिषद, चंद्रपूर.

जनमाहिती अधिकारी तथा
संवर्ग विकास अधिकारी,
पंचायत समिती, चिमूर,
जिल्हा चंद्रपूर.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २३.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २६.१०.२००६ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २३.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता विना अनुमतीने गैरहजर आहे. जनमाहिती अधिकारी यांनी खुलासा सादर केलेला आहे. प्रथम अपीलीय अधिकारी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २९.६.२००६ रोजी माहिती अधिकारी म्हणून संवर्ग विकास अधिकारी, पंचायत समिती, चिमूर यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. १) मौजा खंडाळावासीयांकडून राजेंद्र बोरकर यांनी चोरी केल्या प्रकरणी तक्रारीवर केलेल्या चौकशीचा संपूर्ण अहवाल व कार्यवाही. २) राजेंद्र बोरकर यांची खंडाळाहून बदली करण्याचे कारण, व्यक्तिगत त्यांचा अर्थ तसेच बदलीचा आदेश टिप्पणी सहित. ३) मौजा खंडाळा येथील प्राथमिक शाळा इमारत पोलीस बंदोबस्ताकरिता उपलब्ध

... २

करुन दिल्याबाबत अर्ज, आदेश टिप्पणीसह. ४) पोलीसांना निवासाकरिता शाळा उपलब्ध करुन तसेच शाळा बंद ठेवून झालेल्या शैक्षणिक नुकसानीच्या चौकशीचा अहवाल व त्यावर केलेली कार्यवाही. ५) राजेंद्र बोरकर यांची पोलीस स्टेशनला तक्रार केली काय ? केल्यास तक्रारीची प्रत. न केल्यास त्याची कारणे टिप्पणीसह. ६) चोरी केलेले साहित्य संवर्ग विकास अधिकारी यांनी पोलीस पाटील यांचेकडे सोपविण्यात यावे असे आदेश पत्र. राजेंद्र बोरकर यांना दिले काय, दिल्यास टिप्पणीसह आदेशाची प्रत. ७) एकूण किती साहित्याची चोरी बोरकर यांनी केली ? पैकी किती साहित्य पोलीस पाटील खंडाळा यांचेकडे जमा केले ? किती त्यांनी लपवून ठेवले आहे ? चोरुन नेलेल्या व लपवून ठेवलेल्या साहित्य त्यांचेकडून मिळविण्याबाबत काय उपाय योजना केली आहे. ८) मौजा खंडाळा येथील ग्राम शिक्षण समिती त्वरित गठीत करण्याबाबत काय कार्यवाही आहे. समिती गठीत असल्यास समितीची नावे व कार्यवाही अहवाल तसेच ग्रामसभेचा ठराव. सत्यप्रत पुरविण्यात यावी. ९) शिक्षक निवासस्थान दुरुस्ती व शाळेचे शौचालयाचे निधी खर्च करुन काम झाले नाही याबाबतची माहिती टिप्पणीसह. सदरची माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले आहे. अपीलकर्त्यांचे अर्जाचे अनुषंगाने माहिती ही विस्तृत स्वरूपाची असून वेगवेगळ्या अधिकाऱ्यांकडून संकलित करावयाची असल्यामुळे त्यांनी दिनांक १७.७.२००६ रोजी १५ दिवसाची मुदत वाढवून देण्यात यावी अशी विनंती केलेली होती. काही माहिती त्यांनी दिनांक २९.७.२००६ रोजी उपलब्ध करुन दिलेली दिसून येते. त्यानंतर दिनांक १.८.२००६ रोजी सुध्दा माहिती उपलब्ध करुन देण्यात आलेली दिसून येते. परंतु अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे दिनांक २.८.२००६ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले आहे. प्रथम अपीलाचा निर्णय हा दिनांक ७.९.२००६ ला देण्यात आला असून दिनांक ११.९.२००६ रोजी माहिती उपलब्ध करुन दिलेली आहे व त्याची पोच अपीलकर्ता यांनी दिलेली आहे. परंतु तरीसुध्दा अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपूर्ण माहिती व उशिरा दिली या कारणाकरिता द्वितीय अपील दाखल केलेले दिसून येते.

३. अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या दिनांक २०.६.२००६ च्या अर्जात मागितलेली माहितीचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, सदरची माहिती ही गट विकास अधिकारी तसेच ग्राम पंचायत, भानसुली, तालुका चिमूर यांचे स्तरावरील दिसून येते व त्यामुळे दिनांक १५.७.२००६ रोजी माहिती अधिकारी यांनी श्री. लांजेवार,

ग्रामसेवक, गट ग्राम पंचायत, भांसुली यांना मुद्या क्रमांक ८ व ९ बद्दल माहिती उपलब्ध करून द्यावी म्हणून पत्र दिलेले दिसते. तसेच संबंधित विभागाकडून माहिती अप्राप्त आहे त्याकरिता १५ दिवसाची मुदत सुध्दा वाढवून घेतलेली दिसते. परंतु तरी सुध्दा अपीलकर्ता यांना काही माहिती उपलब्ध करून दिली व जी अप्राप्त होती ती प्रथम अपीलाचे सुनावणी नंतर दिनांक ११.९.२००६ रोजी उपलब्ध करून दिलेली दिसून येते. व्यापक व विस्तृत स्वरूपाची माहिती असल्यामुळे व संबंधित कार्यालयाकडून माहिती उपलब्ध करून घ्यावयाची असल्यामुळे व मुदत वाढवून मागितलेली असल्यामुळे विलंबाचा मुद्या हा निकाली निघतो. अपूर्ण व दिशाभूल करणारी माहिती या संदर्भात अपीलकर्ता यांनी कोणत्याही प्रकारचा खुलासा जोडलेला नाही व त्यामुळे सदरचा मुद्या सुध्दा निकाली निघतो. यावरून अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध झालेली आहे असा निष्कर्ष काढावा लागतो त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

- १) अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध झालेली असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे निकाली काढण्यात येत आहे.
- २) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २३.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक ४००/२००७ व अपील क्रमांक ४०१/२००७.

श्री. विलास वामनराव लाहोटे,
बी-३/११२, बजरंग कॉम्प्लेक्स,
सिरसपेठ, नागपूर.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
विशेष पोलीस महानिरीक्षक,
अॅन्टी करप्शन ब्युरो,
मधू इंडस्ट्रीयल इस्टेट, १ ला मजला,
पांडूरंग बुधकर मार्ग, वरळी,
मुंबई-१३.

श्री. व्ही.एम.देशमुख,
जनमाहिती अधिकारी तथा
पोलीस अधिक्षक,
अॅन्टी करप्शन ब्युरो,
नागपूर.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २३.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १९.२.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये दोन द्वितीय अपीले दाखल केलेली आहेत. सदरच्या दोनही द्वितीय अपीलांची सुनावणी आज दिनांक २३.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता हजर आहेत. उत्तरवादी म्हणून श्री. व्ही.एम.देशमुख, पोलीस अधिक्षक, अॅन्टी करप्शन ब्युरो हे हजर आहेत.

२. अपील क्रमांक ४००/२००७ मध्ये अपीलकर्ता यांनी दिनांक ११.९.२००६ रोजीच्या अर्जान्वये माहिती अधिकारी यांना अर्जदाराने त्यांचे विरुद्ध तपास संबंधाने असल्याने या प्रकरणात प्राथमिक चौकशी पूर्ण झालेली आहे काय ? झाली असल्यास अशी प्राथमिक चौकशी कोणत्या दिवशी, तारीख, महिना व वर्षी पूर्ण करण्यात

... २

आली ? याबाबत त्यांनी माहिती मागितली होती. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ११.१०.२००६ च्या पत्रान्वये प्रस्तुत प्रकरणी तपास दिनांक १.११.२००६ रोजी पूर्ण झाला असल्याचे कळविले आहे व त्यामुळे अपीलकर्ता यांनी प्रथम अपील दाखल केले होते. प्रथम अपीलाचे निर्णयामध्ये सदचे उत्तर योग्य असल्याचे मत देऊन अपील फेटाळण्यात आले होते व त्याविरुद्ध अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले आहे. अपीलकर्ता यांच्या प्रकरणामध्ये सन २००१ मध्येच तपास पूर्ण झाला असे कळविले असल्यामुळे तसेच मा.विशेष न्यायालयामध्ये सुध्दा आरोपपत्र दाखल झाले असल्यामुळे अपीलकर्ता यांना अखेर तपास अहवालाच्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल व त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

३. अपील क्रमांक ४०१/२००७ मध्ये अपीलकर्ता व त्यांचे कुटुंबीय यांचे नावे बँकेत व पोस्टात तसेच इतरही एफ.डी.आर. द्वारे असलेल्या मुदत ठेवीबाबत सन २००१ पर्यंत व्याजापोटी मिळालेली रक्कमेची माहिती मागितलेली होती. परंतु सदरची माहिती ही दिनांक १.११.२००६ च्या पत्रान्वये माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ मधील कलम ८ (ज) नुसार नाकारली होती. तसेच गुन्ह्याचे तपासकामी कागदपत्रे जप्त असल्याने मा.विशेष न्यायालयाकडे कागदपत्रे मिळण्याकरिता अर्ज करू शकता असे अपीलकर्ता यांना कळविले होते व तोच निर्णय हा प्रथम अपीलामध्ये कायम ठेवण्यात आलेला दिसतो.

४. अपीलकर्ता यांच्या विरुद्ध जो गुन्हा नोंदविला आहे त्या गुन्ह्याच्या तपास पूर्ण झाला आहे. मा.विशेष न्यायालयास आरोपपत्र दाखल झाले आहे त्यामुळे अपीलकर्ता यांना बँकेत व पोष्टामध्ये ठेवीच्या जमलेल्या व्याजाची माहिती ही उपलब्ध करून देण्याची कोणत्याही प्रकारची अडचण असू नये व त्याकरिता माहिती अधिकारी यांना विचारले असता त्यांनी असे सांगितले की, सर्व मुळ कागदपत्रे ही न्यायालयात दाखल झाली आहेत व त्यांच्या कार्यालयात छायांकित प्रती आहेत. छायांकित प्रतीवरून छायांकित प्रती देता येणार नाहीत. आरोपपत्रासोबत जो मुळ कागदपत्रांचा संच दाखल केलेला आहे व अपीलकर्ता यांनी घेतल्याचीत्यांना संपूर्ण कागदपत्रांची माहिती होईल असे माहिती अधिकारी यांनी युक्तिवाद केला. परंतु अपीलकर्ता यांचे असे म्हणणे आहे की, त्या कागदपत्रांचा संच अपूर्ण असल्याने तो घेतला नाही. मा.विशेष न्यायालयामध्ये आरोपपत्र सादर झाल्यानंतर आरोपपत्र अनेक गुन्हांच्या संदर्भातील सर्व कागदपत्रे आरोपीस उपलब्ध करून दिली जातात.

परंतु अपीलकर्ता यांनी कागदपत्रे घेतलेली नसल्याने त्यांना माहितीच्या अधिकारातच ही माहिती त्यांना हवी आहे असे त्यांचे म्हणणे आहे. मात्र माहिती अधिकारी यांचे म्हणणे असे आहे की, मा. न्यायालयाकडे दाखल झालेल्या छायांकित प्रती ह्या जनमाहिती अधिकारी म्हणून उपलब्ध करून देऊ शकत नाहीत. अर्थात उपलब्ध करून द्यावयाची असल्यास न्यायालयात अर्ज करावे लागतील व मा. न्यायालयाने परवानगी दिली असल्यासच सदरची कागदपत्रांची छायांकित प्रती उपलब्ध करून देता येतील त्याकरिता जनमाहिती अधिकारी यांनी मा.न्यायालयामध्ये बँकेतील व पोष्टातील ठेवीच्या व्याजाच्या जमलेल्या रक्कमेच्या संदर्भामध्ये कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून देण्याकरिता माहिती उपलब्ध करून घेण्याकरिता जनमाहिती अधिकारी यांनी अर्ज करून मा.न्यायालयाने परवानगी दिल्यास बँकेतील व पोष्टातील ठेवीच्या संदर्भामध्ये जमा झालेल्या रक्कमेची माहिती उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील क्रमांक ४००/२००७ हे मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांना त्यांच्या दिनांक ११.९.२००६ च्या अर्जाचे अनुषंगाने अखेर तपास अहवालाची छायांकित प्रत हा निर्णय मिळाल्यापासून १० दिवसांचे आंत उपलब्ध करून देण्यात यावा.

२) अपील क्रमांक ४००१/२००७ मध्ये अपीलकर्ता यांच्या व कुटुंबाच्या नावाने असलेल्या बँकेत व पोष्टात असलेली मुदत ठेवी बाबत व्याजापोटी जमा झालेली रक्कमेची माहिती ही जनमाहिती अधिकारी यांनी मा.न्यायालयाकडून उपलब्ध करून देण्याकरिता अर्ज करून मा.न्यायालयाने परवानगी दिल्यास त्यांना उपलब्ध करून देण्यात यावी.

३) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २३.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६८८/२००७.**

श्री. राधेश्याम मंगलचंद अग्रवाल,
मनोहर चौक,
ता. जि. गोंदिया.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. सी.बी.म्हात्रे,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
उपसचिव,
सामान्य प्रशासन विभाग, (का. १८),
मंत्रालय, मुंबई - ३२.

श्री. वि. रा. घडेकर,
जनमाहिती अधिकारी तथा
अवर सचिव,
सामान्य प्रशासन विभाग, (का. १८),
मंत्रालय, मुंबई - ३२.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २५.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २.६.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २५.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १३.२.२००७ रोजी शासकीय माहिती अधिकारी तथा अवर सचिव/ अपर मुख्य सचिव, मुख्य सचिवाचे कार्यालय यांचेकडे त्यांनी दिनांक १३.१.२००६ रोजी मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांना दिलेल्या अर्जाचे संदर्भात कार्यवाहीची माहिती व इतर विभागात दिलेली अर्ज विषयी महाराष्ट्र राज्याचे मंत्रालयाचे कार्यालयात भयंकर बेरितसर अत्यवस्था असून शासकीय सेवा शर्तीचे विरुद्ध कार्य होत असल्याने त्यांना दुरुस्त करून संबंधितांचे विरुद्ध दक्षता घेऊन कार्यवाही करणेबाबत. या अर्जामध्ये १ ते १०

... २

मुद्यांना धरुन अर्ज मुख्य सचिव आणि इतर संबंधितांना देण्यात आली असून त्यावर काय काय कार्यवाही करण्यात आली आहे त्याची संपूर्ण कार्यवाहीची एक सत्यप्रतीची माहिती पुरविणेबाबत. सदरची माहिती टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक १.३.२००७ (दिनांक २.३.२००७) रोजी अपीलकर्ता यांना १० मुद्यांच्या संदर्भामध्ये माहिती उपलब्ध करुन दिलेली दिसून येते. परंतु अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे दिनांक ३.४.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांनी प्रथम अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या प्रथम अपीलाचे अनुषंगाने दिनांक ४.४.२००७ रोजी जनमाहिती अधिकारी यांनी दिलेला निर्णय कायम केलेला असून उपलब्ध करुन दिलेल्या माहितीबाबत आपल्या काही शंका असल्यास, तसेच आपण आणखी काही सुचवू इच्छित असाल तर आपण स्वतः येऊन या संबंधीची चर्चा केल्यास आपणास योग्य ते मार्गदर्शन करण्यात येईल असा निर्णय दिलेला दिसून येतो व त्यामुळे अपीलकर्ता यांनी व्यथित होऊन राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. अपीलकर्ता यांनी त्यांच्या दिनांक १३.२.२००७ च्या अर्जाचे अनुषंगाने जी माहिती उपलब्ध करुन दिलेली आहे त्या माहितीच्या संदर्भामध्ये अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, त्यांच्या दिनांक १३.२.२००७ च्या अर्जावर ज्या काही टिप्पण्या झाल्या असतील त्या सर्व टिप्पण्यांची छायार्कित प्रत त्यांना अपेक्षित आहे. तसेच कार्यवाहीच्या संदर्भामध्ये ज्या ज्या विभागाच्या संदर्भामध्ये पत्रव्यवहार झाला असेल त्या पत्रव्यवहाराच्या प्रती अपेक्षित आहेत किंवा कार्यवाही होऊन जे आदेश किंवा परिपत्रके काढली असतील त्याबाबतच्या छायार्कित प्रती अपेक्षित आहेत. त्याबाबत जनमाहिती अधिकारी यांनी जे उत्तर दिलेले आहे त्यामध्ये दिनांक १.३.२००७ रोजी जनमाहिती अधिकारी यांनी उत्तर दिलेले आहे ते बेवारस माहिती उपलब्ध आहे. जी बेवारस माहिती उपलब्ध आहे ती पुन्हा उपलब्ध करुन देण्याची आवश्यकता नाही. दिनांक २९.७.२००६ रोजी उपलब्ध करुन देण्यात आलेली आहे व त्याबरोबर इतरही माहिती उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे. दिनांक २.३.२००७ च्या उत्तरामध्ये इतरही प्रत्येक मुद्यांच्या संदर्भामध्ये वर नमुद केल्याप्रमाणे जो पत्र व्यवहार केलेला आहे त्या पत्रव्यवहाराची छायार्कित प्रती अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करुन देणे संयुक्तिक राहिल. जनमाहिती अधिकारी यांना मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भातील निर्णय प्रक्रियेच्या संदर्भामध्ये कोणत्याही प्रकारचे अभिप्राय

येतील अशा प्रकारच्या प्रश्न उत्तरे अपेक्षित नाहीत. जनमाहिती अधिकारी हे सार्वजनिक प्राधिकरणातील त्या त्या स्तरावरील उपलब्ध असलेल्या माहितीचे उदा.:- अभिलेख, दस्तऐवज, कागदपत्रे इत्यादीचे परिरक्षक आहेत व त्यामुळे निर्णय प्रक्रियेतील गुणवत्तेच्या संदर्भामध्ये कोणत्याही प्रकारचे अभिप्राय हे जनमाहिती अधिकारी यांचेकडून अपेक्षित नाही. तसेच कोणत्याही प्रकारची माहिती ही उपलब्ध असलेली कागदपत्रे, अभिलेख, दस्तऐवज इत्यादीमधून माहिती तयार करून देणे सुध्दा अपेक्षित नाही. त्यामुळे अपीलकर्ता यांना त्यांच्या दिनांक १३.२.२००७ च्या अर्जाचे संदर्भामध्ये वर नमुद केल्याप्रमाणे पत्रव्यवहाराचे संदर्भामध्ये किंवा परिपत्रकांचे संदर्भामध्ये किंवा शासन निर्णयाचे माध्यमातून जी कार्यवाही झाली असेल त्याची छायांकित प्रत उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांना त्यांच्या दिनांक १३.२.२००७ च्या अर्जामध्ये उल्लेख केलेल्या दिनांक १३.१.२००६ च्या संबंधी झालेली कार्यवाहीची (पत्रव्यवहाराची, आदेशाची) छायांकित प्रती हा निर्णय मिळाल्यापासून १५ दिवसाचे आंत रजिस्टर पोष्टाने विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २५.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६९१/२००७.**

श्रीमती लिलाबाई गोवर्धन ब्राम्हणे,
३, उर्वेला कॉलनी, वर्धा रोड,
नागपूर - ४४० ०१५.

..... अपीलकर्ती

वि रु ध्द

श्री. पी.एल.कडू,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
अधिक्षक अभियंता,
नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर.

श्री. एस. यु. देव,
जनमाहिती अधिकारी तथा
कार्यकारी अभियंता,
नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २५.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ती यांनी दिनांक २५.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगा व्हे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २५.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ती यांच्या तर्फे श्री.गोवर्धनदास पैकाजी ब्राम्हणे हे हजर आहेत व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ती यांनी दिनांक १५.५.२००६ रोजी जनमाहिती अधिकारी म्हणून सभापती, नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. १) Information in respect of my plot No.६ in layout No.२ of Jai Durga Co-Op.H.S. Ltd (५७२ layout). २) From June २००४ to date. ३) This plot was reserved for D.P.Reservation of १८ Mtr. Rd. and Market vide N.I.T.s memo No.BE/W/१४४/२३४, dated २९.४.२००२ I want to

... २

know if this plot was since been dereserved and if so, I want to know the No. and date of the orders ----- dereserving the plot from the D.P. Reservation. सदरची माहिती पोष्टाने घेणार असे नमुद केलेले आहे. माहितीच्या अर्जाप्रमाणे दिनांक २६.५.२००६ रोजी जयदुर्गा को.ऑप.हौसिंग सोसायटी, खसरा क्र. ७१/१ ख, मौजा सोमलवाडा मधील भुखंड क्र. ६ चे नियमितीकरण पत्र दिनांक २४.३.२००६ रोजी निर्गमित करण्यात आलेले आहे. संबंधित दस्ताऐवज आपणास देण्यासाठी नागपूर सुधार प्रन्यासकडे उपलब्ध आहेत. त्यासाठी आपण नागपूर सुधार प्रन्यासच्या मुख्यालयातील (स्टेशन रोड, सदर, नागपूर-१) रोख विभागांत रक्कम रुपये १०/- पंधरा दिवसाचे आंत जमा करावे व रक्कम जमा केल्याची प्रत या कार्यालयाला उपलब्ध करून द्यावी व दस्तावेज घेवून जावेत असे कळविलेले दिसून येते. त्यावर दिनांक २६.६.२००६ रोजी अपीलकर्ती यांनी आक्षेप घेणारे एक पत्र सभापती, नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर यांना दिलेले दिसून येते. त्यावर दिनांक १९.७.२००६ रोजी विषयांकित अभिन्यासामधील मंजूर नागपूर शहर विकास योजनेतील मार्केटचे आरक्षण गुंठेवारी अधिनियमांतर्गत दिनांक १९.७.२००३ ला वगळण्यांत आलेले आहे. दिनांक २४.३.२००६ रोजी निर्गमित केलेल्या नियमितीकरण पत्रानुसार उक्त भुखंडक १८.०० मीटर रुंद डी.पी.रस्त्याचे बाधित होत नाही असे अधिक्षक अभियंता, नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर यांनी श्रीमती लिलाबाई गोवर्धन ब्राम्हणे यांना दिलेले दिसून येते. दिनांक २१.७.२००६ रोजी प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपीलाचे निर्णयाचे संदर्भामध्ये दिनांक ३०.८.२००६ रोजी अधिक्षक अभियंता, नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर यांनी अपीलकर्ती यांना खसरा क्रमांक ७१/१ ख, मौजा सोमलवाडा मधून जाणारा १८.०० मी. डी.पी. रोड वगळण्यात आलेला नाही. खसरा क्रमांक ७१/१ ख, मौजा सोमलवाडा जयदुर्गा को.ऑप.हौसिंग सोसायटी मधील भुखंडक क्रमांक ६ हा १८.०० मी. रुंद डी.पी. रोडने बाधित होत नाही असे अपीलकर्ती यांना कळविलेले दिसून येते. पुन्हा दिनांक २०.१०.२००६ रोजी अपीलकर्ती यांनी प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. त्यानुसार दिनांक २१.१२.२००६ रोजी निर्णय दिलेला दिसून येतो व सदरच्या निर्णयामध्ये पुन्हा मागील सर्व विषयांचे विवेचन केलेले दिसून येते. पुन्हा दिनांक २६.१२.२००६ रोजी तसेच दिनांक ५.२.२००७ रोजी अपीलकर्ती यांनी सभापती तथा प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचेकडे अर्ज केलेला दिसून येतो. त्या अर्जाप्रमाणे अपीलकर्ती यांना दिनांक ९.१०.२००६ च्या संदर्भात दिनांक १६.११.२००६ रोजी संदर्भात नस्तीची पाहणी

केलेली आहे असे दिसून येते. परंतु पाहणीतून सुध्दा त्यांना अपेक्षित माहिती मिळाली नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे. वास्तविक पाहता त्यांनी माहितीचा अर्ज दाखल केल्यानंतर त्यांना माहितीचा खर्च रुपये १०/- चा भरणा करण्यात यावा असे कळविलेले होते. परंतु अपीलकर्ती यांनी रुपये १०/- चा भरणा केलेला दिसत नाही. तरी सुध्दा त्यांना दिनांक १९.७.२००६ रोजी माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसते. माहिती उपलब्ध करून देतांना नस्तीमधून माहिती काढून उत्तर देणे अपेक्षित नसते व त्यामुळे माहिती उपलब्ध झाली नाही किंवा त्यातून पुन्हा विश्लेषण करून प्रथम अपील किंवा द्वितीय अपील दाखल केले जाते. त्यापेक्षा जी माहिती मागितली आहे त्याबद्दलच्या कागदपत्रांची छायांकित प्रत उपलब्ध करून दिल्यास पुढील सर्व प्रश्न टाळता आले असते व त्याप्रमाणे या प्रकरणात सुध्दा ज्या भुखंडाचे संदर्भामध्ये वगळण्याचे आदेश झाले आहेत त्या आदेशाची, नकाशाची छायांकित प्रत उपलब्ध करून दिली असती तर पुढील प्रथम अपील किंवा द्वितीय अपील दाखल करावे लागले नसते. त्यामुळे नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर यांच्या दिनांक २९.३.२००३ (१८.३.२००३) च्या नोटशिट वरील आदेश तसेच प्रत्यक्ष आदेशाची रुपांतरीत केलेल्या आदेशाची छायांकित प्रत उपलब्ध करून देणे संयुक्तिक राहिल व त्यावरून अपीलकर्ता यांनी मागितलेल्या भुखंडास वगळणाऱ्या तारखेची माहिती उपलब्ध होईल व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांना खसरा क्रमांक ७१/१ ख, मौजा सोमलवाडा, जयदुर्गा को-ऑप. हौसिंग सोसायटीच्या संदर्भात डी.पी.रोडशी बाधीत येत नाही हा निर्णयाचे संदर्भामध्ये सभापती, नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर यांच्या दिनांक १८/१९.३.२००३ च्या नोट शिटची छायांकित प्रत तसेच दिनांक १३.४.२००५ च्या आदेशाची छायांकित प्रत व सोबत आदेशात उल्लेख केलेल्या नकाशाची छायांकित प्रत हा निर्णय मिळाल्यापासून १५ दिवसांचे आंत रजिस्टर पोष्टाने विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात यावे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २५.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/३३७-३३४/२५.६.२००८

(विलास पाटील)

राज्य माहिती आयुक्त,

विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६९४/२००७.

श्री. चंदु शंकरराव चिंचोळकर
रा.विठ्ठल मंदीर वार्ड,
देशकर वकील यांचे घराजवळ,
ता.जि. चंद्रपूर

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
अवसायक,
महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्येशीय विकास बँक मर्या.
१५-ए, मोरवी लेन, चौपाटी,
मुंबई - ४०० ००७.

श्री. वा. कि.धिखंडे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्येशीय विकास बँक मर्या.
१५-ए, मोरवी लेन, चौपाटी,
मुंबई - ४०० ००७.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २६.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ७.६.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २६.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता विनाअनुमतीने गैरहजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी कागदपत्रे दाखल केलेली आहेत व जनमाहिती अधिकारी हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ५.२.२००७ रोजी प्रधान सचिव तथा माहिती अधिकारी सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. १) शासन पत्र क्र सहकार व

वस्त्रोद्योग विभाग क्रमांक एलडीबी-१०९९/प्र.क्र.३७/७ सी, दिनांक ११.९.२००१ व सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांचे पत्र क्र. अर्थ-१/म.रा.कृव ग्रा.वि.बँक/विभाजन/२००१, दिनांक २० सप्टेंबर, २००१ नुसार महाराष्ट्रातील भूविकास बँकेचे जिल्हावार विभाजन करून दिनांक १.१०.२००१ पासून चंद्रपूर जिल्हा भूविकास बँकेचेही स्वतंत्र अस्तित्व निर्माण केले. परंतु जिल्हावार विभाजन करते वेळी चंद्रपूर जिल्हा भूविकास बँकेची कर्ज येणे बाकी रक्कम रुपये ८३९.०६ (लाख) होती व कार्यरत कर्मचारी वर्ग एकूण १२३ होता. चंद्रपूर जिल्हा भूविकास राज्य पातळीवर एकसंघ असतांनाच व्यवस्थापन खर्च व इतर देणी भागविणे अशक्य बाब असतांना, जिल्हा बँकेचे विभाजन करून कार्यरत कर्मचाऱ्यांचा बोझा, अत्यल्प कर्ज येणे बाकी व लादल्या गेलेला तोटा ही सर्व परिस्थिती असतांना कशाच्या आधारावर विभाजनाची कारवाई ठरविण्यांत आली. ती ठरवितांना चंद्रपूर जिल्हा भूविकास बँकेच्या परिस्थितीचा विचार करण्यात आला होता का ? जर वरील परिस्थितीचा विचार करण्यांत आला नसल्यास त्याला जबाबदार कोण ? जबाबदारी स्विकारणाऱ्यांवर महाराष्ट्र शासनाकडे संबंधितांवर कारवाईची तरतुद आहे का ? २) चंद्रपूर जिल्हा भूविकास बँकेची परिस्थिती नसतांना होणाऱ्या १००% वसूलीच्या ७०% वसूलीची रक्कम शिखर भुविकास बँक, मुंबईस वर्ग करणे व ३०% रकमेत चंद्रपूर जिल्हयांचा व्यवस्थापन खर्च व इतर देणी भागविणे. सदरची जबाबदारी व निकस कोणत्या आधारावर ठरविण्यांत आला. चंद्रपूर जिल्हा बँकेच्या परिस्थितीचा विचार केल्यांस ही बाब योग्य आहे का ? नसल्यास त्याला जबाबदार कोण ? ३) चंद्रपूर जिल्हा भुविकास बँकेचा संपूर्ण कर्मचारी वर्ग एकत्रित राज्यसंघ भुविकास बँकेच्या ध्येय धोरणानुसार नियुक्त झालेला होता. मात्र विभाजनाचे वेळी चंद्रपूर जिल्हा भूविकास बँकेच्या कर्मचाऱ्यांना विश्वासात न घेता कोणत्या नियमान्वये त्यांचे जिल्हा पातळीवर चंद्रपूर मुख्यालय ठरविण्यांत आले. त्यांची भविष्यातील उर्वरित सेवा कालावधीचा सकारात्मक विचार केला होता का ? सदरची कार्यवाही योग्य आहे का ? नसल्यास जबाबदार कोण ? ४) चंद्रपूर जिल्हा भुविकास बँकेच्या कर्मचाऱ्यांवर आजतागायत बिकट कठीण परिस्थिती येवून कार्यरत कर्मचाऱ्यांचे १३ महिन्यांचे मासिक पगार व २३ नियमित सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांची ग्रॅच्युईटी व रजेचा पगार चंद्रपूर जिल्हा बँकेच्या बिकट परिस्थितीमुळे मिळालेला नाही. सदरची रक्कम देण्यांची जबाबदारी कोणाची ? जबाबदारी स्विकारणाऱ्याने सदरची रक्कम किती कालावधीमध्ये नियमाप्रमाणे कर्मचाऱ्यांना अदा करावयांस पाहिजे, न केल्यांस महाराष्ट्र शासनाची

दोषींवर कारवाईची तरतुद आहे का ? ५) चंद्रपूर जिल्हा बँकेच्या अशा बिकट परिस्थितीमध्ये कार्यरत कर्मचाऱ्यांनी व सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांनी आत्महत्येचा मार्ग स्विकारणे योग्य राहिल का ? असल्यास परवानगी द्यावी, नसल्यास पगाराची रक्कम व ग्रॅज्युईटीची रक्कम प्राप्त करून घेण्यांचा मार्ग कळवावा. तसेच अपीलीय अधिकारी यांचे नांव व हुद्या कळविण्यांची कृपा करावी. वरील ५ ही मुद्यांवर विस्तृत सविस्तर माहिती लेखी स्वरूपात माहितीच्या अधिकारात कळविण्याची कृपा करावी. माहितीचा कालावधी सन २००१ दिलेला असून माहिती रजिस्टर्ड पोष्टाने घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक १.३.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांना रजिस्टर पोष्टाने जा.क्र. अर्थ/मा.अ./०७-०८/२९१ नुसार माहिती अधिकारी यांनी एकूण ५ मुद्यांची मुद्येनिहाय माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसते. परंतु अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे त्यांना दिनांक १२.३.२००७ रोजी श्री.बी.बी.शेळके अवसायक तथा अपीलीय अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्येशीय विकास बँक मर्या. शिखर बँक, मुंबई यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. सदरच्या प्रथम अपीलाचा निर्णय दिनांक १२.४.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांना दिलेला असून माहिती अधिकारी यांनी दिलेला निर्णय हा योग्य आहे व अपील फेटाळण्यात येत आहे. पुन्हा चंद्रपूर जिल्हा सहकारी कृषि बहु. विकास बँक, चंद्रपूर हीची नोंदणी महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायद्यान्वये झालेली आहे व त्याबाबतची अधिसूचनेची प्रत अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करून दिलेली आहे. परंतु तरी सुध्दा अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ५.२.२००७ च्या अर्जाचे अनुषंगाने त्यांनी माहिती ही प्रधान सचिव तथा माहिती अधिकारी, सहकार विभाग यांच्याकडे मागितली होती. परंतु सदरची माहिती ही महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्येशीय विकास बँक मर्या. मुंबई या शिखर बँकेच्या संदर्भात असल्यामुळे आपला अर्ज पुढील त्या कार्यवाहीसाठी व आपणास आवश्यक असलेली माहिती मिळण्यास्तव अवसायक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्येशीय विकास बँक मर्या. मुंबई यांचे कार्यालयाकडे तसेच सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालयाकडे पाठविण्यात येत आहे. याबाबतचा पुढील पत्रव्यवहार तसेच संपर्क कृपया परस्पर या दोन कार्यालयाशी करावा असे कळविलेले दिसते व त्याप्रमाणे दिनांक

९.३.२००७ रोजी माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसते. अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे प्रथम अपील व द्वितीय अपील मेमोचे अवलोकन केले असता तसेच माहितीच्या अर्जातील मागितलेल्या माहितीचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, अपीलकर्ता यांनी मागितलेली माहिती ही अभिप्रायात्मक प्रश्नाचे स्वरूपात आहे. अपीलकर्ता यांना कागदपत्रे, अभिप्राय किंवा दस्तऐवजाचे स्वरूपात किंवा परिपत्रक, शासन निर्णय या स्वरूपात माहिती मागितलेली दिसून येत नाही. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम २(च) प्रमाणे "माहिती" या संज्ञेची व्याख्या केलेली आहे. त्याप्रमाणे सार्वजनिक प्राधिकरणात ज्या साहित्याचे स्वरूपात माहिती उपलब्ध असेल उदा.:- कागदपत्रे, दस्तऐवज, अभिलेख, परिपत्रक, शासन निर्णय इत्यादी च्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून घेणे असा माहितीचा अधिकार आहे. कोणत्याही प्रकरणातील निर्णय प्रक्रियेच्या संदर्भामध्ये कारणमिमांसा विचारणारे प्रश्न ज्यातून जनमाहिती अधिकारी यांचे अभिप्राय येतील असे विचारता येत नाही व अशा प्रकारेच अपीलकर्ता यांनी सर्व प्रश्न माहितीच्या अर्जात, प्रथम अपीलात व द्वितीय अपीलात उपस्थित केलेले दिसून येतात व त्यामुळेच अपीलकर्ता यांना दिनांक ९.३.२००७ रोजी जी माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे ती योग्य आहे. उपलब्ध झालेल्या माहितीच्या आधारे जे प्रश्न त्यांनी उपस्थित केलेले आहेत तेच प्रश्न त्यांनी स्वतंत्रपणे शासनाकडे किंवा सक्षम अधिकाऱ्यांकडे तक्रार करून त्यांच्या तक्रारीचे त्यांना निवारण करून घेता येईल. माहितीच्या अधिकारामध्ये कोणत्याही तक्रारीचे निवारण होत नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांना जी माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे ती योग्य आहे त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २६.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/३४०-३४३/२६.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १६९६/२००७.

श्री. सुभाष दौलतराव पांडव
प्लॉट नं. ५ अ, (स्विटी गॅरेज जवळ),
शुक्लानगर, हावरापेठ जवळ,
पो. भगवाननगर, नागपूर - ४४० ०२७.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था,
सहकार भवन, हिंदुस्थान कॉलनी,
अमरावती रोड, नागपूर.

श्री. चैतन्य नासरे,
जनमाहिती अधिकारी तथा
सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था,
सहकार भवन, हिंदुस्थान कॉलनी,
अमरावती रोड, नागपूर.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २६.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ११.६.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २६.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचे तर्फे श्री.आर.एन.वसु, सहाय्यक निबंधक हे हजर असून माहिती अधिकारी हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक ३०.११.२००६ रोजी शासकीय माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था, नागपूर तालुका नागपूर यांचेकडे नागपूर फेब्रिकोर्स कर्मचारी सहकारी पत संस्था मर्या. एल-२,

... २

एम.आय.डी.सी. हिंगणा रोड, नागपूर या संस्थेने माझ्या पैशाचा हिशोब व पैसे दिले नाही. आपले कार्यालयात अनेक पत्रे देऊनही मला मदत केली नाही. संस्थेला वकीलाने नोटीस दिला. त्याची प्रत आपल्या कार्यालयात माहिती करिता व कार्यवाहीकरिता दिली. पण व्यर्थ शेवटी मला न्यायालयात जावे लागले. तसा आपणही सल्ला दिला होता. न्यायालयात काही माहिती व साक्षांकित कागदपत्रे देणे जरूरीचे आहे. मला हवी असलेली माहिती व त्यांचे वर्णन १) श्री. सातघरे साहेब यांनी दिनांक ७.४.२००३ ला कंपनीत येऊन संस्थेच्या व्यवहाराबाबत केलेल्या चौकशीच्या अहवालाची साक्षांकित प्रत. २) शक्य असल्यास रिझर्व फंड वाटण्याबाबत संस्थेच्या कार्यकारीणी तारीख २८.१०.२००२ ला आपल्या कार्यालयात दिलेल्या ठरावाची साक्षांकित प्रत. ३) शक्य असल्यास सभासदाचे शिष्टमंडळ रिझर्व फंड वाटण्याबाबत आले असल्यास व त्यांनी दिलेल्या अर्जाची प्रत. सदरची माहिती रजिस्टर पोष्टाने घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते.

३. अपीलकर्ता यांच्या अर्जाप्रमाणे दिनांक २८.१२.२००६ रोजी सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था तालुका, नागपूर यांनी अपीलकर्ता यांना तीन मुद्द्यांच्या संदर्भामध्ये माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसून येते. परंतु अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करून दिलेल्या माहितीमुळे समाधान न झाल्यामुळे त्यांनी दिनांक २.३.२००७ रोजी अपीलार्थी अधिकारी तथा जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपीलाचा निर्णय हा दिनांक २८.३.२००७ रोजी देण्यात आला असून गैरअपीलार्थी यांनी अपीलार्थी यांचे अपीलान्वये कार्यालयात उपलब्ध असलेली संपूर्ण माहिती उपलब्ध करण्यात यावी अशा आदेश दिलेला दिसतो. त्यानंतर पुन्हा दिनांक १०.५.२००७ रोजी जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर यांनी माहिती उपलब्ध करून द्यावी. याबद्दलचे पत्र दिलेले दिसून येते. त्यावरून दिनांक १४.५.२००७ रोजी सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था तालुका नागपूर यांनी अपीलकर्ता यांना आपणास आवश्यक असलेली व कार्यालयीन रेकॉर्डमध्ये उपलब्ध असलेली माहिती आपणास या कार्यालयाने उपलब्ध करून दिली आहे. परंतु प्रथम अपीलाचे निर्णयामध्ये संपूर्ण माहिती पुरविण्याबाबत कार्यालयाने आदेशीत केल्यामुळे या कार्यालयाने आपणास संपूर्ण माहिती पुरविली आहे. परंतु याबाबत आपले समाधान न झाल्यामुळे आपणास सुचित करण्यात येते की, या कार्यालयात कार्यालयीन वेळेत आपण स्वतः उपस्थित राहून कार्यालयात उपलब्ध

असलेली संपूर्ण माहिती आपणास पाहणीकरिता उपलब्ध करून देण्यात येईल व आपणास आवश्यक असलेली माहिती पुरविण्यात येईल असे कळविलेले दिसते. मात्र तसे न करता अपीलकर्ता यांनी मात्र राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले दिसून येते.

४. अपीलकर्ता यांनी मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भामध्ये प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी खुलासा दाखल केलेला आहे. ते वर नमुद केल्याप्रमाणेच आहे. जनमाहिती अधिकारी यांनी सुध्दा खुलासा दाखल केलेला आहे तो वर नमुद केल्या प्रमाणेच आहे. जनमाहिती अधिकारी यांनी युक्तिवाद करतांना असे सांगितले की, संस्था ही अवसायात निघालेली आहे. पूर्वी श्री.शिंदे हे या संस्थेचे सचिव होते व अपीलकर्ता यांनी मागितलेली माहितीकरिता श्री.सातघरे यांना जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर यांनी दिनांक २६.१२.२००६ रोजी मागितलेली माहितीचे संदर्भामध्ये चौकशी करावी असे पत्र दिलेले असल्यामुळे श्री.सातघरे यांनी दिनांक २८.१२.२००६ रोजी नागपूर फेब्रीफोर्ज कर्मचारी सहकारी पत संस्था मर्या. या संस्थेच्या कार्यालयास भेट दिली होती. मात्र संस्थेचा रेकॉर्ड श्री.शिंदे यांचेकडे अपूर्ण लिहिलेला असल्यामुळे चौकशी अहवाल सादर करण्यात आला नाही असे श्री.सातघरे यांनी कळविले होते. दरम्यान माझी बदली झाल्यामुळे पुढील बाबतीत तपास केला नाही व त्यावरूनच अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध नाही अशा प्रकारचे उत्तर दिले असे जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे आहे. त्यावर अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, रिझर्व फंड वाटण्याबाबत संस्थेचा कार्यकारीणी दिनांक २८.१०.२००२ ला सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था यांचे कार्यालयात दिलेल्या ठरावाची साक्षांकित प्रत ही त्यांना त्यांच्याकडे उपलब्ध असल्यामुळे दिनांक १.११.२००२ रोजीच्या सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था यांच्या पत्रावरूनच मागितली आहे. सदरच्या पत्राची छायांकित प्रत अपीलकर्ता यांनी दाखल केलेली आहे. परंतु छायांकित प्रतीचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, त्या छायांकित प्रतीमध्ये त्यावर दिनांक १५.१०.२००० मधील ठराव क्रमांक ५ व संदर्भांकित पत्र दिनांक २८.१०.२००२ मध्ये नमुद केले आहे. तसेच रिझर्व फंडाची रक्कम बँकेतून काढण्यास व सभासदांना वाटण्याबाबत या कार्यालयाची परवानगी मागितलेली आहे व त्याचप्रमाणे संस्थेस परवानगी देण्यात आलेली आहे अशा आशयाचे पत्र दिसून येते. सदरच्या पत्राची प्रतिलिपी शाखा व्यवस्थापक, नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती अधिकोष मर्यादित यांना पाठविलेली दिसून येते. सदरचे पत्राचे वरून दिनांक १२.१०.२००६ रोजी ठराव झालेला

आहे असे सकृतदर्शनी दिसून येते. परंतु सदरचे पत्र सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था यांचे कार्यालयात उपलब्ध नाही असे जनमाहिती अधिकारी यांचे म्हणणे आहे. परंतु जर पत्र उपलब्ध नाही तर हे पत्र कसे आले असे अपीलकर्ता यांचा प्रश्न आहे. त्याकरिता अर्थातच सदरचे पत्राचे संदर्भात जे जावक क्रमांक दिलेला आहे ते त्यावेळेस जावक नोंदवहीतून तपासून पाहणे आवश्यक ठरते व त्यातील जावक क्रमांक व त्याही बाबत जनमाहिती अधिकारी यांनी सांगितले की, संस्थेचा अभिलेख सुध्दा त्यांनी तपासलेला आहे व त्यातही दिनांक १५.१०.२००० रोजी कोणत्याही प्रकारचा ठराव झालेला आहे असे दिसून येत नाही. असे जरी असले तरी अपीलकर्ता यांनी सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था या कार्यालयातून किंवा जनमाहिती अधिकारी यांचे कार्यालयात उपलब्ध असलेल्या त्या संबंधित अभिलेख्यांची तपासणी व माहिती करून घेऊन स्वतःची खात्री करून घेणे हा एकच मार्ग आहे व त्यावरूनच दिनांक १५.१०.२००० चे पत्र व ठरावाबाबत हे स्पष्टता होऊ शकेल. त्याप्रमाणे अपीलकर्ता यांनी दिनांक १४.५.२००७ चे पत्राप्रमाणे त्यांचे कार्यालयात कार्यालयीन वेळेत उपस्थित राहून माहितीचे अवलोकन करून आवश्यक असलेल्या कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून घेणे संयुक्तिक राहिल. त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

- १) अपीलकर्ता यांना माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था, नागपूर यांच्या दिनांक १४.५.२००७ चे पत्राप्रमाणे नागपूर फेब्रिफोर्ज कर्मचारी सहकारी पत संस्था या संस्थेचे अभिलेखाचे किंवा मासिक सभेची नोंदवहीची पाहणी करून तसेच दिनांक १.११.२००६ च्या जावक क्रमांकाची नोंद वहीचे निरीक्षण करून सदरच्या पत्राची माहिती उपलब्ध करून घ्यावी.
- २) अपीलकर्ता यांनी कार्यालयीन वेळे प्रमाणे जनमाहिती अधिकारी यांनी तारीख व वेळ कळवावी व त्याप्रमाणे जनमाहिती अधिकारी यांनी अपीलकर्ता यांना अभिलेख तपासणीसाठी उपलब्ध करून द्यावेत. माहिती उपलब्ध असल्यास माहितीच्या छायांकित प्रती विनामुल्य उपलब्ध करून द्याव्यात. तसेच माहिती उपलब्ध झाल्यास पोच द्यावी.
- ३) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २६.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/३४४-३४७/२६.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १३१२/२००७.

श्री. बजरंगीचरण आदिनारायण ओझा
मु.पो.दिग्रस, जि. यवतमाळ

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. ना. उ. रौराळे,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
उपसचिव,
शालेय शिक्षण विभाग,
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-३२.

श्री. सुरेश पेडगांवकर,
जनमाहिती अधिकारी तथा
कक्ष अधिकारी,
शालेय शिक्षण विभाग,
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई- ३२.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २७.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ५.९.२००६ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २७.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता व उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १८.१.२००६ रोजी शासकीय माहिती अधिकारी तथा मा. सचिव/कक्ष अधिकारी, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. दिनांक २५.४.२००५ क्रमांक ९१३५/०५, शिक्षण उपसंचालक, अमरावती का कक्ष अधिकारी के नाम दिये है थकीत अनुदान मिलनेबाबत. माहितीचा कालावधी सन १९९७-९८, १९९८-९९, १९९९-२००० असा दिलेला

... २

आहे. आवश्यक माहितीचे वर्णन १) श्री.पुरुषोत्तम टंडन हिंदी प्राथमिक शाळा, दारव्हा, जि.यवतमाळ को शासन की मान्यता सन १९९१ मे मिली है अनेक निवेदन देणे शाला अनुदान की सभा अट पूर्ण करने पर भी अनुदान दिया नहीं. २) वैसेही यवतमाळ जिलेके अन्य स्कूल (१) श्री. वाबनाजी महाराज प्राथमिक शाला डेहणी (दिग्रस) व (२) सरस्वती विद्या मंदीर मुकुटबन, जि. यवतमाळ को शिक्षण विभागने १०० % अनुदान सन १९९७-९८ मे मंजूर किया लेकिन हमारे पुरुषोत्तमदास टंडन हिंदी राष्ट्रभाषी स्कूल, दारव्हा को हेतु पुरस्कर अनुदान मंजूर नहीं किया जब सन १९९८ मे मामला मा.उच्च न्यायालय मे दायर किया. अनुदान देने की बात कहकर शिक्षण विभागने हमे केस वापस लेनेको लगाये. मामला याचिका क्रमांक २४४५/९८ वापस लेनेपर शासन का हवाला देकर शिक्षण उपसंचालक, अमरावतीने पत्र क्रमांक ४०१६६/२०००, दिनांक १७/१८ नोव्हेंबर, २००० को पत्र देकर सन २०००/२००१ से १०० % अनुदान देने व मागील १९९७-९८, १९९८-९९ व १९९९-२००० तीन वर्ष का थकबाकी देना नाही ऐसा पत्र/आदेश दिया ऐसा अन्याय क्यौ ? जब यवतमाळ जिले के (१) बाबनाजी महाराज प्राथमिक शाळा, डेहणी (दिग्रस) (२) सरस्वती विद्या मंदीर मुकुटबन को ९७ से अनुदान दे रहे थे. हमारे स्कूल को पात्र रहते भी अनुदान क्यौ नहीं दिया जा रहा है जानकारी दे चौकशी करे. सदरची माहिती नोंदणीकृत टपालाने घेणार असे नमुद केलेले आहे. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून त्यांनी दिनांक १०.३.२००६ रोजी माहिती अधिकारी म्हणून मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मुंबई यांच्याकडे वर नमुद केल्याप्रमाणेच जोडपत्र ब मध्ये माहिती मागितलेली दिसून येते. त्यानंतर पुन्हा दिनांक १७.५.२००६ रोजी जोडपत्र ब मध्ये शिक्षण मंत्र्यांचे माहिती अधिकारी, उपसचिव, शालेय शिक्षण विभाग, माहिती अधिकारी अशा प्रकारे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते व प्रथम अपीलाचे संदर्भात सुध्दा त्यांना कोणत्याही प्रकारची माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून त्यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक १८.१.२००६ च्या अर्जाचे अनुषंगाने त्यांना दिनांक २२.२.२००६ रोजी जनमाहिती अधिकारी यांनी जावक क्रमांक ममाअ २१०६/(१५४/०६)/प्राशि ३, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मुंबई यांचे कक्ष अधिकारी श्री. भि.य.मंता यांनी अपीलकर्ता यांना आपल्या संस्थेच्या हिंदी प्राथमिक शाळा,

दारुवा, जिल्हा यवतमाळ या प्राथमिक शाळेस अनुदान मंजूर करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे असे कळविले होते म्हणून जनमाहिती अधिकारी यांनी सांगितले. परंतु अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, त्यांना सदरचे पत्र मिळाले नाही. अपीलकर्ता यांनी मुख्य सचिवांकडे दिनांक १०.३.२००६ रोजी जोडपत्र ब मध्ये प्रथम अपील दाखल केले होते. त्या अपीलाचे संदर्भामध्ये दिनांक २२.३.२००६ रोजी अवर सचिव तथा माहिती अधिकारी, मुख्य सचिवांचे कार्यालय श्री. प्र. ल. पाठक यांनी मुख्य सचिव हे अपीलीय अधिकारी नाहीत व अपीलीय प्राधिकारी हे उपसचिव, शालेय शिक्षण विभाग आहेत. त्यांचेकडे अपील दाखल करावे असे पत्राने कळविलेले दिसून येते व ते पत्र मात्र त्यांना मिळालेले आहे. तसेच त्यांच्या दिनांक १७.५.२००६ चे जोडपत्र ब प्रमाणे दिनांक २३.६.२००६ रोजी वरील विषयाबाबत आपणास कळविण्यात येते की, उपरोक्त शाळेस अनुदान मंजूर करण्याबाबतची बाब तपासून पाहण्यात येत आहे असे कळविण्यात आले आहे व सदरच्या पत्राची प्रत त्यांना मिळालेली दिसते. त्यावरून अपीलकर्ता यांना त्यांनी मागितलेल्या दिनांक १८.१.२००६ च्या अर्जाचे अनुषंगाने विचारणा केलेली माहितीच्या संदर्भामध्ये त्यांना उत्तर हे विहित मुदतीत उपलब्ध करून दिलेले आहे. मात्र अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, सन १९९७-९८, १९९८-९९ व १९९९-२००० या वर्षाकरिता इतर शाळांना जे अनुदान मिळाले आहे तसेच थकीत अनुदान त्यांच्या शाळांनापण त्यांनी उपलब्ध करून द्यावे अशी त्यांची मागणी आहे व त्याकरिता पूर्वी त्यांनी याचिका दाखल केलेली होती ती याचिका मागे घेण्याच्या अटीवर त्यांना अनुदान देऊ असे मान्य केले व ते अजून मिळाले नाही. ते मिळावे अशी त्यांची माहितीच्या अधिकाराचे माध्यमातून मागणी केली आहे. अशा प्रकारची माहिती मागणे जरी मागता येत नसेल तरी जनमाहिती अधिकारी यांनी सांगितले त्यांना पुढील वर्षाकरिता १०० % अनुदान हे मिळाले आहे परंतु शासन निर्णयाप्रमाणे त्यांना सन १९९७ ते २००० या कालावधीचे अनुदानाबाबत विचाराधीन आहे असे कळविलेले आहे. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या तरतुदीप्रमाणे सार्वजनिक प्राधिकरणात साहित्याचे स्वरूपात उदा. :- अभिलेख, दस्तऐवज, परिपत्रके, शासन निर्णय इत्यादी स्वरूपात उपलब्ध असलेल्या माहितीची छायांकित प्रत उपलब्ध करून घेणे असा माहितीचा अधिकार आहे. कोणत्याही प्रकारच्या निर्णय प्रक्रियेतील कार्यवाही ही अपेक्षित नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली असल्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

- १) अपीलकर्ता यांना त्यांच्या दिनांक १८.१.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली आहे. तसेच दिनांक १७.५.२००६ च्या प्रमाणे अपीलाचा निर्णय सुध्दा दिनांक २३.६.२००६ रोजी देण्यात आलेला असून तो योग्य असल्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.
- २) अपीलकर्ता यांना त्यांच्या सन १९९७ ते २००० या कालावधीतील अनुदानाचे संदर्भामध्ये स्वतंत्रपणे शासनाकडे किंवा मा. उच्च न्यायालयाकडे अर्ज करून निर्णय मिळवून घेता येईल.
- ३) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २७.६.२००८

HIREKHAN/BHUJI/३४८-३५१/२७.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १७०२/२००७.**

श्री. गिरीश सेता,
मु.शिवाजी चौक,
ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
उपआयुक्त, (सा.प्र.),
नगरपालिका प्रशासन,
विभागीय आयुक्त कार्यालय, अमरावती.

श्री. जी.एस.पवार,
जनमाहिती अधिकारी तथा
मुख्याधिकारी,
नगर परिषद, दारव्हा,
जिल्हा यवतमाळ.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २७.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २६.५.२००७ रोजी मा.लोक आयुक्त, मुंबई यांच्याकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. परंतु लोकआयुक्त कार्यालयातील कक्ष अधिकारी यांनी सदरच्या अपीलाचे संदर्भात मा.लोकआयुक्त हे अपीलीय अधिकारी नसून राज्य माहिती आयोगाकडे अपील दाखल करता येईल असे कळविलेले असून राज्य माहिती आयोग यांचा पत्ता दिलेला आहे व त्या पत्रासहित अपील हे दिनांक ८.६.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे पाठविण्यात आलेले दिसते. मात्र तांत्रिकदृष्ट्या राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले नाही असे असले तरी सदरच्या अपीलाची सुनावणी आज दिनांक २७.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचे तर्फे श्री.एच.एस.सरोदे, तहसीलदार हे हजर असून कागदपत्रे दाखल केलेली आहेत व माहिती अधिकारी हे हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दाखल केलेल्या कागदपत्रामध्ये दिनांक ६.१.२००७ तसेच दिनांक ९.१.२००७ रोजी दोन अर्ज माहिती मागण्याचा अर्ज दाखल केलेला आहे. परंतु अधिनियमाचे ६(१), १९(१) व १९(३) अन्वये अनुक्रमे माहितीचा अर्ज त्या निर्णया विरुद्ध प्रथम अपील व त्या निर्णया विरुद्ध द्वितीय अपील असे बरोबर आहे. त्यात माहिती देण्याकरिता व अपील दाखल करण्याकरिता मुदत देण्यात आलेली आहे. त्यामुळे दोन वेगवेगळ्या तारखांच्या अर्जांच्या संदर्भामध्ये एकच द्वितीय अपील हे दाखल होऊ शकत नाही व त्याकरिता अपीलकर्ता यांना त्यांच्या कोणत्या अर्जाचे संदर्भामध्ये सुनावणी घ्यावी असे विचारले. त्याबाबत त्यांनी दिनांक ९.१.२००७ च्या अर्जाच्या संदर्भात सुनावणी घ्यावी असे सांगितले. त्या अर्जामध्ये खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. "शासकीय व न्यायप्रविष्ट जागेवरील आपल्या परवानगी शिवाय होत असलेल्या बांधकामाबाबत आपले पत्र क्र. २८५, दिनांक २७.११.२००६ नुसार महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम १९६६ चे अंतर्गत अध्यक्ष, औद्योगिक सहकारी महिला मंडळ, दारव्हा व अध्यक्ष नगर वाचनालय, दारव्हा यांचेवर आपला आदेश देऊन सुद्धा बांधकाम बंद न केल्यामुळे व जागा पूर्ववत जशी होती तशी न केल्यामुळे काय कार्यवाही केली याची माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ नुसार सविस्तर माहिती द्यावी". सदरची माहिती नोंदणीकृत टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले दिसून येते. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने अपीलकर्ता यांना दिनांक १२.१.२००७ रोजी उपविभागीय अधिकारी, दारव्हा यांना अपीलकर्ता यांच्या तक्रारीच्या संदर्भामध्ये उपविभागीय अधिकारी यांचे कार्यालयातील पत्र दिनांक १८.११.२००६ व दिनांक २२.१२.२००६ च्या संदर्भामध्ये मुख्याधिकारी, नगरपरिषद, दारव्हा यांनी दिनांक १४.११.२००६ ला माहितीचा अधिकारात दाखल केलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने योग्य ती कार्यवाही करून अर्जाचा निपटारा करण्याविषयी अहवाल सादर केलेला आहे व त्या अहवालाची प्रत अपीलकर्ता यांना दिलेली आहे. अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ९.१.२००६ चा अर्ज व दिनांक १४.११.२००६ चा अर्ज ह्या दोनही अर्जातील माहिती ही एकच विषयाचे संबंधात आहे असे दिसून येते. त्यामुळे त्याबाबत एकत्रित चौकशी केलेली दिसून येते व म्हणूनच त्यांना दिनांक १२.१.२००७ ची प्रतिलिपी दिलेली दिसून येते. सदरच्या पत्राचे सोबत नगर वाचनालय व संस्थेचे स्पष्टीकरणाचे पत्र सुद्धा दिलेले आहे असे जनमाहिती अधिकारी यांनी सांगितले. परंतु सदरच्या माहितीने अपीलकर्ता यांचे समाधान न झाल्यामुळे त्यांनी विभागीय आयुक्त, अमरावती यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल

केलेले दिसून येते. परंतु प्रथम अपीलाचे प्रपत्र ब ची प्रत ही आयोगाकडे दाखल केलेले दिसून येत नाही. मात्र प्रथम अपीलातील दिनांक ७.४.२००७ च्या आदेशाची प्रत ही दाखल केलेली आहे. सदरचा निर्णय हा अपीलकर्त्यास आवश्यक ती माहिती पुरविण्यात आलेली असून प्रकरण नस्तीबध्द करण्यात आलेले दिसून येत आहे असा निर्णय दिलेला दिसून येतो. त्यावर प्रथम अपीलीय अधिकारी यांच्या प्रतिनिधींना विचारले असता त्यांना नगरपरिषद मार्फत संबंधित माहिती दिनांक ७.४.२००७ च्या पत्रान्वये पुरविण्यात आलेली आहे त्याची प्रत या कार्यालयास सादर केलेली आहे असा निर्णय नमुद केलेला आहे. परंतु सदरच्या निर्णयामध्ये जनमाहिती अधिकारी यांना कोणत्याही प्रकारची शिक्षा केली नाही म्हणून राज्य माहिती आयोगाकडे (लोक आयुक्तांकडे) द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम २(च) प्रमाणे "माहिती" या संज्ञेची व्याख्या केलेली आहे. माहिती याचा अर्थ सार्वजनिक प्राधिकरणामध्ये ज्या साहित्याचे स्वरूपात उदा. अभिलेख, दस्तऐवज, कागदपत्रे, परिपत्रके, शासन निर्णय इत्यादी स्वरूपात जी माहिती उपलब्ध असेल त्यांच्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून घेणे असा माहितीचा अधिकार आहे. कोणत्याही प्रकरणामध्ये निर्णय प्रक्रियेतील गुणवत्तेच्या संदर्भामध्ये कार्यवाही करण्याचे आदेश देण्याचा अधिकार हा राज्य माहिती आयोगाचे अधिकार कक्षेत येत नाही व त्यामुळे माहितीच्या अधिकाराचे अर्जात बांधकाम पूर्ववत करून देण्याकरिता कोणत्या प्रकारची कार्यवाही केली हे विचारणे व बांधकाम पूर्ववत करून दिलेले नाही हे विचारणे यात फरक असल्यामुळे अपीलकर्ता यांच्या तक्रारीच्या अर्जाचे अनुषंगाने जी चौकशी केलेली आहे व त्याबाबतची छायांकित प्रत अपीलकर्ता यांना उपलब्ध करून दिलेली आहे. त्यातून अपीलकर्ता यांना विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली आहे हा निष्कर्ष काढावा लागतो. अपीलकर्ता यांचे समजूती प्रमाणे शासकीय जागा असेल व त्यात अवैध बांधकाम केले असेल व त्याकरिता उपलब्ध झालेल्या माहितीचा आधारे त्यांनी स्वतंत्रपणे त्यांनी सक्षम अधिकाऱ्यांकडे तक्रार करून न्याय मिळवून घेता येईल किंवा न्यायालयामध्ये याचिका दाखल करून न्याय मिळवून घेता येईल व त्यामुळे अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

... ४ ...

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना त्यांच्या दिनांक ९.१.२००७ च्या अर्जाप्रमाणे दिनांक १२.१.२००७ रोजी माहिती उपलब्ध करून दिलेली असल्यामुळे सदरचे अपील हे खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- २७.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १७०४/२००७.

श्री. दिनेश शेषराव पवार,
मु.पो. तोरनाळा (घोटी),
ता. मनोरा, वाशिम.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. चंद्रकांत जाजू,
प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा,
उपविभागीय अधिकारी,
ता.मगरुळपीर, जि. वाशिम.

श्री. शेख कलाम,
जनमाहिती अधिकारी तथा
तहसीलदार,
कारंजा (लाड),
जिल्हा वाशिम.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ३०.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक २१.४.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ३०.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता विनाअनुमतीने गैरहजर आहेत. उत्तरवादी हजर आहेत.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक २३.१.२००७ रोजी जनमाहिती अधिकारी तथा तहसीलदार, तहसील कार्यालय, कारंजा, जि. वाशिम यांच्याकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली आहे. सरस्वतीबाई गजानन महाजन यांच्या उत्पन्नाच्या दाखल्याची प्रकरणाची प्रमाणित छायाप्रत. माहितीचा कालावधी २००६-२००७. आवश्यक माहितीचे वर्णन १) सरस्वतीबाई गजानन महाजन यांच्या दिनांक ११.१.२००७ च्या उत्पन्नाच्या

दाखल्याची प्रकरणाची प्रमाणित छायाप्रत. २) तुळसाबाई दत्ताराम खाडे, रा.कारंजा MRC ८१-१४४० या जेष्ठ नागरिक ओळखपत्रांच्या प्रकरणाची प्रमाणित छायाप्रत. ३) आजपर्यंत वितरीत जेष्ठ नागरिक ओळखपत्राचा नांव, गांव, जन्मतारीख, MRC क्रमांक कुठल्या दस्तावेजाच्या आधारे जन्मतारीख प्रमाणपत्र दिले या सर्वांचा तपशील. ४) मनोहर किसन मेहरे, कारंजा MRC-६०५, दिनांक ८.९.२००६ च्या उत्पन्नाच्या दाखल्याच्या प्रकरणाची प्रमाणित छायाप्रत. सदरची माहिती व्यक्तिशः घेणार असे नमुद केलेले आहे. सोबत दारिद्र्य रेषेखालीच्या प्रमाणपत्राची छायाप्रत जोडली आहे. विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून अपीलकर्ता यांनी दिनांक २३.२.२००७ रोजी प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी, मंगरुळपीर यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येते. प्रथम अपीलाचे संदर्भामध्ये दिनांक १.३.२००७ रोजी उपविभागीय अधिकारी यांनी तहसीलदार, कारंजा यांना मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भामध्ये लेखी स्पष्टीकरण ह्या कार्यालयास स्वतः हजर राहून दाखल करावे असे आदेश दिलेले असून सदरच्या पत्राची प्रतिलिपी अपीलकर्ता यांना पाठविलेले दिसून येते. त्यानंतर दिनांक २०.३.२००७ रोजी पुन्हा उपविभागीय अधिकारी, मंगरुळपीर यांनी तहसीलदार, कारंजा यांना स्मरणपत्र दिलेले दिसून येते. अपीलकर्ता यांनी सुध्दा दिनांक २.४.२००७ रोजी उपविभागीय दंडाधिकारी, मंगरुळपीर यांना स्मरणपत्र दिलेले दिसून येते. त्यामुळे अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे दिनांक २१.४.२००७ रोजी द्वितीय अपील दाखल केलेले दिसून येते. पुन्हा दिनांक २४.४.२००७ रोजी स्मरणपत्र उपविभागीय अधिकारी, मंगरुळपीर यांनी तहसीलदार, कारंजा यांना दिलेले दिसून येते. पुन्हा दिनांक ३.५.२००७ रोजी स्मरणपत्र दिलेले दिसून येते. पुन्हा दिनांक २५.५.२००७ रोजी स्मरणपत्र दिलेले दिसून येते. दिनांक २५.५.२००७ रोजी तीन दिवसात माहिती उपलब्ध करून द्यावी असे आदेश दिलेले दिसून येते. त्याप्रमाणे दिनांक १९.६.२००७ रोजी तहसीलदार, कारंजा यांनी उपविभागीय अधिकारी, मंगरुळपीर यांनी मागितलेल्या माहितीच्या संदर्भामध्ये माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसते. परंतु अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध करून दिलेली नाही.

३. वरील घटनाक्रमावरून असे दिसून येते की, अपीलकर्ता यांना संबंधित जनमाहिती अधिकारी यांनी विहित मुदतीत किंवा प्रथम अपीलाचे आदेशानंतर सुध्दा माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसून येत नाही. परंतु

विद्यमान जनमाहिती अधिकारी तसेच प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी असे सांगितले की, ते नवीनच या पदावर बदलून आल्यानंतर आयोगाची दिनांक २३.५.२००८ ची नोटीस मिळाल्यानंतर दिनांक ७.६.२००८ रोजी अपीलकर्ता यांना १३ पृष्ठांमध्ये माहिती उपलब्ध करून दिलेली असून श्री.गणेशराव पवार, अपीलकर्त्यांच्या भाऊ यांनी सदरची माहिती स्विकारली आहे अशी पोच सादर केलेली आहे. यावरून तत्कालीन जनमाहिती अधिकारी तथा तहसीलदार हे अधिनियमाचे कलम २० प्रमाणे दोषी आढळून येतात. तसेच त्यावेळेस ज्या अधिकारी किंवा कर्मचाऱ्यांनी सदरची माहिती उपलब्ध करून देण्याकरिता सहकार्य घेतले आहे व ज्यांनी विलंब केलेला आहे ते सुध्दा दोषी आढळून येतात व त्या सर्वांची विभागीय चौकशी करणे हे संयुक्तिक राहिल. त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून संबंधित जनमाहिती अधिकारी तसेच संबंधित कनिष्ठ अधिकारी किंवा कर्मचारी ज्यांनी माहिती उपलब्ध करून देण्यास विलंब केलेला आहे त्यांना सुध्दा अधिनियमाचे कलम ५(५) प्रमाणे जनमाहिती अधिकारी समजून त्यांच्या विरुद्ध विभागीय चौकशीची शिफारस करण्यात येत आहे.

२) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत जिल्हाधिकारी, वाशिम यांच्याकडे पुढील कार्यवाहीसाठी स्वतंत्रपणे पोष्टाने पाठविण्यात यावी.

३) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ३०.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

**राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक १७०५/२००७.**

श्री. विलास गोपाळराव उप्पलवार,
रा.सत्यनारायण मंदीर वार्ड,
पांढरकवडा, ता. केळापूर,
जि. यवतमाळ.

..... अपीलकर्ता

वि रु ध्द

श्री. डी.डी.आंधळगांवकर,
जनमाहिती अधिकारी तथा
कार्यालयीन अधिक्षक,
(निर्देशन विभाग),
मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक),
शिंशुविहार बिल्डींग,
स्टेट बँक चौक, धामणगांव रोड,
यवतमाळ - ४४५ ००१.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ३०.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ११.६.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ३०.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ता विनाअनुमतीने गैरहजर आहेत. जनमाहिती अधिकारी हजर आहेत. प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येत नाही.

२. अपीलकर्ता यांनी दिनांक १२.४.२००७ रोजी जनमाहिती अधिकारी तथा मुख्य वनसंरक्षक, यवतमाळ वनवृत्त, यवतमाळ यांचे कार्यालयात खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. श्री. के.एम. पोहणकर, लिपीक हे पांढरकवडा वनविभागात केंव्हापासून कार्यरत आहे. असल्यास त्यांचे स्थानांतरण सन २००४ मध्ये झाले होते काय, असल्यास आदेशाची सत्यप्रत. स्थानांतरीत जागी रुजू न होण्याचे प्रयोजन तसेच

... २

सन २००५ मध्ये पुन्हा स्थानांतर झाले काय ? असल्यास आदेशाची सत्यप्रत व वरील स्थानांतर आदेशाचे अनुपालन न होण्याचे प्रयोजन काय ? तसेच दोन वेळा बदली होऊनही बदलीचे ठिकाणी रुजू न होण्याबाबत काही शासन निर्णय असल्यास त्याची प्रत व ते पांढरकवडा वनविभागात ज्या शाखेत आहेत ते कॅम्पासून ? सदरची माहिती ही नोंदणीकृत टपालाद्वारे घेणार असे नमुद केलेले आहे.

३. सदरच्या अर्जाप्रमाणे दिनांक १०.५.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांना झेरॉक्स खर्च अधिक टपाल खर्च रुपये १६/- भरणा करावा असे कळविण्यात आलेले दिसून येते. त्याप्रमाणे अपीलकर्ता यांनी दिनांक १५.५.२००७ रोजी चलानद्वारे रुपये १६/- भरणा केलेला दिसून येतो व त्यानंतर दिनांक १८.५.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांना माहिती उपलब्ध करून दिलेली दिसून येते. अपीलकर्ता यांनी प्रथम अपील दाखल न करता राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले. राज्य माहिती आयोगाकडील अपीलामध्ये माहितीच्या बद्दलची ठळक कारणे माहिती देतांना दर्शविण्यात आली नाही त्यामुळे दिनांक १२.४.२००७ च्या माहिती अर्जामधील बदली आदेशाचे पालन कां झाले नाही ? यांची माहिती द्यावी व संबंधित कर्मचाऱ्यांचे आदेशाचे उल्लंघन केले त्या प्रकरणात कां कारवाई करण्यात आली नाही याची माहिती देणे हि विनंती केलेली दिसून येते.

४. माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम ७(१) प्रमाणे माहिती उपलब्ध करून दिल्यानंतर अर्जदाराचे समाधान न झाल्याने त्यांनी अधिनियम कलम १९(१) प्रमाणे प्रथम अपील दाखल करावयाचे असते व प्रथम अपीलाचे निर्णयाचे विरुद्ध राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल करावे लागते. वर नमुद केल्याप्रमाणे अपीलकर्ता यांनी प्रथम अपीलच दाखल केलेले नसल्यामुळे सदरचे राज्य माहिती आयोगाकडील द्वितीय अपील हे सकृतदर्शनी खारीज करण्यास पात्र आहे व तसेही अपीलकर्ता यांनी द्वितीय अपील मेमोमध्ये सदर बदलीचे प्रकरणातील कारणे विचारली असल्यामुळे हे अधिनियमाचे तरतुदीप्रमाणे कोणत्याही प्रकरणातील निर्णय प्रक्रियेतील कारणमिमांसा हे विचारता येत नाही. सार्वजनिक प्राधिकरणामध्ये अभिलेख, कागदपत्रे, दस्तऐवज इत्यादी स्वरूपात उपलब्ध असलेल्या माहितीची छायांकित प्रत उपलब्ध करून घेणे असा माहितीचा अधिकार आहे व त्याप्रमाणे अपीलकर्ता यांना दिनांक १८.५.२००६ रोजी माहिती उपलब्ध झालेली आहे. उपलब्ध झालेल्या माहितीच्या आधारे अपीलकर्ता यांनी योग्य त्या सक्षम अधिकाऱ्यांकडे तक्रार करून त्यांना न्याय मिळवून घेता येईल व त्याकरिता अपीलकर्ता यांचे अपील हे खारीज करण्यास पात्र आहे.

... ३ ...

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांना मुदतीत माहिती उपलब्ध झालेली असल्यामुळे अपील खारीज करण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ३०.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.

HIREKHAN/BHUJI/३५९-३६१/३०.६.२००८

राज्य माहिती आयुक्त, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये
अपील क्रमांक ५४२/२००७.

सौ.सुजाता ज. कावलकर,
३५४, हनुमाननगर,
नागपूर - ४४० ००९.

..... अपीलकर्ती

वि रु ध्द

प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा
सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था,
महाराष्ट्र राज्य, नविन मध्यवर्ती इमारत,
दुसरा माळा, डॉ.आंबेडकर चौक,
पुणे - ४११ ००१.

श्री. डी. एल. सिडाम,
जनमाहिती अधिकारी तथा
विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था,
धनवटे चेंबर, सिताबर्डी, नागपूर - ४४० ०१२.

..... उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक ३०.६.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ती यांनी दिनांक ३.१०.२००६ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज दिनांक ३०.६.२००८ रोजी घेण्यात आली. अपीलकर्ती व जनमाहिती अधिकारी हजर आहेत. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांनी खुलासा दाखल केलेला आहे.

२. अपीलकर्ती यांनी दिनांक ४.७.२००६ रोजी माहिती अधिकारी म्हणून विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर यांचेकडे खालील प्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून येते. १) दि धरमपेठ महिला अर्बन क्रेडीट को-ऑप.सोसायटी मर्या. नागपूर (महा.), धरमपेठ, नागपूर रजि.नं.एनजीपी/सीटीवाय/आरएसआर/सीआर/४८६/९४ च्या गैर-कारभाराच्या व फसवणूकीच्या दिनांक ७.२.२००६, दिनांक २०.३.२००६, दिनांक

... २

१०.४.२००६ दाखल केलेल्या तक्रारीच्या अंतिम निर्णयाचे पत्र. २) महाराष्ट्र सहकारी अधिनियम, १९६० च्या वि. १२ कायदा १४५-१४७ च्या अंतर्गत संस्थेच्या पदाधिकारी विरुद्ध कोणती फौजदारी व कायदेशीर कारवाई केल्याबाबतची माहिती देण्यात यावी. ३) मा.सह.आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, (म.रा.) पूणे यांच्या आदेशाने माझ्या तक्रारीची सखोल चौकशी करून कायदेशीर कारवाई करण्याबाबतचे मला दिनांक २.५.२००६ रोजी माहिती करिता दिलेल्या पत्रानुसार. ४) वरील संस्थेच्या विरुद्ध दाखल केलेल्या तक्रारीचे अंतिम निर्णय देण्याचे पत्र. सदरची माहिती व्यक्तिशः किंवा त्वरित नोंदणीकृत पोचपावती डाकद्वारे देण्यात यावी असे नमुद केलेले दिसून येते. सदरच्या अर्जाचे अनुषंगाने दिनांक १३.७.२००६ रोजी विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था यांनी अपीलकर्ती यांना उपरोक्त विषयासंबंधाने आपणास कळविण्यात येते की, दि धरमपेठ महिला अर्बन क्रेडीट को-ऑप.सोसायटी मर्या. नागपूर, र.नं.४८६ हया संस्थेचे कार्यक्षेत्र महाराष्ट्र राज्यापुरते मर्यादित असल्यामुळे या कार्यालयाचे कार्यक्षेत्र येत नाही. त्यामुळे आपला उपरोक्त विषयावरील मुळ अर्ज परत करण्यांत येत आहे. तरीसुद्धा अपीलकर्ती यांनी दिनांक ४.८.२००६ रोजी माहिती अधिकारी म्हणून मा.सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, नवीन सेंट्रल बिल्डींग, २ रा मजला, पुणे अशा प्रकारे अर्ज दाखल केलेला दिसून येतो. त्यावर प्रपत्र ब असे सुद्धा नाही व नियम ७(१) प्रमाणे महाराष्ट्र माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००३ नुसार माहिती व दस्ताऐवज मिळण्यासाठी अपील अर्ज. परंतु दिनांक ४.८.२००६ च्या अर्जाचे स्वरूप ते माहिती मागण्यासाठी अर्ज दिसून येतो तरी तो प्रथम अपील आहे व त्यामुळेच त्याबाबत कोणत्याही प्रकारची चौकशी झालेली दिसून येत नाही व त्यामुळे दिनांक ३.१०.२००६ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले आहे.

३. सदरच्या अपीलाची सुनावणी दिनांक १९.१०.२००७, दिनांक २४.१०.२००७, दिनांक ५.२.२००८, दिनांक २.५.२००८ रोजी घेण्यात आली होती व दिनांक ५.२.२००८ रोजी अंतरीम निर्णय दि धरमपेठ महिला अर्बन क्रेडीट को-ऑप.सोसायटी मर्या. नागपूर (महा.), धरमपेठ, नागपूर हया संस्थेचे कार्यक्षेत्र महाराष्ट्र राज्य पुरते मर्यादित असल्यामुळे या कार्यालयाचे कार्यक्षेत्र येत नाही व त्यामुळे उत्तरवादी यांनी सदरचा अर्ज अपीलकर्ती यांना परत केलेला असल्यामुळे सदरच्या प्रकरणामध्ये निश्चित कोणत्याही माहिती अधिकारी यांची

जबाबदारी निश्चित करुन पुढील सुनावणीस संबंधित माहिती अधिकारी यांनी उपस्थित राहावे असा निर्णय दिला होता. दिनांक २.५.२००८ रोजी अपीलकर्ती गैरहजर होती. अपीलीय अधिकारी तथा सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, पुणे यांचे कार्यालयातील श्री. यशवंत गिरी, उपनिबंधक व माहिती अधिकारी हे हजर होते. सोबत श्री. डि.एल.सिडाम, विभागीय सहनिबंधक, नागपूर हे हजर होते. परंतु त्या दिवशी माहिती अधिकारी यांनी दिनांक २.५.२००८ चे खुलाशासाठी पुढील तारीख सुनावणीस देण्यात यावी म्हणून पुढील तारीख दिनांक ३०.६.२००८ म्हणजे आज रोजी ठेवण्यात आली आहे. सदरच्या द्वितीय अपीलाचे सुनावणीचे संदर्भामध्ये अपीलीय अधिकारी तथा विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर श्री. डी. एल. सिडाम यांनी खुलासा दाखल केलेला आहे. त्याचप्रमाणे दिनांक ५.२.२००८ चा अंतरिम निर्णयाप्रमाणे सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी दिनांक १३ मे, २००८ च्या खुलाश्याची प्रत (फॅक्सची प्रत) आयोगाकडे दाखल केलेली आहे. सदरच्या खुलास्यामध्ये श्री.डी.एल.सिडाम, माहिती अधिकारी तथा विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर यांनी उक्त अर्ज त्यांना दिनांक ४.७.२००६ रोजी त्यांना प्राप्त झाला तो त्यांनी सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालयातील माहिती अधिकार्यांकडे हस्तांतरीत करणे आवश्यक होते असे कळविले आहे. सदरच्या प्रकरणी अर्जदाराने दिनांक ४.७.२००६ च्या अर्जान्वये केलेली माहितीची मागणी श्री.डी.एल.सिडाम, माहिती अधिकारी तथा विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर यांचेकडे केलेला असल्याने विहित मुदतीत माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ अन्वये अर्जावर कारवाई करण्याची जबाबदारी श्री.डी.एल.सिडाम, विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर यांची होती असे या कार्यालयाचे मत आहे असा खुलासा सादर केलेला आहे. श्री.डी.एल.सिडाम, माहिती अधिकारी तथा विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर यांनी खुलासा दाखल करतांना सौ. सुजाता ज. कावलकर, ३५४, हनुमाननगर, नागपूर यांनी माहितीचा अधिकार अर्ज सादर केलेला दिनांक ४.७.२००६ चा अर्ज संस्थेचे कार्यक्षेत्र महाराष्ट्र राज्य पुरते मर्यादित असल्यामुळे सदर अर्ज त्यांनी कार्यालयाचे पत्र क्रमांक १००४२/२००६, दिनांक १३.७.२००६ नुसार सौ.सुजाता ज. कावलकर यांना परत केलेला आहे. परत केल्याचा दिनांक १३.७.२००६ च्या पत्रावरून प्लॉट नं. ३५४ ऐवजी २५४ असे चुकीने टंकलिखित केलेले आहे. परंतु सदरचे पत्र पोष्टाद्वारे त्यांना कार्यालयाचे आलेले नाही असे अपीलकर्ता यांनी

सांगितले. श्री. जयवंत कावलकर हे स्वतः या कार्यालयास दिनांक ४.७.२००६ च्या माहितीच्या अधिकारात सादर केलेल्या अर्जाबाबत चौकशी करण्याकरिता आले असता त्यांना या कार्यालयाचे दिनांक १३.७.२००६ चे पत्र दाखवून सदर पत्रासोबत सौ.सुजाता ज. कावलकर यांचा दिनांक ४.७.२००६ चा मुळ अर्ज परत पाठविलेला आहे त्यांना तो मिळालेला नसल्यामुळे त्यांनी मागणी केल्यानुसार पत्राची छायांकित प्रत सत्यप्रत करून दिली असा खुलासा केलेला दिसतो. परंतु सहकार आयुक्त यांच्या खुलाश्यात म्हणण्याप्रमाणे माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ चे कलम ६(१) प्रमाणे प्राप्त झालेल्या अर्जावर माहिती अधिकारी यांनी माहिती उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही विहित कालावधीत करणे आवश्यक आहे. तसेच अर्जदाराने मागणी केलेली माहिती अन्य सार्वजनिक प्राधिकरणाशी संबंधित असेल अशावेळी सदरचा अर्ज प्राप्त झाल्यापासून ५ दिवसाचे आत माहिती अधिकाऱ्याने त्यांना प्राप्त झालेला अर्ज संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे हस्तांतरीत करणे आवश्यक आहे. विषयांकित प्रकरणामध्ये सदरची जबाबदारी श्री.डी.एल.सिडाम, माहिती अधिकारी व विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर विभाग, नागपूर यांचीच असल्याचे उपलब्ध कागदपत्रांवरून दिसून येते व त्यामुळे दिनांक ४.७.२००६ अर्जाचे संदर्भात माहिती अधिकारी म्हणून श्री.डी.एल.सिडाम, असल्यामुळे अधिनियमाचे कलम २० प्रमाणे ते दोषी आढळून येतात. परंतु अधिनियमाचे कलम २०(१) प्रमाणे शास्ती लादावयाची झाल्यास परंतुकाप्रमाणे माहिती अधिकारी श्री.डी.एल.सिडाम यांचे म्हणणे ऐकून घेणे हे बंधनकारक आहे. त्याकरिता श्री.डी.एल.सिडाम यांनी त्यांची चुक झालेली आहे व माफ करावी अशी विनंती आयोगाकडे केलेली आहे. त्यातही अपीलकर्ता यांना दिनांक १२.१०.२००६ च्या पत्रानुसार चौकशी अहवाल कळविलेला दिसतो. वास्तविक अपीलकर्ता अर्जदार यांनी सुध्दा माहिती ज्या कार्यालयात उपलब्ध असेल त्या कार्यालयात अर्ज करावयास पाहिजे असतो व तो तसा केलेला नसल्यामुळे श्री.डी.एल.सिडाम, विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था यांचेकडून सदरचा अर्ज हा हस्तांतरीत झाला नाही व ते माहिती अधिकारी नाहीत असेही त्यांनी अपीलकर्ता यांना पत्राद्वारे कळवून अर्ज परत पाठविला होता व त्याबाबतची माहिती सुध्दा त्यांनी अपीलकर्ता यांना दिली होती. त्यामुळे श्री.डी.एल.सिडाम, विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था हे दिनांक ४.७.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे माहिती अधिकारी नसले तरी त्यांची अशा प्रकारची चुक होऊ नये म्हणून ताकीद देणे संयुक्तिक राहिल.

आ दे श

१) अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यात येत असून श्री.डी.एल.सिडाम हे दिनांक ४.७.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे माहिती अधिकारी नसले तरी पुन्हा अशा प्रकारची चुक होता कामा नये म्हणून त्यांना ताकीद देण्यात येत आहे.

२) अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना निर्णयाची एक प्रत देण्यात यावी.

नागपूर

दिनांक :- ३०.६.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
विदर्भ क्षेत्र, नागपूर.